NEMZETI MÉDIA- ÉS HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG

ORSZÁGGYŰLÉSI BESZÁMOLÓ

A NEMZETI MÉDIA- ÉS HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ TEVÉKENYSÉGÉRŐL

2013

ORSZÁGGYŰLÉSI BESZÁMOLÓ
2013
NEMZETI MÉDIA- ÉS HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG

ORSZÁGGYŰLÉSI BESZÁMOLÓ

A NEMZETI MÉDIA- ÉS HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ 2013. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

B/116

BUDAPEST, 2014. ÁPRILIS 1.

KIADJA A

NEMZETI MÉDIA- ÉS HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG

1015 BUDAPEST, OSTROM UTCA 23–25.
TELEFON: (+36 1) 457 7100 FAX: (+36 1) 356 55 20
E-MAIL: INFO@NMHH.HU WEB: WWW.NMHH.HU
FELELŐS VEZETŐ A NEMZETI MÉDIA- ÉS HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG ELNÖKE
KIADÁSÉRT FELELŐS: ARANYOSNÉ DR. BÖRCS JANKA FŐIGAZGATÓ
FELELŐS SZERKESZTŐ: TAKÁCH ZSUZSANNA KOMMUNIKÁCIÓS IGAZGATÓ

Tartalom

BEVEZETŐ 10

ÁLTALÁNOS ÉRTÉKELÉS 12

AZ ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉSI PIAC HELYZETE 2013-BAN 18

Szolgáltatók és szolgáltatások 19

Az elektronikus hírközlési piac általános áttekintése 25

Helyhez kötött telefon szolgáltatás 26

Mobiltelefon-szolgáltatás piaca 28

Helyhez kötött internetszolgáltatás piaca 30

Mobilinternet-szolgáltatás piaca 32

Műsorterjesztés piaca 34

Hírközlési szolgáltatások összecsomagolása 35

Hálózatsemlegesség 38

Internet Hotline szolgáltatás 39

Az Internet Hotline tapasztalatainak megjelenése a jogalkotásban 40

Az NMHH Új Médiakultúra Kreatív Műhelyei 41

A digitális átállás 42

A TISZTESSÉGES, HATÉKONY VERSENY KIALAKULÁSÁNAK ÉS FENNTARTÁSÁNAK ELŐSEGÍTÉSE AZ ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉSI PIACON 46

Piacelemzés 47

Helyhezkötötthang-piacok 48

Szélessávú piacok 50

Mobilhangpiacok 51

Bérelt vonali piacok 52

Műsorterjesztési piac 53

A piacelemzés során előírt kötelezettségekkel kapcsolatos szabályozási tevékenységek 53

A szabályozott nagykereskedelmi árakkal kapcsolatos tevékenységek 53

Szabályozói számvitellel kapcsolatos kötelezettségek 55

Kiskereskedelmi árellenőrzések 55

Egyéb kapcsolódó tevékenységek 56

Ármonitoring és árelemzések 56

Kötelezettségek módszertanához kapcsolódó hatásvizsgálatok 56

A FELHASZNÁLÓK ÉRDEKEINEK VÉDELME, A SZOLGÁLTATÓK TEVÉKENYSÉGÉNEK FELÜGYELETE 58

A felügyeleti terv végrehajtása 60

Az ellenőrzés alá vont szolgáltatók kiválasztása 61

Statisztikai adatok 61

A felügyeleti terv céljainak érvényesülése az elektronikus hírközlési szolgáltatások területén 62

Az előfizetői jogok biztosítása 62

Az előfizetői szerződés létrejötte, módosulása és megszűnése 63

Postai piac felügyelete 64

Berendezésfelügyelet 64

Kérelmek, panaszok 66

A kérelmek általános értékelése 66

A kérelmek értékelése szolgáltatási területenként 68

Helyhez kötött telefon szolgáltatás 68

Mobil rádiótelefon szolgáltatás 69

Internetszolgáltatás 70

Műsorterjesztés 71

Jelentősebb ügyek 73
A UPC Kft. ráutaló magatartásos szerződéskötési ajánlata *73*
A DIGI Kft. idő előtti egyoldalú programcsomag-módosításának ügye *74*
Vizsgálat a mobilszolgáltatók által díjtartozás miatt alkalmazott szolgáltatáskorlátozások kapcsán *74*
Szankciók 74
Elektronikus hírközlési építmények 77
Építésfelügyelet *81*

GAZDÁLKODÁS A KORLÁTOS ERŐFORRÁSOKKAL 84
A korlátoserőforrás-gazdálkodás szervezetei, területei 85
A polgári célú frekvencia- és azonosítógazdálkodás *86*
A nem polgári célú frekvenciagazdálkodás *87*
A spektrumgazdálkodás szabályozási és jogalkotási eredményei *88*
Műsorszórás *89*
A digitális műsorszóráshoz kapcsolódó frekvenciagazdálkodási feladatok *90*
Az analóg földfelszíni műsorszóráshoz kapcsolódó frekvenciagazdálkodási feladatok *91*
Hatósági tevékenység *91*
A frekvenciagazdálkodással kapcsolatos nemzetközi egyeztetések *93*
Azonosítógazdálkodási feladatok *94*
Szabályozási tevékenység *94*
Hatósági tevékenység *95*
Számhordozás *95*
A korlátoserőforrás-gazdálkodással összefüggő nemzetközi tevékenységek és eredmények *96*
Az ITU-szervezetekben végzett feladatok *96*
Az európai uniós szervezetekben végzett feladatok *97*
A CEPT-szervezetekben végzett tevékenységek *98*
A NATO-szövetségi frekvenciagazdálkodással összefüggő feladatok *99*
Az egyéb szervezetekben végzett speciális feladatok *99*
Mérőszolgálati eredmények 99
Zavarmentesítés, rádió-zavarelhárítás *100*
Berendezésszűrés *100*
A frekvenciasávok felügyelete, sávtisztítás *101*
Szolgáltatás-ellenőrző mérések, minőségőrzés *101*
Tényfeltárás, tényfeltáró mérések *102*
Az új technológiák és szabályozási vonzatuk vizsgálata 103

NEMZETKÖZI SZAKMAI TEVÉKENYSÉG 104

BEVEZETŐ

„A tömegtájékoztatási robbanás egyik hatása az lett, hogy az emberek tudatában a földgolyó összezsugorodott."
Marshall McLuhan

A média és a hírközlés a világ legdinamikusabban fejlődő piaci ágazatai. Túlzás nélkül állítható, hogy ez a két terület a 21. századi gazdaság mozgatórugója. Fejlődésük a gazdasági élet mellett meghatározza mindennapjainkat is: általuk a földgolyó valóban összezsugorodott, a világ azonban nem. Sőt, éppen kiszélesedni látszik a lehetőségek felhőjében.

A hagyományos hírközlési szolgáltatók számára az egyik oldalról megjelenik az alkalmazások és a továbbított tartalom oldaláról támasztott folyamatos igény a hálózat fejlesztésére, a másik oldalról viszont épp ezek az alkalmazások, illetve ezek szolgáltatói szívják el a korábban biztosnak tűnő hírközlési jövedelmek egy részét, például az OTT- (over the top) szolgáltatások formájában.

Az infokommunikáció és a média piacait 2012 után 2013-ban is leginkább a stagnálás jellemezte. A magyar piac helyzetét jelentősen befolyásolják a hazai, illetve nemzetközi gazdasági és társadalmi körülmények, és ezek közül egyik sem mutatott erős fellendülést. Mindemellett a tavalyi év is hozott előremutató változásokat a magyar piac tekintetében.

A hatóság 2013-ban felülvizsgálta az elektronikus hírközlési szolgáltatásokra vonatkozó egyes jogszabályokat, ugyanis a technológiai fejlődés, a piaci és a társadalmi igények a már bevezetett szabályozások pontosítását tették szükségessé. Az NMHH pályázatot hirdetett továbbá a 450 MHz-es frekvenciasáv kihasználatlan, 7,38 MHz sávszélességű szabad blokkjára, ami által várhatóan fejlődnek majd a digitális közszolgáltatások.

2013 szeptemberében az NMHH megállapodott a három magyarországi mobilszolgáltatóval hatósági szerződéseik módosításáról. Ennek értelmében a szolgáltatók a 900 és 1800 MHz-es frekvenciasávokban a szerződés módosításakor is használt frekvenciáikat egységesen 2022 áprilisáig használhatják. A hatósági szerződésekben foglalt frekvenciahasználati jogosultságok meghosszabbítása több mint 110 milliárd forint bevételt jelentett a központi költségvetés számára, ami nemzetközi összehasonlításban is nagyon jelentősnek mondható, hozzájárul a fogyasztói jólét és a hazai vállalkozások versenyképességének növeléséhez, és pozitív hatással van a fenntartható gazdasági fejlődésre.

Az elmúlt év kiemelt feladata volt a hatóság számára a digitális átállás megvalósítása. 2013-ban lekapcsoltuk az analóg földfelszíni televíziós sugárzást, helyét a digitális televíziózás vette át. Az NMHH több mint 150 ezer háztartásba szereltette be ingyenesen az átálláshoz szükséges eszközöket. A magyar digitális átállás gördülékenysége európai viszonylatban is kimagasló teljesítmény volt.

2013 ismét szólt a fiatalokról is. Létrehoztunk két újabb Új Médiakultúra Kreatív Műhelyt a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen és a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen. Bízunk abban, hogy ezeknek a csúcstechnológiás géptermeknek méltó helyük lesz majd a magyar fiatalok kreatív és médiatudatos nevelésében.

„Nekem azt tanították, hogy a haladás útja se nem gyors, se nem könnyű" – mondta a világhírű fizikus, Marie Curie. Meglehet, ám az elektronikus hírközlési piac fejlődésére nagyon is jellemző a gyorsaság, éppen ezért az elvégzendő feladatok még inkább megkívánják hatóságunktól a koncentrált figyelmet és az elhivatottságot a jövőben is.

Dr. Karas Monika
elnök,
Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság

ÁLTALÁNOS ÉRTÉKELÉS

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (a továbbiakban: hatóság) törvényben előírt kötelezettsége[1], hogy előző évi tevékenységéről minden év május 31-ig beszámolót terjesszen az Országgyűlés elé, amelyben

– általános jelleggel értékeli az elektronikus hírközlési piac működését és fejlődését;
– értékeli azokat a döntéseit, amelyeket az elektronikus hírközlési tevékenységet végzők és a felhasználók érdekeinek védelme céljából hozott piacfelügyeleti eljárásai során, továbbá értékeli az elektronikus hírközlési ágazatban a tisztességes, hatékony verseny kialakulásának, illetve fenntartásának elősegítése érdekében tett intézkedéseket;
– tájékoztatást ad az elektronikus hírközlési tevékenységet végző szervezetek és személyek jogszabályoknak megfelelő magatartásának felügyeletéről; továbbá
– értékeli az állam tulajdonában álló korlátos erőforrásokkal (frekvenciákkal, azonosítókkal) való gazdálkodás következményeit.

A hatóság önálló szabályozó szerv, amely kizárólag a törvénynek van alárendelve, feladatát és hatáskörét önállóan gyakorolja. Hatáskört a hatóságtól elvonni nem lehet. Az önálló szabályozó szerv alapvető jellemzője, hogy nem utasítható, csak törvény írhat elő számára feladatot, közvetlen felügyeleti szerve nincs.

Az általános értékelés keretében röviden ismertetjük a hatóság 2013-ban ellátott legjelentősebb feladatait, köztük a legfontosabb jogszabály-alkotási eredményeket, az egyetemes szolgáltatásra vonatkozó versenyeztetési eljárást és az országos digitális átállás megvalósítását.

Itt fejtjük ki a hatóság új hatáskörét is, melynek tárgya az elektronikus adatok hozzáférhetetlenné tétele.

Kiemeljük továbbá a piacszabályozási eljárás körében kiadott 2. számú, „Híváskezdeményezés nyilvános helyhez kötött telefonhálózatból" elnevezésű és 3. számú nagykereskedelmi piacokon hozott, „Hívásvégződtetés egyedi, nyilvános helyhez kötött telefonhálózatban" című határozataink jelentőségét.

Összegezzük a 2013-as felügyeleti terv fő témaköreit, valamint a három magyarországi mobilszolgáltatóval a hatályban lévő hatósági szerződések módosításáról szóló megállapodás lényegi elemeit.

[1] A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 119. §.

A hatóság elnöke a 2010-es törvényi változások óta az elektronikus hírközlés területén jogalkotói hatáskörrel is rendelkezik. Az NMHH elnöke 2010 óta számos olyan új rendeletet alkotott meg, amelyek a korábbi kormány- és miniszteri rendeleteket felváltják, és lépést tartanak a gyorsan változó technológiai környezettel a teljes iparági spektrum szabályozása és felügyelete során szerzett adatok és jogalkalmazói tapasztalatok alapján. Ez a munka folytatódott 2013-ban is, aminek eredményeképp az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvényben (a továbbiakban: Eht.) foglalt felhatalmazások alapján 2013-ban számos új jogszabály lépett hatályba.

Az egyik legfontosabb ilyen rendelet az egyetemes elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos részletes szabályokról szóló 13/2013. (IX. 25.) NMHH rendelet. A rendelet kibocsátását megelőzően a jogalkotó 2012-ben az Európai Unió kapcsolódó irányelveinek megfelelően módosította az Eht. egyetemes hírközlési szolgáltatásra vonatkozó szabályait. A korábbi szabályozáshoz képest a legfőbb változás, hogy az egyetemes szolgáltatási szerződés megszűnik, és helyette az elnök kijelölési eljárás útján állapítja meg az egyetemes szolgáltató személyét. A kijelölési eljárás részletes feltételeit és az ezzel összefüggő egyéb szabályokat az elnök rendeletben alkotta meg. Az elnök rendeletének megfelelően egy az új európai uniós szabályozáshoz igazodó, versenyeztetésen alapuló kijelölési eljárás lépett hatályba, amely minden szolgáltatónak lehetőséget teremt az egyetemes szolgáltatás nyújtására, ha az elnök erre irányuló objektív alapokon nyugvó ajánlati felhívására az egyetemes hírközlési szolgáltatás nyújtására önkéntes alapú vállalás keretében ajánlatot tesz. Az elnök az erre irányuló eljárását 2013-ban megindította, az önkéntes egyetemes hírközlési szolgáltatás nyújtására vonatkozó ajánlati felhívására beérkezett ajánlatok elbírálására a 2014-es évben kerül sor.

2013 első jogalkotási eredménye a frekvenciahasználat részletes műszaki szabályait tartalmazó NMHH rendeletek megalkotása volt, kihirdettük a nem polgári célra használható frekvenciasávok felhasználási szabályainak megállapításáról szóló 1/2013. (I. 7.) NMHH rendeletet, valamint a polgári célra használható frekvenciasávok felhasználási szabályainak megállapításáról szóló 2/2013. (I. 7.) NMHH rendeletet (RAT). Ezekben a rendeletekben a korábbi miniszteri rendeletek szabályozási tartalmának szakmai felülvizsgálata történt meg egyrészt a nemzetközi szabályozásban bekövetkezett változások miatt, másrészt a frekvenciahasználati jogosultságok versenyeztetési eljárásának előkészítése érdekében.

A rádiófrekvenciák másodlagos kereskedelméről szóló 7/2013. (IX. 19.) NMHH rendelettel a hatóság jelentős lépést tett a hatékonyabb, rugalmasabb spektrumgazdálkodás felé. Biztosítható a megosztott hozzáférés lehetősége, továbbá a hagyományos adminisztratív frekvenciagazdálkodási modelltől el lehet indulni a rugalmasabb, piaci alapú modell irányába. Mindez elősegítheti a piacra lépést és a piacelhagyást, könnyebbé teheti a frekvenciákhoz való hozzáférést, hatékonyabbá teheti a sávfelhasználást, segítheti új technológiák és alkalmazások kifejlesztését, és akár beruházási kockázatot is csökkenthet.

2013. július 1-jétől a hatóság feladata lett az antennák és antennatartó szerkezetek engedélyezése. Részben ez az új tevékenység, részben pedig a nyomvonalas és nyomvonal jellegű elektronikus hírközlési építmények hatóságnál végzett engedélyezése során felmerült módosítási igények indokolták a szabályozás újragondolását és az NMHH rendelet megalkotását. A 2013. október 3-án hatályba lépett 14/2013. (IX. 25.) NMHH rendelet nemcsak a hatósági munka során összegyűlt tapasztalatokat, hanem a széles körű szakmai egyeztetés keretében felmerült véleményeket, javaslatokat is megjeleníti. A szabályozás legjelentősebb változása, hogy az elvi építési engedély megkérése nem kötelező, az NMHH rendelet ugyanakkor biztosítja, hogy egyes környezetvédelmi vagy műemlékvédelmi kérdések már a tervezés előkészítése során tisztázhatók legyenek. A korábbinál szűkebb körben, de továbbra is végezhetők olyan építési, illetve bontási munkák, amelyek az engedélyezésnél egyszerűbb módon legalizálhatók. Ezen tevékenységek pontosabb hatósági nyomon követése érdekében a munkavégzést már nemcsak utólag, hanem a kivitelezés megkezdése előtt is be kell jelenteni a hatóságnak. A jogszabályi rendelkezések értelmezése kapcsán felmerülő viták elkerülése érdekében az NMHH rendeletben új elemként jelenik meg néhány speciális – más jogszabályban nem definiált – fogalom meghatározása (antenna, antennatartó szerkezet, érintett ingatlan, jó karban tartási kötelezettség, korszerűsítés). Hiányt pótol az NMHH rendeletnek az elektronikus hírközlési építmények elhelyezésére vonatkozó előírásokat tartalmazó része, mely a településrendezési eszközök (szerkezeti terv, helyi építési szabályzat) elektronikus hírközlési fejezetének alapvető tartalmi követelményeit fogalmazza meg az érintett tervezők számára. Az NMHH rendelet mellékleteinek kibővítésével jogszabályi szintre emelkedtek az engedélyezési eljárásokhoz benyújtandó tervdokumentáció tartalmával kapcsolatos minimális elvárások, megkönnyítve ezzel az elkészítésben részt vevő szakemberek és az azt felhasználó hatósági ügyintézők munkáját. A beadványok benyújtásának és feldolgozásának egyszerűsítése érdekében a hatóság honlapján folyamatosan aktualizált adatlapok állnak az ügyfelek rendelkezésére.

A beszámoló az egyes témák ismertetése során a fentieken túl további, 2013-ban hatályba lépett NMHH rendeletekre is tartalmaz utalást.

A hatóság – a 2012-ben lebonyolított sikeres tesztprogram tapasztalatait is figyelembe véve – a műsorterjesztés és a digitális átállás szabályairól szóló 2007. évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: Dtv.) 38. § (1) bekezdésében biztosított határidőn belül 2013-ban két ütemben, az analóg műsorszórás 2013. július 31-i és 2013. október 31-i lekapcsolásával, megvalósította a digitális átállást.

„2013 első jogalkotási eredménye a frekvenciahasználat részletes műszaki szabályait tartalmazó NMHH rendeletek megalkotása volt, kihirdettük a nem polgári célra használható frekvenciasávok felhasználási szabályainak megállapításáról szóló 1/2013. (I. 7.) NMHH rendeletet, valamint a polgári célra használható frekvenciasávok felhasználási szabályainak megállapításáról szóló 2/2013. (I. 7.) NMHH rendeletet (RAT)."

A sikeres digitális átállást a hatóság az Európai Unión belül mind ez idáig egyedülálló módon, gondoskodó rászorulti támogatás útján valósította meg, amelynek során a támogatást igénylő és az arra jogosult rászorultak számára a hatóság nemcsak beszerezte, hanem szakemberek útján be is szereltette a digitális földfelszíni televíziós műsorok vételéhez szükséges eszközöket (set-top-boxok, szükség esetén antennák). A támogatási rendszert a hatóság a közszolgálati médiaszolgáltatások digitális vételének biztosítása érdekében adható állami támogatás és az azzal összefüggő adatszolgáltatás, adatkezelés rendjéről szóló 4/2013. (I. 18.) NMHH rendeletben rögzítette, ezt a támogatási rendszert az Európai Bizottság is jóváhagyta. A támogatási igényt a rendeletben meghatározott rászorulti csoportba tartozó személyek igényelhették. A rászorultak listáját a hatóság a Magyar Államkincstár, az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság és a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság, az érintett régió települési önkormányzatai és a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatalainak közreműködésével állította össze. A rendelet alapján több mint 150 ezer rászoruló kért és kapott teljes támogatást (eszközöket és szerelést) a zökkenőmentes digitális átállás érdekében.

A hatóság 2013-ban újabb hatásköröket kapott az elektronikus adat hozzáférhetetlenné tételével kapcsolatban. Az intézkedést az új Btk. vezette be a magyar jogrendszerbe, és lehetővé teszi, hogy a jogellenes információkat tartalmazó honlapok vagy más online tartalmak az eddigieknél nagyobb hatékonysággal kerüljenek le a világhálóról. Az elektronikus adat eltávolításának elrendelésére a bíróság jogosult, kötelezettjei a tárhelyszolgáltatók (szerverüzemeltetők). Ebben az eljárásban az adatot törlik a tárhelyről. Az elektronikus adat eltávolításának sikertelensége esetén (jellemzően külföldön üzemelő szervereknél fordulhat elő ilyen) az elektronikus adathoz való hozzáférés megakadályozására van eljárási lehetőség. Ennek elrendelésére szintén a bíróság jogosult, kötelezettjei az internethozzáférés-szolgáltatók, a keresőszolgáltatók és a gyorsítótár-szolgáltatók. Ebben az esetben az elektronikus adat a tárhelyen megmarad ugyan, de az internetforgalomból már kiszűrik, blokkolják. Az állami adóhatóság (NAV) szintén jogosult az elektronikus adathoz való hozzáférés megakadályozására olyan honlapok esetében, amelyek tiltott szerencsejáték-szervezést valósítanak meg.

A hatóság az elektronikus adathoz való hozzáférés megakadályozásában (blokkolásában) olyan módon közreműködik, hogy

– továbbítja a bíróság, illetve a NAV határozatait az internethozzáférés-szolgáltatók felé, ellenőrzi a végrehajtást, illetve
– technikai segítséget nyújt e határozatok végrehajtásában a hírközlési szolgáltatóknak.

A hatóság fenti tevékenyégét szabályozza az egyszerű adatátvitelt és hozzáférést biztosító elektronikus hírközlési szolgáltatók és a kereső- és gyorsítótár-szolgáltatók központi elektronikus hozzáférhetetlenné tételi határozatok adatbázisához való kapcsolódásának és a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatósággal való elektronikus kapcsolattartásának szabályairól szóló 19/2013. (X. 29.) NMHH rendelet, amely részletes szabályokat állapít meg a hatóság adatbázisához való szolgáltatói kapcsolódást illetően.

A piacszabályozási eljárási tevékenysége körében a hatóság 2013 novemberében kiadta a 2. számú „Híváskezdeményezés nyilvános helyhez kötött telefonhálózatból" elnevezésű és 3. számú nagykereskedelmi piacokon hozott, „Hívásvégződtetés egyedi, nyilvános helyhez kötött telefonhálózatban" nevű határozatait. A határozatok a nagykereskedelmi díjak egységes szabályozásán keresztül biztosítják, hogy a jogosult szolgáltatók által a jelentős piaci erejű szolgáltatóktól igénybe vett híváskezdeményezés és hívásvégződtetés szolgáltatásért csak a költségek által indokolt díjat fizessék meg, amely jelenleg 0,40 Ft/perc. Az egységes ala-

csony díjszabályozás lehetővé teszi, hogy a jogosult szolgáltatók a kiskereskedelmi oldalon versenyképes ajánlatokat kínáljanak a fogyasztóknak, növelve ezzel a fogyasztói jólétet.

2013-ban tovább csökkentek a hatóság által szabályozott mobil hívásvégződtetési díjak, 2013. január 1-jétől a 2012-es díjcsökkentést további csökkenés követte (7,06 Ft/perc).

A hatóság felügyeleti tevékenységével védi a hírközlési szolgáltatások igénybevevőinek és a korlátos erőforrások jogosult használóinak garanciális jogait, biztosítja a tisztességes és hatékony verseny feltételeit.

A hatóság 2013-as felügyeleti terve három fő témakört ölelt fel. A vizsgálatok első csoportja az elektronikus hírközlési szolgáltatások előfizetőinek és felhasználóinak jogait és jogos érdekeit védő egyes fontos előírások érvényesülésével foglalkozott. Ezen a területen 7 témakörben indított ellenőrzést a hatóság. Ezek közül kiemelendő a vezetékes- és a mobilszámhordozás megfelelő működésének vizsgálata, mivel a hívószámok megtartásának lehetősége szolgáltatóváltás esetén a piaci versenynek és az előfizetők választási szabadságának egyaránt fontos garanciája. Hasonlóan fontos tervfeladat volt annak ellenőrzése, hogy a szolgáltatók előírás-szerűen eleget tettek-e kötelezettségüknek, ha a jogszabályok szerint kötbér fizetésére voltak kötelesek a szolgáltatás késedelmes megkezdése, a szolgáltatás korlátozásának késedelmes feloldása, valamint az áthelyezés, átírás késedelmes végrehajtása miatt. A hatóság több éve ellenőrzi a szolgáltatók hibakezelését, mivel a kisebb szolgáltatók körében ezen a területen számos probléma jelentkezett.

A második témakör a postai szolgáltatások felügyelete, kiemelten az új postatörvény bejelentési kötelezettségekre vonatkozó változása. Ebben a témakörben 4 ellenőrzést indított a hatóság, vizsgálva többek között az egyetemes postai szolgáltató egyes szolgáltatásainak átfutási idejét.

A harmadik témakör az elektronikus hírközlő végberendezések (így például telefon- és faxkészülékek, különféle hálózati eszközök), a különféle rádióberendezések, valamint a működésük során a rádióspektrum használóinak zavarására alkalmas mellékhatást keltő berendezésfajták forgalmazásának ellenőrzése. Emellett a digitális átállással összefüggésben a hatóság külön vizsgálta, hogy a kiskereskedelemben kapható DVB-T-vevőkhöz és az integrált vevőberendezéssel ellátott televíziókészülékekhez mellékelik-e az előírt vásárlói tájékoztatót, valamint hogy ezek az eszközök megfelelnek-e a műszaki követelményeknek. A hatóság ebben a témakörben 6 átfogó ellenőrzést indított, amelyek között nemzetközi hatósági együttműködések keretében végzett kampányellenőrzések is szerepeltek. Az eltérések feltárása után a hatóság más európai országok társhatóságaival együttműködve lépett fel az egyes forgalmazókkal szemben. A piacfelügyeleti törvény keretében pedig, a NAV-val együttműködésben, több berendezést is sikerült még az unió külső vámhatárán feltartóztatni, mielőtt azok forgalomba kerültek volna.

A hatóság 2013 szeptemberében és októberében a három magyarországi mobilszolgáltatóval megállapodott a hatályba lépő

hatósági szerződéseik módosításáról, amelynek értelmében a szolgáltatók a 900 és 1800 MHz-es frekvenciasávokban a szerződés módosításakor is használt frekvenciáikat az eredeti lejáratokhoz képest 6, illetve 7 és fél évvel tovább, azaz egységesen 2022 áprilisáig használhatják. A hatósági szerződésekben foglalt frekvenciahasználati jogosultságok a szerződések eredeti rendelkezésein alapuló meghosszabbítása több mint 110 milliárd forint bevételt jelentett a központi költségvetés számára, amely nemzetközi összehasonlításban is nagyon jelentősnek mondható. A frekvenciahasználati jogosultságok meghosszabbításával lehetővé vált a fogyasztók szolgáltatásbiztonságának megteremtése, valamint lezárultak a korábbi, hatóság és a mobilszolgáltatók közötti vitás kérdések, így a szolgáltatók megvalósíthatják fejlesztésközpontú terveiket.

AZ ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉSI PIAC HELYZETE 2013-BAN

Szolgáltatók és szolgáltatások

Az elektronikus hírközlési piacot meghatározza a piaci szereplők számának alakulása, a kínált szolgáltatások paramétere, a versenyképesség fokozódása vagy csökkenése és a szolgáltatások számának, minőségének, árainak változása.

A hatóság az elektronikus hírközlési szolgáltatókról és szolgáltatásokról konstitutív nyilvántartást vezet, vagyis a szolgáltatói jogosultság a nyilvántartásba vétellel jön létre. A szolgáltatók a nyilvántartott adataikban bekövetkezett változásokat kötelesek a hatóságnak bejelenteni az Eht.-ban meghatározott előírásoknak megfelelően.

A 2013-as év végén a hatóság közhiteles nyilvántartásában 705 működő elektronikus hírközlési szolgáltató szerepelt (az év eleji 718 működő szolgáltató száma az év végére 705-re csökkent, 2012-ben ez a szám 743-ról változott 720-ra).

A szolgáltatók számát tekintve az év eleji stagnálást a második félévben visszaesés követte, különösen az év utolsó két hónapjában, amikor 12 szolgáltatóval csökkent a számuk.

A hírközlési szolgáltatók két nagy csoportja az előfizetői szolgáltatást és hálózati szolgáltatást nyújtó szolgáltatók. A beszámoló az előfizetői szolgáltatókra és szolgáltatásokra vonatkozó adatokat tartalmazza, hiszen a hálózati szolgáltatások a piacnak csak szűk szeletét teszik ki (8,74 %), és az előfizetőket közvetlenül nem érintik.

A bejegyzett, működő, illetve szolgáltatásukat csak a későbbiekben megkezdő elektronikus hírközlési szolgáltatók számának alakulását mutatja az 1. diagram.

A hírközlési szolgáltatást bejelentő, de tevékenységét még meg nem kezdő szolgáltatók száma 2013 elején csökkent a januári kezdő adathoz (41) képest, számuk az év közepén stagnált, majd az év második felében ismét csökkent.

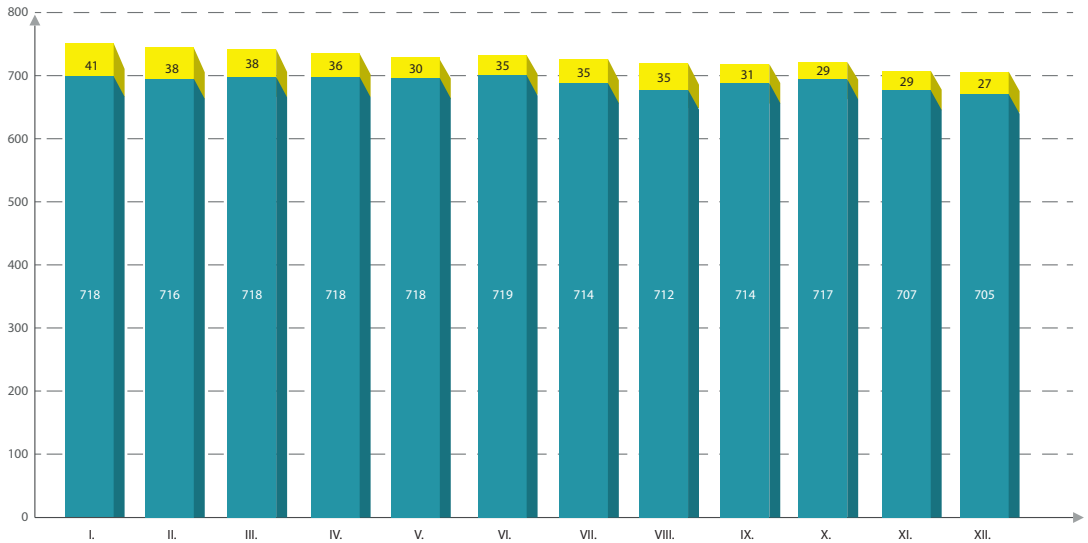

Az előfizetői szolgáltatást nyújtó szolgáltatók számának alakulása, 2013 **1. diagram**

Nyilvántartásba vett, még nem működő szolgáltató — Működő szolgáltató

A szolgáltatók számának változását az év során nyilvántartásba vett és törölt szolgáltatók számának alakulása határozza meg, ezt mutatja a 2. diagram.

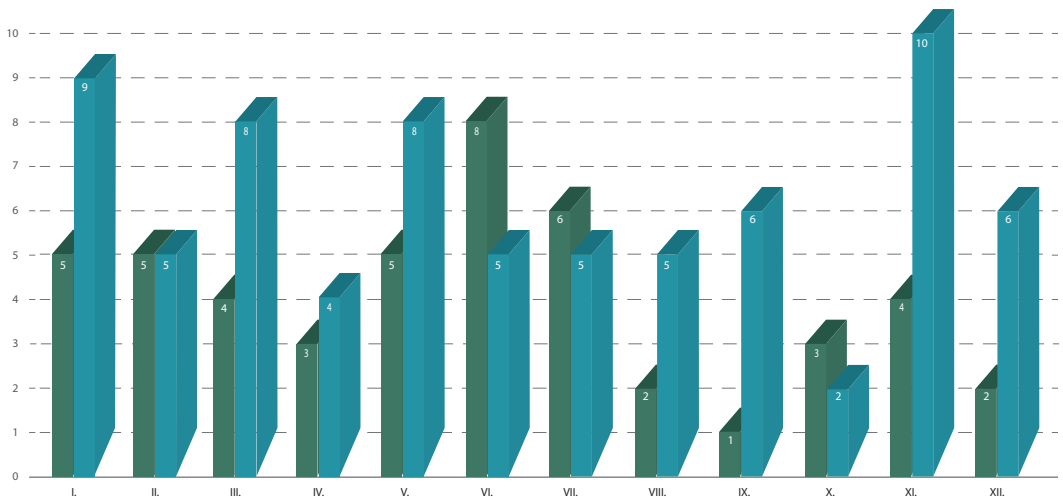

A bejegyzett és törölt szolgátatók számának alakulása, 2013 **2. diagram**

Bejegyzett szolgáltató — Törölt szolgáltató

A törölt szolgáltatók száma az év első és harmadik harmadában nagy ingadozást mutat, csak a nyári időszakban látható stagnálás.

A bejegyzett szolgáltatók száma ellenkező tendenciát mutat, az év eleji stagnálás után először hirtelen emelkedés (második negyedév), majd ugyanilyen hirtelen csökkenés következett be (harmadik negyedév), számuk a szeptemberi mélypont után is alacsony maradt.

A 2012-es adatokhoz képest (87) 2013-ban a hatósági nyilvántartásból törölt szolgáltatók száma (73) csökkenést mutat, de a csökkenés már kisebb volumenű, mint az az előző évnél (2011–2012) volt megfigyelhető, amikor a törölt szolgáltatók száma 26-tal volt kevesebb.

Ugyanígy csökkenő tendencia figyelhető meg a bejegyzett szolgáltatók számának összehasonlítása során is. Amíg 2011-ben 95, 2012-ben pedig 63, addig 2013-ban 48 szolgáltató kérte a nyilvántartásba vételét. A bejegyzések számának alakulásában évről évre megfigyelhető egyfajta csökkenés, amely többek között a hírközlési piac lefedettségével magyarázható. Ugyanakkor a bejegyzett szolgáltatók csökkenésének aránya 2011–2012-höz képest kisebb 2012–2013-ban, ami a gazdasági környezet változásának is az eredménye.

A szolgáltatások számának alakulását a 3. diagram szemlélteti.

2013-ban a bejegyzett szolgáltatások száma az egész év folyamán hullámzó volt, ugyanígy a törölt szolgáltatások száma is.

Az előző évhez viszonyítva (200) 2013-ban a nyilvántartásba bejegyzett szolgáltatások száma erősen csökkent, az utolsó két év alatt a csökkenés aránya pedig majdnem 50%-os (2011-ben 241, 2013-ban 126 volt a bejegyzett szolgáltatók száma).

A törölt szolgáltatásoknál a tendencia 2013-ban megfordult. A korábbi évvel ellentétben, amikor a törlések száma csökkent (298-ról 254-re), 2013-ban 264 szolgáltatást töröltek a nyilvántartásból. Az utóbbi években először emelkedett a törölt szolgáltatások száma.

A két negatív tendencia végeredményben a szolgáltatások számának csökkenését eredményezte a korábbi éveknek megfelelően, de számosságát tekintve azt meghaladó mértékben.

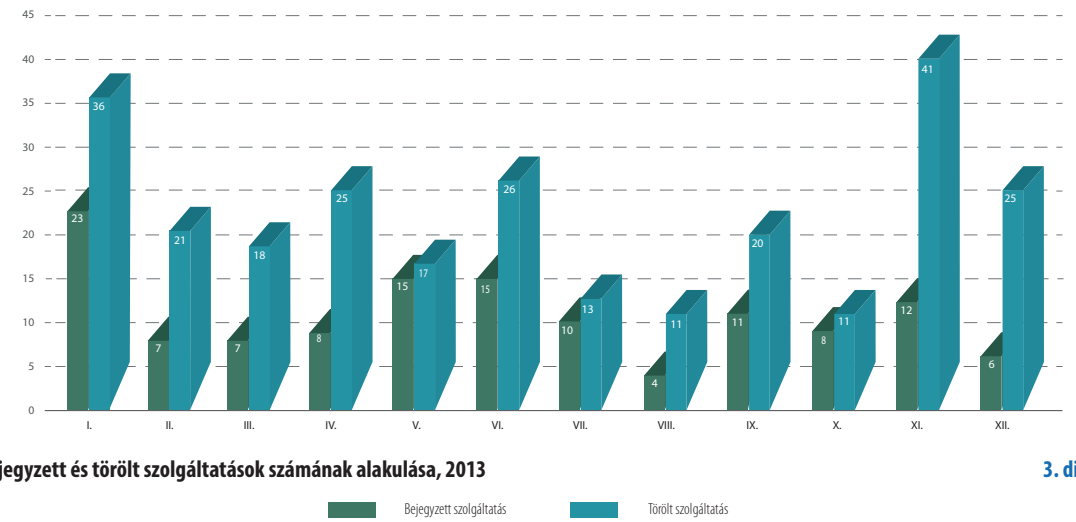

A bejegyzett és törölt szolgáltatások számának alakulása, 2013 **3. diagram**

A bejegyzett és a törölt szolgáltatások trendje a kiemelt szolgáltatástípusok esetében a 4. diagramon követhető.

A kiemelt szolgáltatások számának alakulása a két legjelentősebb szolgáltatástípus – az internet- és a műsorterjesztés-szolgáltatás – esetében hasonló tendenciát mutat, mint az előző évben, vagyis a törölt szolgáltatások száma magasabb a bejelentések számánál (az internet esetében a törlések száma 95, a bejelentések száma 49, a műsorterjesztés esetében a törlések száma 51, a bejelentéseké 17).

Változás a telefonszolgáltatások esetében is látható. 2012-ben a bejelentések száma meghaladta a törölt szolgáltatások számát (telefon esetében 44 bejelentés, 37 törlés, mobiltelefon esetében 7 bejelentés, 3 törlés), 2013-ban viszont itt is megfordult a

tendencia (telefonnál 29 bejelentés és 36 törlés, mobiltelefon esetében pedig 2 bejelentés és 3 törlés volt). Egyedül a mobilinternet-szolgáltatásnál folytatódott a pozitív trend, a bejelentések száma (7) meghaladta a törlések számát (6).

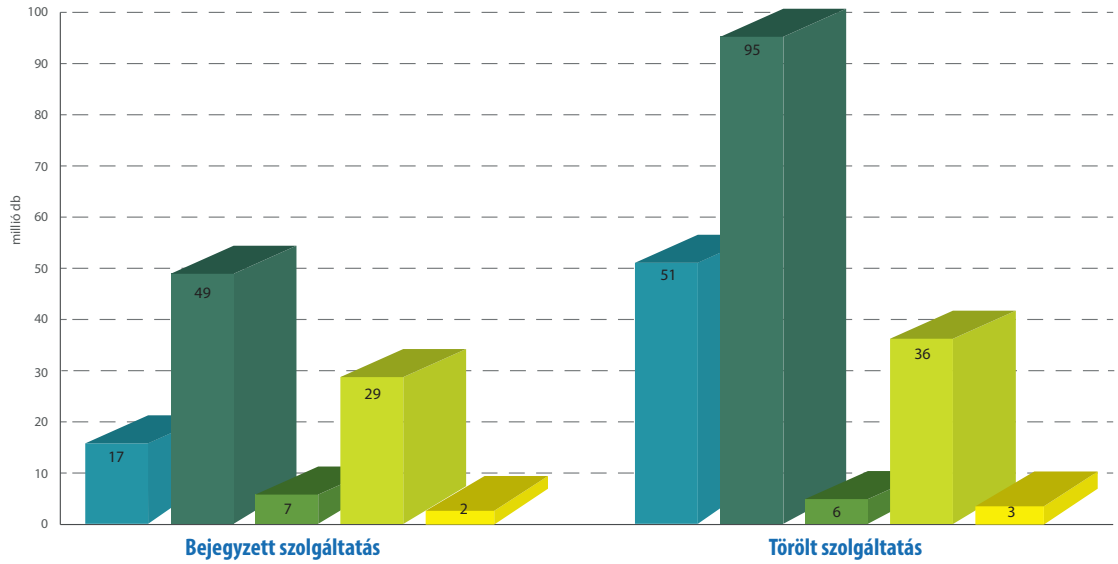

A bejegyzett és törölt szolgáltatások számának alakulása a kiemelt szolgáltatástípusok esetében, 2013 **4. diagram**

Műsorterjesztés | Internet | Mobilinternet | Telefon | Mobiltelefon

Műsorterjesztés: televízió-műsorjelelosztás, rádió-műsorjelelosztás, földfelszíni műsorszórás, műholdas műsoszórás

Internetszolgáltatás: helyhez kötött, nomadikus

Telefonszolgáltatás: helyhez kötött, nomadikus beszédcélú

Az előfizetői szolgáltatásokat nyújtó elektronikus hírközlési szolgáltatók kötelesek elkészíteni az előfizetői szolgáltatásokra vonatkozó általános szerződési feltételeket (ÁSZF). Az ÁSZF a szolgáltatók által egyoldalúan kialakított – az előfizetői szolgáltatás igénybevételének szabályait tartalmazó – keretrendszert alkot.

Fontos garanciális elem, hogy a szolgáltató az ÁSZF-et a hatálybalépését megelőző 30 nappal korábban köteles a hatóságnak megküldeni és az előfizetőket arról megfelelően tájékoztatni.

2013-ban 4707 db ÁSZF-et vettek nyilvántartásba, ami az előző évhez képest (4006 db) jelentős emelkedés, és többek között a szolgáltatók gyakori díjmódosításával és a műsorkínálat, illetve a csatornakiosztás változtatásával magyarázható.

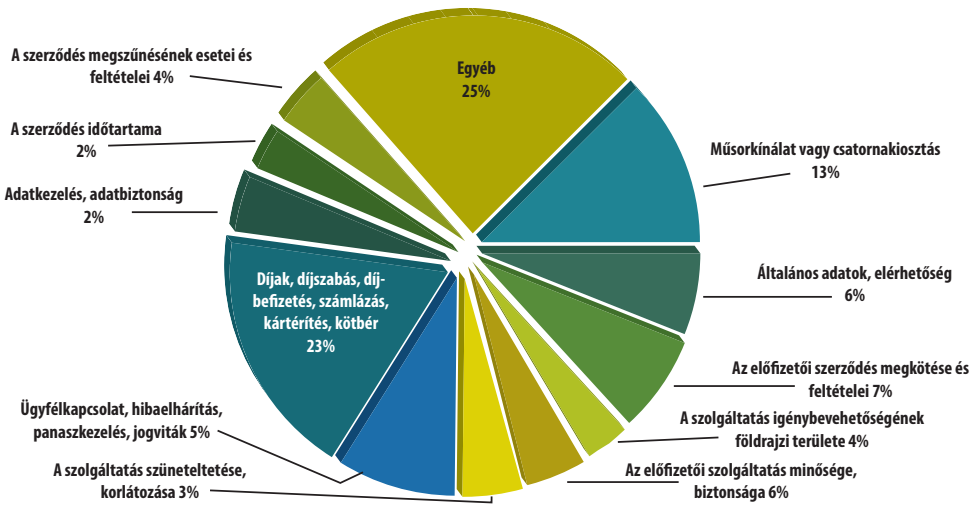

Az ÁSZF-módosítások tárgy szerinti megoszlása, 2013 **5. diagram**

Az ÁSZF-módosításokat tárgyuk szerint vizsgálva (5. diagram) megállapítható, hogy a módosításokra legtöbbször a díjak, a díjszabás és a számlázás változása miatt került sor, ez százalékos arányát tekintve (23%) csak kis eltérést mutat a 2012-es adatoktól (22%). Az ÁSZF-módosítás egyéb (25%) kategóriája tartalmazza többek között azokat a módosításokat, amelyek az előfizetőnek a szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos egyéb kötelezettségeit, az előfizető jogszabályban meghatározott nyilatkozatai megadásának, módosításának, visszavonásának módját, eseteit és a határidejét érintik, valamint amelyek a közvetítőválasztással kapcsolatos eljárás szabályaira, telefonszolgáltatók esetében a számhordozással kapcsolatos eljárásokra vonatkoznak, de magában foglalja az ÁSZF-módosítások adminisztációs hiba miatti benyújtásának eseteit is.

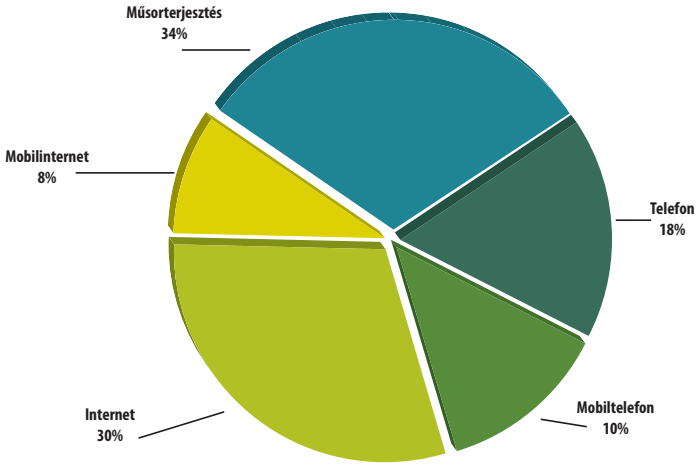

Díjváltozások aránya a kiemelt szolgáltatástípusok esetében, 2013 **6. diagram**

A szolgáltatástípusokat vizsgálva (6. diagram) 2012-höz hasonlóan a leggyakrabban a műsorterjesztők és az internetszolgáltatók emelték a díjaikat, a többi szolgáltatást tekintve a díjmódosítások szolgáltatástípusonkénti megoszlása csak kismértékben változott. A hatóság rendszeresen vizsgálja az ÁSZF-eket, az egyoldalú módosítások jogszerűségét, valamint ellenőrzi a jogszabályok végrehajtását. Figyelmet érdemel, hogy a szolgáltatók milyen indokkal módosítják az ÁSZF-eket.

A 7. diagramból megállapítható, hogy 2013-ban a szolgáltatók általában saját kezdeményezésre módosították az ÁSZF-eket (86%), a másik jelentős módosítási ok, a jogszabályváltozás miatti módosítás, aránya ennél jóval kisebb volt (11%) és az ezen ok miatti módosítás is jelentősen csökkent az előző évhez képest is (2012-ben 36% volt).

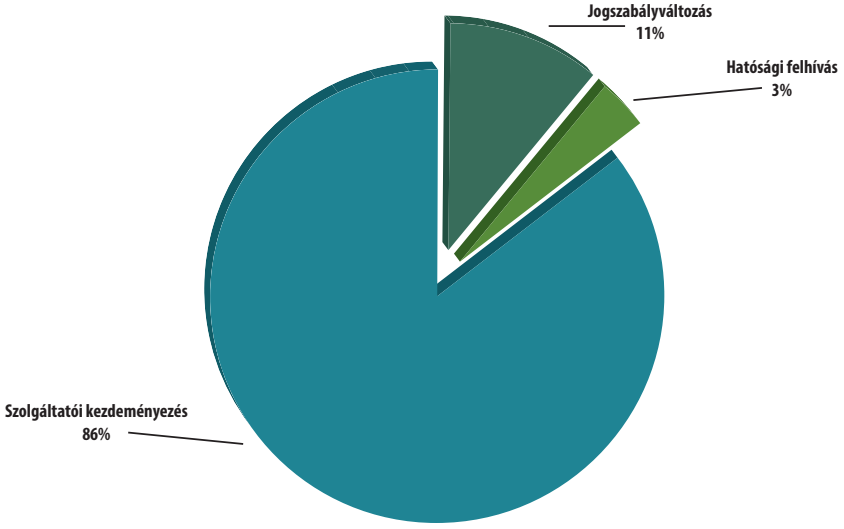

ÁSZF-módosítások ok szerinti megoszlása, 2013 **7. diagram**

A 8. diagramon a módosítási okokat szolgáltatástípusonként és %-os arányban vizsgálva megállapítható, hogy a mobiltelefon- és a mobilinternet-szolgáltatók módosították legtöbbször saját kezdeményezésre az ÁSZF-eket, a jogszabályok – elsősorban az Eht. és a 6/2011. (X. 6.) számú NMHH rendelet módosítása, valamint a 13/2013. (IX. 25.) NMHH rendelet – miatti ÁSZF-módosítás százalékos arányban kivetítve a telefon- és az internetszolgáltatókat érintette leginkább.

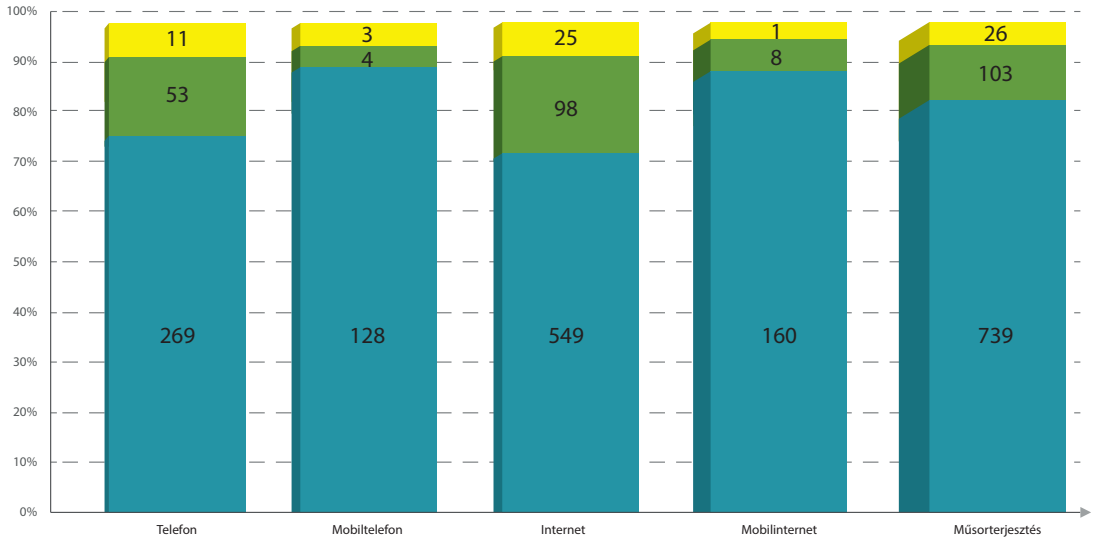

ÁSZF-módosítási okok megoszlása a kiemelt szolgáltatástípusok esetében, 2013 **8. diagram**

Szolgáltatói kezdeményezés | Jogszabályváltozás | Hatósági felhívás

Az elektronikus hírközlési piac általános áttekintése

A szolgáltatói adatközlések alapján összeállított volumenek vizsgálatából megállapítható, hogy a hírközlési piac legjelentősebb szegmense továbbra is a mobiltelefon-szolgáltatás részpiaca, a mobiltelefon-előfizetések száma önmagában meghaladja a vezetékestelefon-, a televízió- és a vezetékesinternet-előfizetések számát. A mobilinternet-előfizetések[2] száma jelentősen – közel 30%-kal – nőtt 2013-ban, ezzel a volumenek tekintetében a mobilinternet-szolgáltatás részpiaca vált a hazai elektronikus hírközlési piac második legnagyobb szegmensévé (a bevételek tekintetében a szegmens jelentősége egyelőre kisebb, mivel a mobilinternet-szolgáltatás esetén az egy előfizetésre jutó bevétel alacsonyabb, mint más hírközlési szolgáltatások esetében, amit a magasabb előfizetésszám jelenleg még nem kompenzál). A vezetékes szélessávú internet- és a televíziós előfizetések száma enyhén nőtt az elmúlt évben (6%, illetve 4%), míg a mobiltelefon-előfizetések száma[3] érdemben nem változott az elmúlt évhez képest. A vezetékestelefon-szolgáltatás esetében 2013-ban a hozzáférések számának stagnálásáról, illetve nagyon kis mértékű emelkedéséről számolhatunk be.

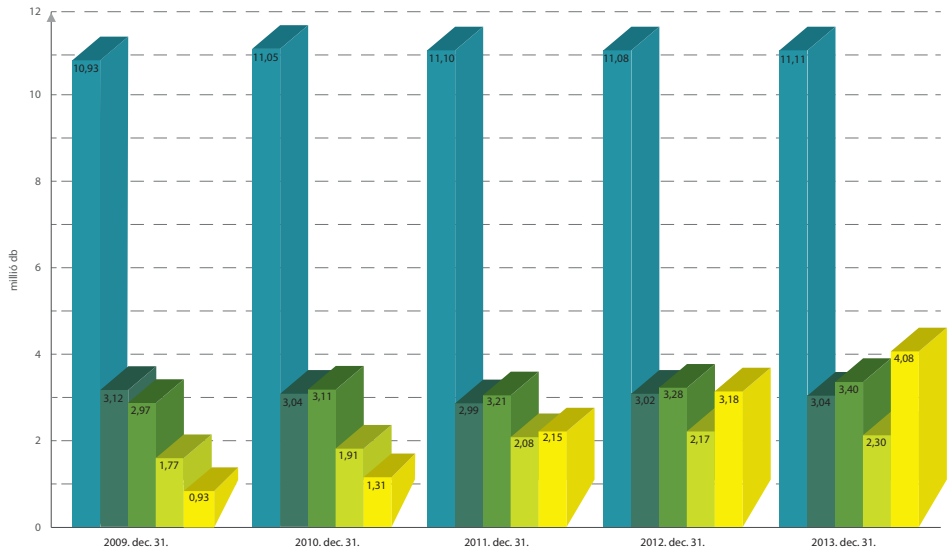

A piaci volumenek alakulása (a hozzáférések száma alapján) **9. diagram**

Forrás: NMHH-gyorsjelentések

Ha a telekommunikációs szolgáltatásokkal való ellátottságot a háztartások szintjén vizsgáljuk, akkor megállapítható, hogy a háztartások – a helyhez kötött telefon kivételével – az összes szolgáltatást nagyobb arányban vették igénybe 2013-ban, mint egy évvel korábban. A mobiltelefon-szolgáltatás és a fizetős televíziós szolgáltatás esetében magas penetrációs értékeket mérhetünk, a háztartások internetszolgáltatással való ellátottsága tekintetében ezzel szemben további jelentős bővülésre lenne tér. A növekedési lehetőséget azonban nagymértékben behatárolja, hogy azokban a háztartásokban, ahol egyelőre még nincs internet-hozzáférés, ott a piackutatási adatok alapján a szolgáltatással kapcsolatos igényszint is nagyon alacsony – tehát az internettel el nem látott háztartások nem is tartják nélkülözhetetlennek a szolgáltatást. A helyhez kötött telefon szolgáltatás esetében fokozatos lemorzsolódásról beszélhetünk, a háztartások egyre kisebb százalékában található meg ez a szolgáltatás[4].

A diagram nem tartalmazza a small screen (okostelefonos) mobilinternet-ellátottság értékét[5], a háztartások 21%-ában található ilyen előfizetés.

[2] Azon SIM-ek száma, melyekre az adott naptári hónap utolsó napján legalább 10 Mbyte adatmennyiséget tartalmazó, nulla forintnál nagyobb havidíjú internetszolgáltatás aktív volt (pre-paid és post-paid).

[3] A havidíjas (post-paid) SIM kártyák, valamint az előre fizetett (pre-paid) kártyák közül azoknak a SIM kártyáknak a száma, amelyek a megelőző három hónapban hívást indítottak vagy fogadtak, vagy SMS-t indítottak.

[4] Ez látszólag ellentmond a korábbi diagramnak, ahol a hozzáférések számának kismértékű emelkedését láthattuk. Az eltérés magyarázata a helyhez kötött telefon szolgáltatás részpiacával kapcsolatos részben kerül bemutatásra.

[5] A small screen mobilinternet-szolgáltatással összefüggő mérésekkel kapcsolatban hosszú idősor nem áll rendelkezésre.

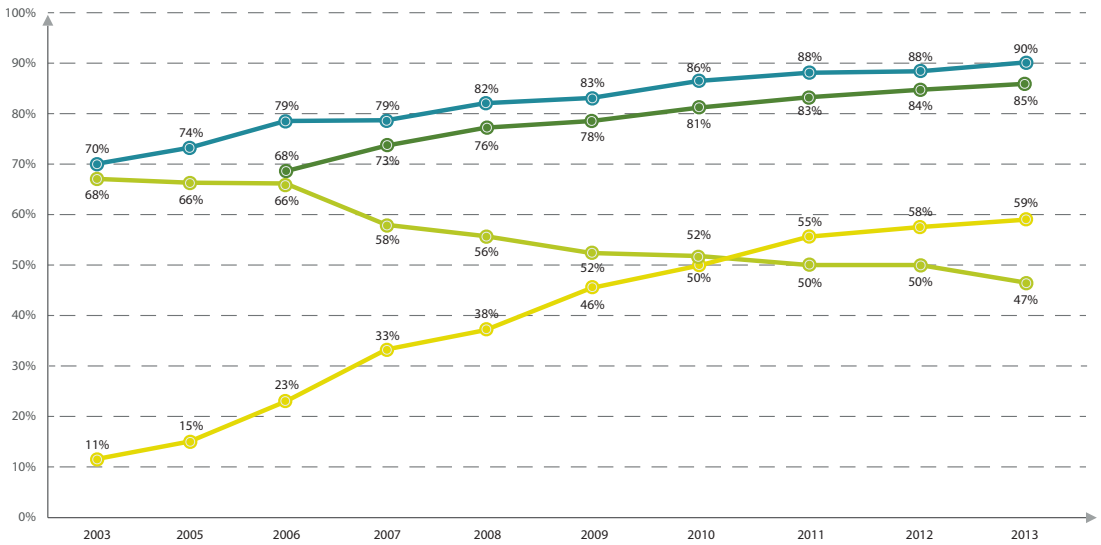

Háztartások telekommunikációs ellátottsága, 2003–2013 **10. diagram**

Forrás: NMHH-kutatás, Távközlési szolgáltatások használata a lakossági felhasználók körében, 2013.

Helyhez kötött telefon szolgáltatás

A vezetékestelefon-szolgáltatások piacán az a hosszú évek óta tartó folyamat, amely az előfizetések számának folyamatos csökkenését jelenti, az elmúlt három évben megfordulni látszik. A csökkenés megállt, sőt az előfizetések száma minimális mértékben emelkedett az elmúlt két évben.

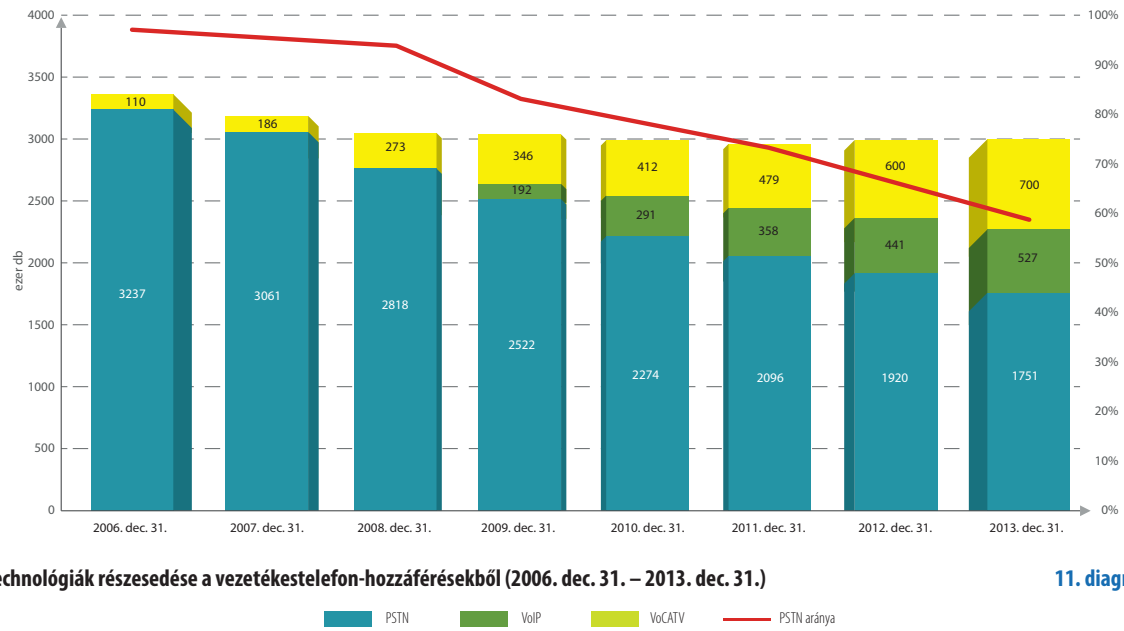

Technológiák részesedése a vezetékestelefon-hozzáférésekből (2006. dec. 31. – 2013. dec. 31.) **11. diagram**

Forrás: NMHH Vezetékes gyorsjelentés

A hagyományos, ún. PSTN[6]-előfizetések száma folyamatosan csökken, ezzel párhuzamosan az IP-alapú, csomagkapcsolt átviteli technikát alkalmazó ún. VoIP[7]-előfizetések, valamint a kábeltelevíziós hálózatokon nyújtott, ún. VoCATV[8]-előfizetések száma jelentősen gyarapodott az elmúlt években. A kábelszolgáltatók fejlesztéseinek eredményeként bekapcsolt új hangátviteli csatornák – amelyeken a kábelszolgáltatók gyakran más szolgáltatásokkal összecsomagolva, „nullás" ajánlat[9] keretében, tehát külön hozzáférési díj nélkül kínálják a telefonszolgáltatást – számának növekedése az elmúlt két évben már ellensúlyozta a hagyományos PSTN-vonalak lemorzsolódását, sőt bizonyos mértékű előfizetőszám-növekedés is látható. Az elmúlt két év enyhe növekedése tehát alapvetően két folyamat eredménye: az egyik a kábelszolgáltatók hálózatfejlesztése, a másik pedig a vezetékestelefon-szolgáltatás egyre erőteljesebb „csomagolása". Fontos azonban látni, hogy az előfizetők technológiától függetlenül egyre inkább nem önállóan, hanem csomagban, kiegészítő jelleggel veszik igénybe a vezetékes hangszolgáltatást. Az ilyen előfizetők jellemzően nagyon kevés hívást kezdeményeznek (annak ellenére, hogy IP-hálózaton belül ingyenesek a hívások), vagy csak hívásokat fogadnak, ami ahhoz vezet, hogy az enyhe előfizetőszám-emelkedés ellenére a vezetékes hálózatokon lebonyolított forgalom továbbra is évről évre csökken.[10]

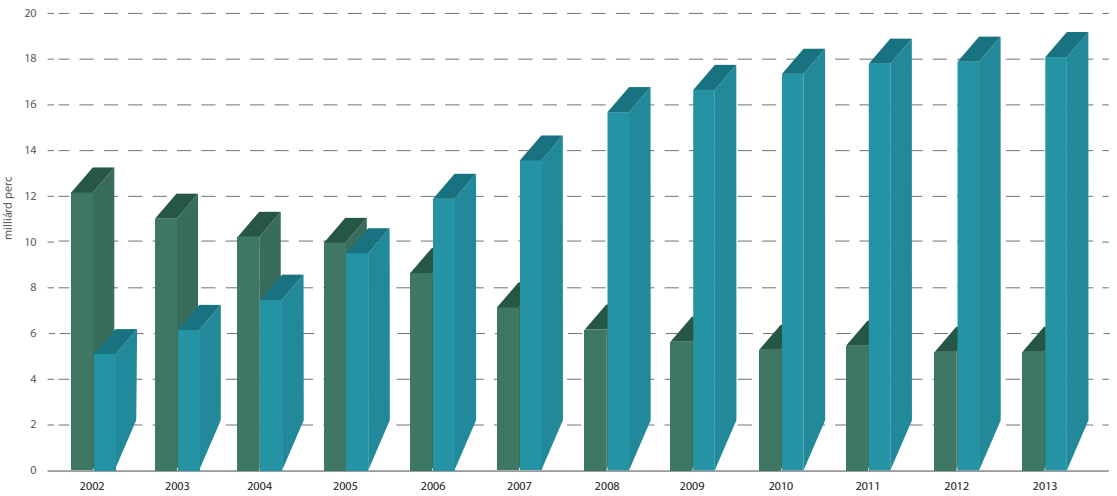

Vezetékes és mobilhálózatból kezdeményezett hívásforgalom, 2002–2013 **12. diagram**

Forrás: KSH Gyorstájékoztató

A mobilhálózatokból kezdeményezett hívások időtartama mára több mint háromszorosát teszi ki a helyhez kötött hálózatokból indított hívásokénak. Az átrendeződés fokozatosan következett be, a fordulópont 2005-ben volt, amikor a mobilhálózatokból indított hívások időtartama első ízben haladta meg a helyhez kötött hálózatokból indított hívások számát. Az elmúlt 3-4 évben a forgalmi adatokban jelentős változás nem történt, mindkét hálózatban minimális elmozdulások láthatók: a mobilról kezdeményezett percek száma alig emelkedett, a vezetékes forgalom kismértékben csökkent. A vezetékestelefon-szolgáltatások piacán a legnagyobb piaci szereplő a Magyar Telekom Nyrt. Bár piaci részesedése évek óta folyamatosan csökken, 2013 végén az előfizetéseknek még mindig több mint a fele a piacvezető szolgáltatóhoz tartozott. A monori számozási körzetet kivéve a kezdetek óta IP-alapú hangszolgáltatást nyújtó UPC Kft. piaci részesedése folyamatos növekedést követően 2013-ra megközelítette a 15%-ot, és az előfizetések számát tekintve a második legnagyobb szolgáltatóvá vált a vezetékestelefon-szolgáltatások piacán. A döntően PSTN-hangátviteli csatornákat üzemeltető Invitel Zrt. részesedése folyamatosan csökken, ami ahhoz vezetett, hogy 2013-ban elvesztette piaci második pozícióját. A piaci negyedik DIGI Kft. – amely szintén IP-alapú hangszolgáltatást kínál előfizetői részére – részesedése a UPC Kft.-hez hasonlóan évről évre nő, 2013-ra megközelítette a 10%-ot.

[6] A PSTN (Public Switched Telephone Network) – (áramkör, vonal) kapcsolt közcélú hálózat a legrégebbi, de részleteiben ma is használt távközlési technológiák egyike. Kezdetben a hálózat csak távbeszélő szolgáltatást biztosított, később – a hálózati elemek cseréjével erre a hálózatra épült rá az ISDN (Integrated Services Digital Network – integrált szolgálatú digitális hálózat).

[7] VoIP hangátvitel: szélessávú (pl. xDSL, bérelt vonal, Ethernet, ATM, optikai) hálózatokon megvalósított hangátviteli csatornák száma. Az IP-alapú hálózatot igénybevevő és az ANFT szerinti földrajzi azonosítóval rendelkező előfizetéseket jelenti.

[8] VoCATV hangátvitel: koaxiális előfizetői végződtetésű hálózatokhoz (kábeltelevíziós hálózathoz) megvalósított hangátviteli csatornák száma.

[9] A nullás ajánlatok terjedése magyarázatot ad arra a látszólagos eltérésre, hogy miközben a hozzáférések száma nő, a piackutatási adatok mégis a piac zsugorodását mutatják. A nullás ajánlatokról a piackutatások során ugyanis nem minden esetben számolnak be a válaszadók (nem használja, nem is tudja, hogy aktiválásra került).

[10] Lásd 12. diagram.

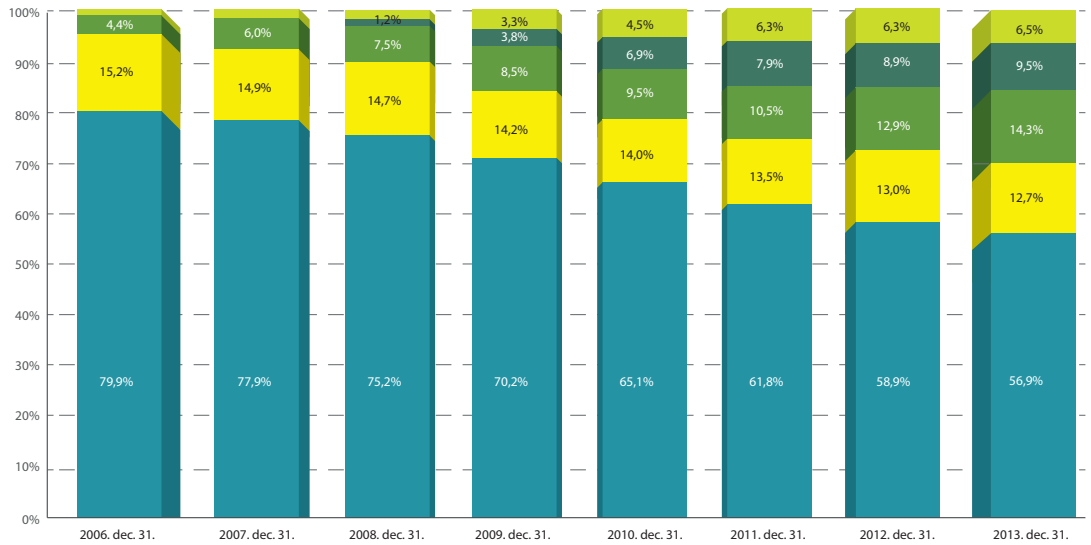

Piaci részesedések a vezetékestelefon-hozzáférések száma alapján (2006. dec. 31. – 2013. dec. 31.) **13. diagram**

Forrás: NMHH Vezetékes gyorsjelentés

Mobiltelefon-szolgáltatás piaca

A mobiltelefon-szolgáltatás piacának mérete a válság éveit megelőzően folyamatosan – bár csökkenő ütemben – nőtt, és még 2008-ban is 10% körüli bővülést mutatott. A válság egyértelmű törést jelentett, a növekedés megtorpant és 2009-től az aktív[11] SIM kártyák száma csökkenésnek indult, míg a forgalmazott[12] SIM kártyák száma nem nőtt tovább. Az aktív és a forgalmazott SIM kártyák száma közötti olló a válság kirobbanását követően folyamatosan szűkült, ami a kedvezményes készülékvásárlás lehetősége miatti pre-paid vásárlások visszaesésére utal. 2013-ban az aktív SIM kártyák számának évek óta tartó csökkenése megtorpant, és a forgalmazott SIM kártyák esetében is enyhe növekedésről beszélhetünk.

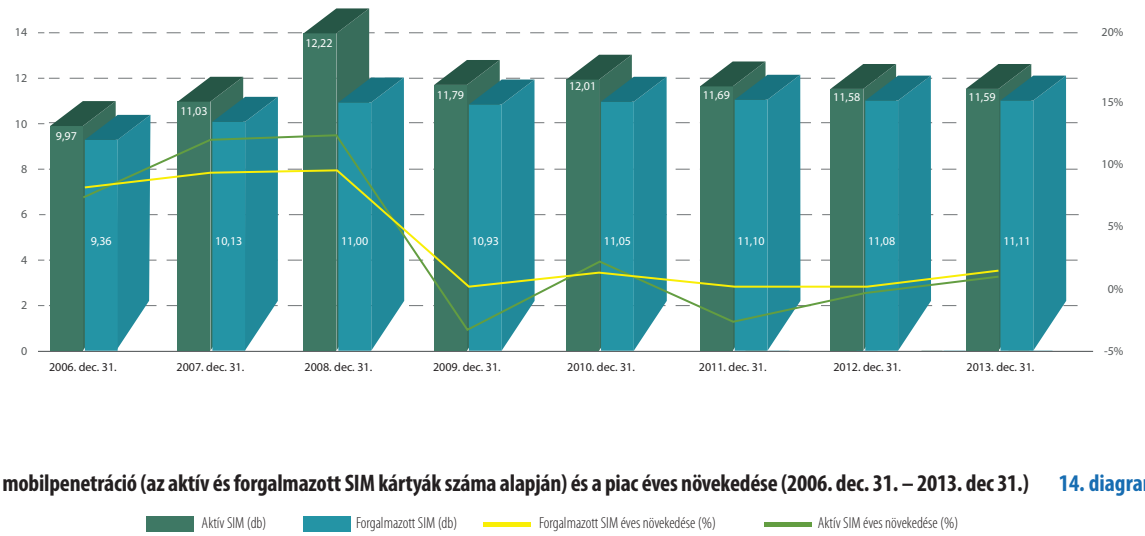

A mobilpenetráció (az aktív és forgalmazott SIM kártyák száma alapján) és a piac éves növekedése (2006. dec. 31. – 2013. dec 31.) **14. diagram**

Forrás: NMHH Mobilhang-gyorsjelentés

[11] Aktív SIM kártyák száma: aktívnak tekintendő az a kártya, amelyik hívást tud fogadni az adott hónap utolsó napján 24:00 órakor. A szolgáltató üzemeltetéshez kapcsolódó, bevételt nem eredményező SIM kártyái nem értendők ide.

[12] Forgalmazásban részt vevő előfizetések száma: tartalmazza a havidíjas (post-paid) kártyák számát, illetve az előre fizetett (pre-paid) kártyák közül azokat a SIM kártyákat, amelyek a megelőző három hónapban hívást indítottak vagy fogadtak, vagy SMS-t indítottak.

A havidíjas (post-paid) előfizetések és az előre fizetett (pre-paid) kártyák arányát vizsgálva megállapítható, hogy 2013-ban is folytatódott az évek óta tartó átrendeződés, vagyis az előfizetők egyre nagyobb hányada vált havidíjas előfizetésre.

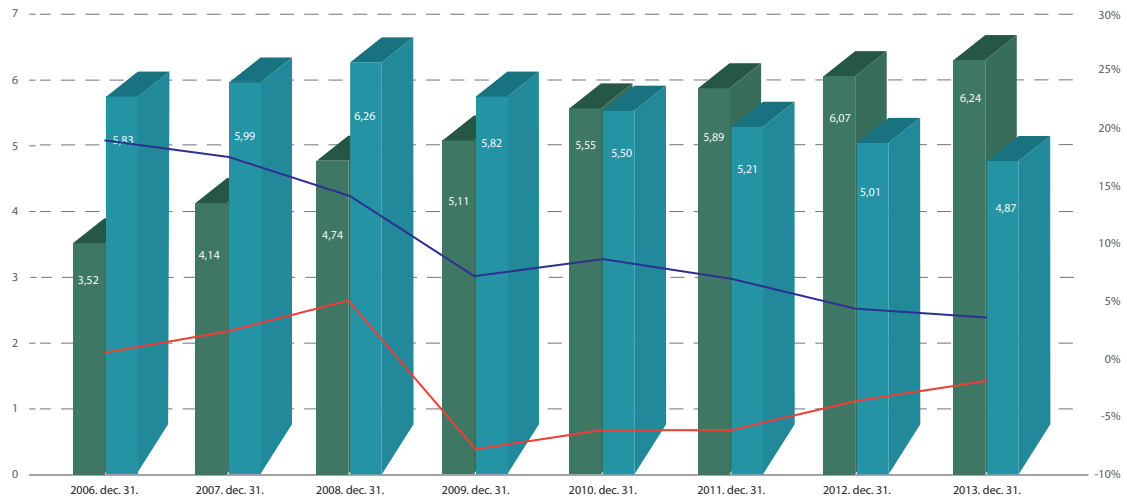

Post-paid és pre-paid SIM kártyák száma (db) és éves növekedése (%) (2006. dec. 31. – 2013. dec. 31.) **15. diagram**

Post-paid SIM | Forgalmazott pre-paid SIM | Post-paid SIM éves növekedése | Forgalmazott pre-paid SIM éves növekedése

Forrás: NMHH Mobilhang-gyorsjelentés

A diagramon jól látszik az is, hogy a válság eltérően érintette a pre-paid és a post-paid szegmenst. Miközben a havidíjas előfizetések száma a 2008-as évet követően csökkenő ütemben, de továbbra is növekedett, addig a kártyás előfizetések száma 2009 második negyedéve óta csökken. A válság tulajdonképpen felgyorsította a két előfizetés-típus közötti – a válság előtti időszakban is tapasztalható és a mobilszolgáltatók által ösztönzött – átrendeződést.

A piaci részesedéseket vizsgálva megállapítható, hogy 2013-ban a Magyar Telekom Nyrt. (T-Mobile-üzletág) kismértékben tovább növelte részesedését, ezzel együtt a piacvezető az elmúlt 5 évben már több mint 2%-kal növelte a piaci súlyát. A Telenor Zrt. ugyan vitathatatlanul a második legnagyobb szolgáltató, de évről évre – így a 2013-as évben is - veszít piaci pozíciójából. A Vodafone Zrt. részesedése kismértékben csökkent az elmúlt évben, a válság kirobbanását követő években azonban összességében ezzel együtt is néhány százalékponttal növelte a piaci részesedését.

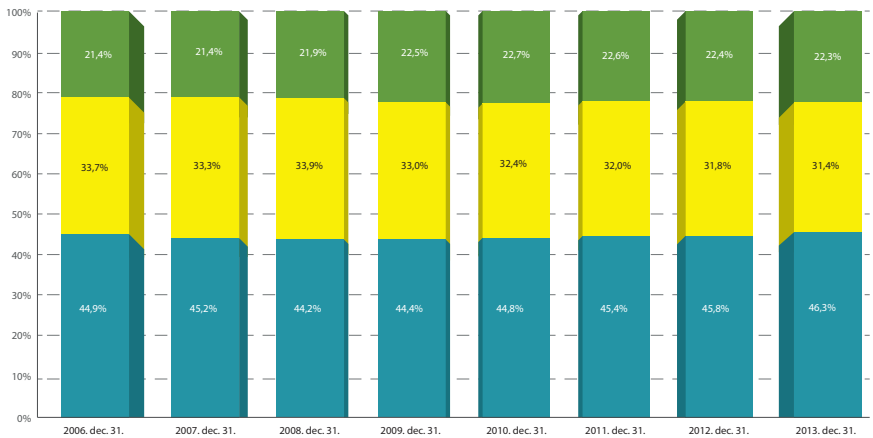

Piaci részesedések a mobiltelefon-előfizetések alapján (forgalmazott SIM) (2006. dec. 31. – 2013. dec. 31.) **16. diagram**

Telekom | Telenor | Vodafone

Az ábra a piaci részesedéseket a Tesco Mobile adatai nélkül mutatja. Forrás: NMHH Mobilhang-gyorsjelentés

A piaci részesedések kapcsán fontos megjegyezni, hogy a bevételi szempontból fontosabb post-paid szegmensben a Magyar Telekom Nyrt. még az összpiaci teljesítményénél is nagyobb mértékben volt képes növelni a részesedését az elmúlt években. A Telenor Zrt.-nek ebben a szegmensben is valamelyest – bár az összpiaci részesedésénél kisebb mértékben – csökkent a részesedése, míg a Vodafone Zrt. jelentősebb piacrészesedés-csökkenést volt kénytelen elkönyvelni a havidíjas szegmensben.

Helyhez kötött internetszolgáltatás piaca

A helyhez kötött internet-előfizetések száma 2013 végére meghaladta a 2,4 milliót. Az előfizetések száma lassuló ütemben bár, de folyamatosan emelkedik, az elmúlt évben 6% körüli növekedést regisztrálhattunk. Az egy háztartásra vetített helyhez kötött szélessávúinternet-penetráció 2013-ra 60%-ra emelkedett a 2006-os 25%-ról.

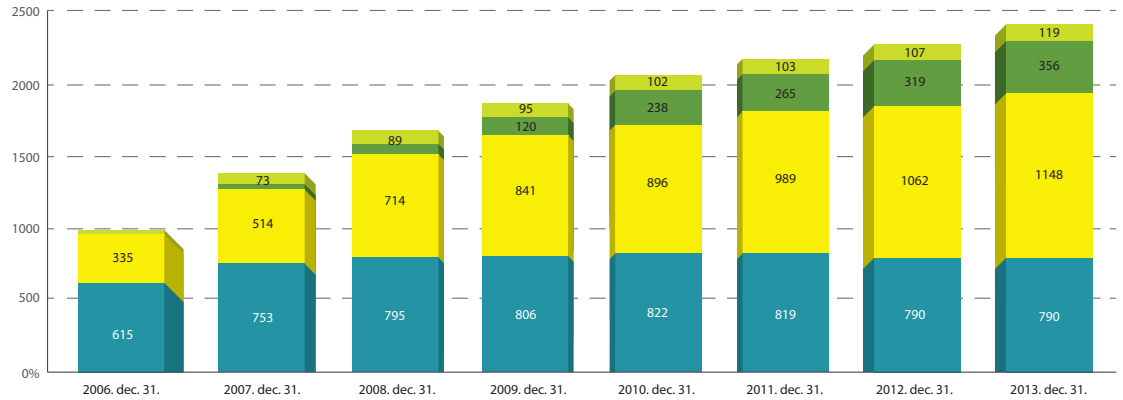

Helyhez kötött internet-előfizetések számának alakulása a hozzáférés típusa szerint (ezer db) (2006. dec. 31. – 2013. dec. 31.)

17. diagram

xDSL CATV Fiber WLAN

Forrás: NMHH Vezetékes gyorsjelentés

A különböző platformokat vizsgálva megállapítható, hogy az xDSL[13]-technológiával létesített hozzáférések száma a 2010-es csúcspontot követően enyhén csökkent. A kábelhálózatokon (CATV[14]) és az optikai hálózatokon (Fiber) létesített hozzáférések száma mindeközben folyamatosan nő, a piaci növekedés ezen hálózatok fejlesztésének köszönhető. Az optikai hozzáférésen megvalósított internetszolgáltatásra előfizetők száma – elsősorban a DIGI Kft., kisebb részben a Magyar Telekom Nyrt. fejlesztéseinek köszönhetően – 2013 végére meghaladta a 350 ezret. A jövőben – a hálózati fejlesztéseknek köszönhetően – a szolgáltatók az xDSL-hozzáféréseket egyre nagyobb számban váltják ki nagyobb átviteli sebességet lehetővé tevő hozzáférésekkel, így az xDSL részaránya várhatóan tovább csökken.

A helyhez kötött szélessávúinternet-szolgáltatások piacának további növekedési lehetőségeivel kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy a hazai internethasználat további növekedésének kulcsa a felhasználói (keresleti) oldalra tevődött át, a növekedésnek nem a szolgáltatások elérhetősége szab határt, az igénybevétel növelése kapcsán a fogyasztói aktivitást, érdekeltséget és tudatosságot célzó programok szerepe egyre fontosabbá válik.

Az előfizetők számára az internetszolgáltatás esetében az adott kapcsolat legfontosabb tulajdonsága – a szolgáltatók árazását is alapvetően befolyásolva – az átviteli sebesség (sávszélesség). A következő diagram a különböző sávszélességet kínáló előfizetések arányát technológiánként mutatja be.

[13] xDSL: helyi hurkokon alkalmazott technológia, amely a hagyományos helyhez kötött telefonhálózat részeként kiépített fémes sodrott érpárokat alkalmassá teszi nagy sebességű digitális adatátvitelre.
[14] CATV: olyan koaxiális előfizetői végződtetésű hálózatokhoz (Koax-HFC hálózathoz) illesztett kábelmodemmel igénybe vehető szolgáltatás, mely alkalmas digitális jelek indítására és fogadására a kábeltelevíziós hálózaton belül.

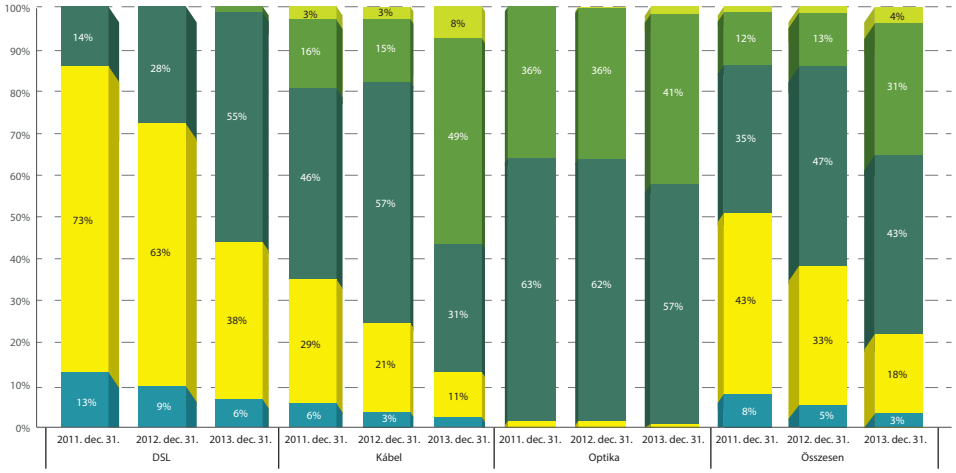

Internet-hozzáférések sávszélesség szerinti megoszlása (2011. dec. 31. – 2013. dec. 31.) **18. diagram**

144 Kbps-<2 Mbps | 2-<10 Mbps | 10-<30 Mbps | 30- <100 Mbps | >= 100 Mbps

Forrás: NMHH CoCom adatszolgáltatás

A diagramon jól látható, hogy valamennyi technológia esetében növekszik a magasabb sávszélességű internetelérést biztosító hozzáférések aránya. Az xDSL esetében a vDSL[15]-technológia, a kábelmodemes hozzáféréseknél pedig a Docsis3-technológia fejlesztése tette lehetővé a nagyobb sávszélességet biztosító előfizetések egyre nagyobb arányban történő igénybevételét. Az optikai hálózatokat eleve a nagy sebességű hozzáférések biztosítása érdekében építették ki, ennek megfelelően ezeken a hálózatokon a 30 Mbit/s alatti hozzáférések nem jellemzőek. Összességében elmondható, hogy az elmúlt évek hálózati fejlesztéseinek köszönhetően mára az előfizetések döntő többsége 10 Mbit/s feletti sávszélességet biztosít az előfizetők számára, és az előfizetések harmada 30 Mbit/s-nál gyorsabb kapcsolatot biztosít letöltési irányban.

A helyhez kötött szélessávú internetszolgáltatások piacán a piaci koncentráció erősödése figyelhető meg, a négy legnagyobb piaci szereplő együttes részesedése évek óta emelkedik, 2013-ban az egyéb piaci szereplők aránya 20% alá csökkent. Ez a folyamat több összetevős, a piacvezetők felvásárlásokkal, illetve kiterjedt hálózatfejlesztéssel is erősítik piaci pozíciójukat. A piacvezető Magyar Telekom Nyrt., a második UPC Kft. és a DIGI Kft. is folyamatosan növelni tudta piaci részesedését az elmúlt négy évben. Az Invitel Zrt. részesedése – a Fibernet Zrt. felvásárlásának köszönhető a 2011-es átmeneti megugrást követően – az elmúlt két évben újra csökkenésnek indult.

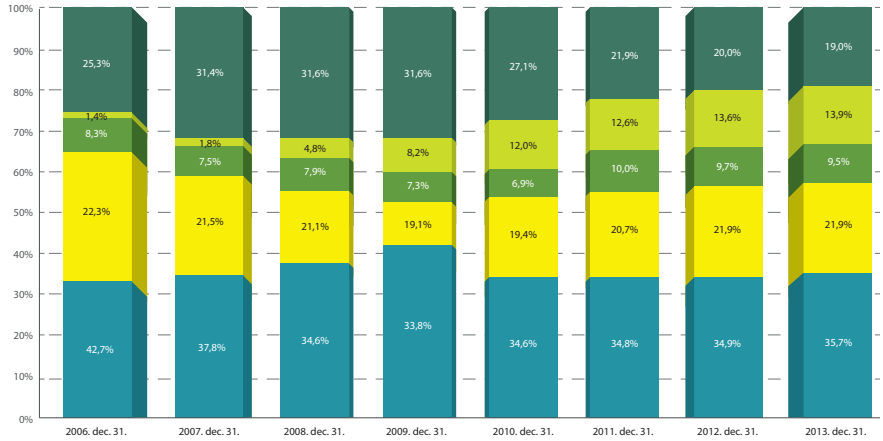

A piaci részesedések a helyhez kötött szélessávú internet-előfizetések száma alapján (2006. dec. 31. – 2013. dec. 31.) **19. diagram**

Telekom | UPC | Invitel | DIGI | Egyéb

Forrás: NMHH Vezetékes gyorsjelentések

[15] A VDSL (Very high bit-rate Digital Subscriber Line) (nagy sávszélességű digitális előfizetői vonal) a ma használatos ADSL-technológiák egy továbbfejlesztett változata, segítségével csavart rézérpáron a korábbinál gyorsabb digitális adatátvitel érhető el.

Mobilinternet-szolgáltatás piaca

A mobilinternet-piac napjainkban a hazai elektronikus hírközlési piac legdinamikusabban fejlődő részpiaca. A mobilinternet-piac a felhasználás jellegét tekintve két eltérő jellemzőkkel bíró szegmensre bontható. Az egyik a hangszolgáltatással együtt igénybe vett (small screen) használat, ez jellemzően a ténylegesen mobil módon, okostelefonon, tableten vagy egyéb hordozható eszközön történő igénybevételt takarja, a másik típus a hangszolgáltatás nélküli használat (large screen), ebben az esetben az internetszolgáltatást jellemzően PC-n, laptopon használt adatkártyával, stickkel veszik igénybe. Természetesen e két felhasználói csoport előfizetés-típus szerinti elhatárolása nem ad teljesen pontos képet, de jól közelíti a két piaci szegmens méretét.

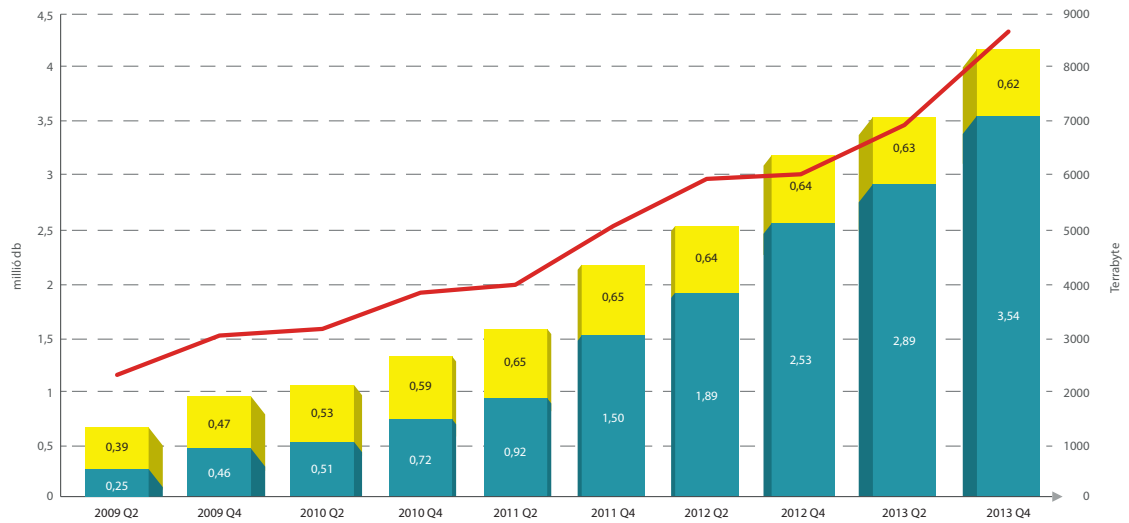

A mobilinternet SIM kártyák megoszlása felhasználási mód szerint és az adatforgalom, 2009–2013 **20. diagram**

Hangszolgáltatással együtt igénybe vett mobilinternet SIM-ek száma | Hangszolgáltatás nélkül igénybe vett mobilinternet SIM-ek száma | Adatforgalom (TB)

Forrás: NMHH Mobilinternet gyorsjelentés

A diagramon jól látható, hogy a piacon történt robbanásszerű fejlődés döntően az okostelefonos használat (small screen) terjedésének köszönhető, az adatkártyás használat (large screen) volumene alig változik. 2013-ban közel 1 millióval nőtt azoknak a mobilinternet-előfizetéseknek a száma, ahol az előfizetők a mobilinternet-szolgáltatást hangszolgáltatással együtt vették igénybe („okostelefonos" szegmens). A hangszolgáltatás nélkül igénybe vett mobilinternet-előfizetések („adatkártyás" szegmens) száma évek óta stagnál, ez arra utal, hogy a mobilinternetet az előfizetők nem igazán tekintik a helyhez kötött internet helyettesítőjének. Ezt a piackutatási adatok is alátámasztják, az internet-előfizetők döntő többsége mind a letölthető adatmennyiség, mind a sávszélesség, mind a rendelkezésre állás, sőt az ár tekintetében is jobbnak tartja a vezetékes internetet. A negyedik generációs LTE[16]-mobilhálózatok fejlesztése nyomán a mobilinternet-szolgáltatás a kínált sávszélesség tekintetében megközelítheti a vezetékes internetet, ahhoz azonban, hogy az előfizetők is a vezetékes hozzáférés tényleges alternatívájaként tekintsenek a mobilinternetre, a szolgáltatással kapcsolatos előítéleteket is le kell bontani.

A mobilinternet-szolgáltatás esetében a vezetékes hozzáféréstől eltérően a szolgáltatásválaszték kialakítása során nem a hozzáférés sebessége, hanem a letölthető adatmennyiség a díjképzés fő szempontja[17]. A következő diagram a különböző mennyiségű adat letöltését lehetővé tévő mobilinternet-előfizetések megoszlását mutatja be.

[16] LTE: (Long Term Evolution) egy negyedik generációs mobil-adatátviteli szabvány, amely nagy sebességű internet-hozzáférést tesz lehetővé. 4G-ként is ismert fogalom.

[17] Ennek a hátterében az áll, hogy a mobiltechnológia esetében a felmerült költségeket jelentősebben befolyásolja a hálózaton bonyolított forgalom (adatletöltés) mennyisége, mint a vezetékes internet esetében, ahol a hozzáférés költsége a kritikus tényező.

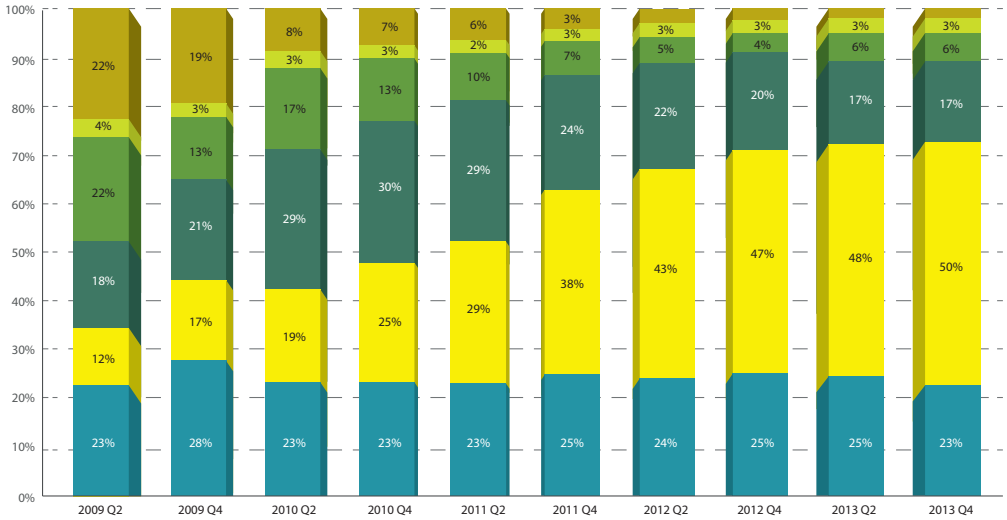

A mobilinternet SIM kártyák megoszlása az előfizetői szerződésben vállalt maximális havi adatforgalom szerint, 2009–2013 **21. diagram**

10-100 Mbyte | 100 Mbyte-<1 Gbyte | 1 Gbyte-< 5 Gbyte | 5 Gbyte-<10 Gbyte | 10 Gbyte feletti korlátos | Korlátlan

Forrás: NMHH CoCom adatszolgáltatás

A diagram alapján megállapítható, hogy a 100 Mbyte –1 GByte közötti adatmennyiséget kínáló díjcsomagok tekinthetők a legjellemzőbbnek a hazai piacon, részesedésük folyamatosan nő, 2013 végén már az előfizetések 50%-a ebbe a kategóriába tartozott. Ezzel párhuzamosan a magasabb adatmennyiséget kínáló csomagok aránya – a jellemzően kisebb adatforgalommal jellemezhető okostelefonos szegmens térnyerésének és a nagyszámú új belépésnek is köszönhetően – évről évre csökken, 2013 végén már csak az előfizetések kicsivel kevesebb mint 10%-a kínált 5 Gbyte feletti adatletöltési mennyiséget.

A piaci részesedések alapján az látszik, hogy 2013-ban is folytatódtak a korábbi évek tendenciái, a Telenor Zrt. folyamatosan növeli piaci részesedését, aminek következtében a szolgáltatóknak a mobilinternet piacán mérhető részesedései közelednek a mobiltelefon-szolgáltatások piacán megfigyelhető értékekhez. A Vodafone Zrt. és a Magyar Telekom Nyrt. kismértékben, 1%-pont alatt veszített a piaci részesedéséből az elmúlt évben. Hosszabb időszakot vizsgálva a mozgások jelentősebbek. Mivel a mobilinternet-szolgáltatás piaca gyorsan növekvő piac (l. korábban), ezért még a piaci részesedés csökkenése is jelentős előfizetőszám-bővülést takar egy-egy szolgáltató esetében.

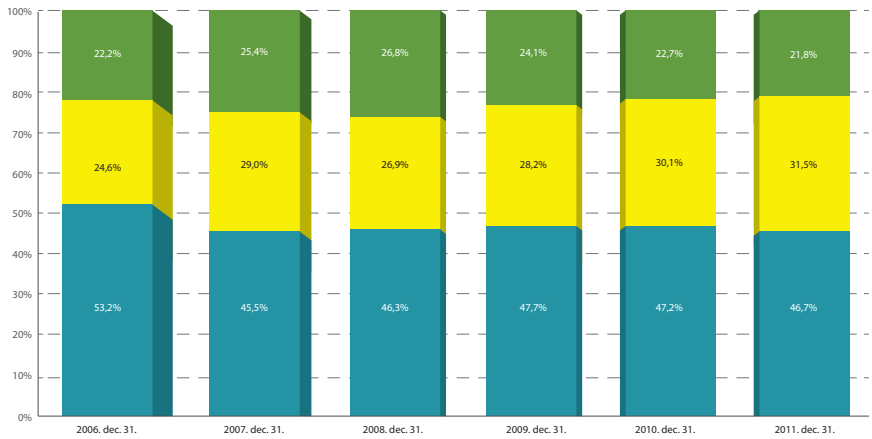

A piaci részesedések a mobilinternet-előfizetések alapján (forgalmazott SIM) (2008. dec. 31. – 2013. dec. 31.) **22. diagram[18]**

Telekom | Telenor | Vodafone

Forrás: NMHH Mobilinternet gyorsjelentés

[18] A diagram csak a saját hálózattal rendelkező szolgáltatók piaci részesedéseit mutatja. A virtuális mobilszolgáltatók (MVNO) piaci részesedése 2013 végén mintegy 1-2%-os volt.

Műsorterjesztés piaca

A televíziós műsorterjesztési piac előfizetéses szegmense átlagosan 4%-os éves növekedést mutatott az elmúlt években. A piaci bővülésben az analóg lekapcsolás miatt valamilyen előfizetéses szolgáltatásra váltó háztartások jelentős szerepet játszottak. A 4 millió magyarországi háztartásból 2013 végén 3,4 millióan fizettek elő valamilyen televíziós szolgáltatásra. A piac nem fizetős szegmense, amely az ingyenes digitális földfelszíni, illetve az ingyenesen elérhető műholdas adásokat néző felhasználókat foglalja magában, hozzávetőleg 600 ezer háztartást jelent. A következő diagram a piac fizetős szegmensét mutatja be a különböző platformok szerinti bontásban.

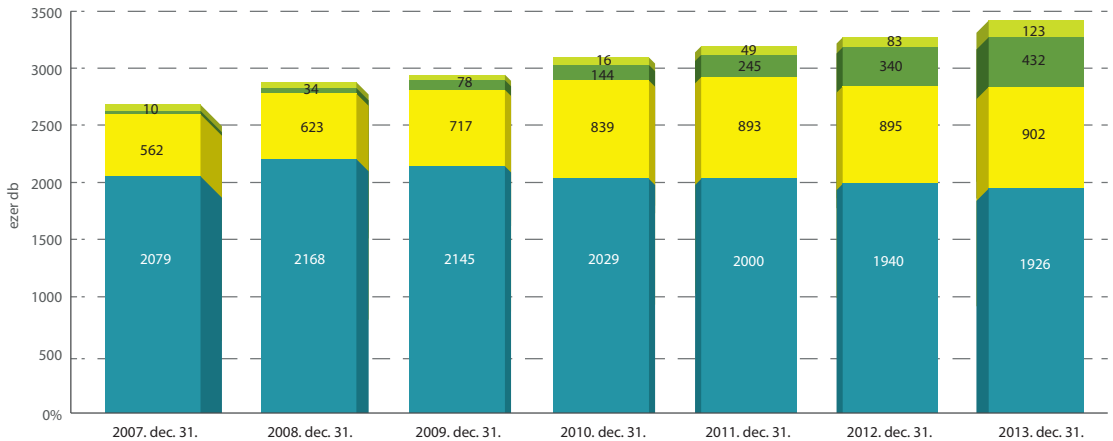

Televízió-előfizetések számának alakulása a hozzáférés típusa szerint (2007. dec. 31. – 2013. dec. 31.) **23. diagram**

Kábel | DTH | IPTV | DVB-T | Mikrohullám

Forrás: NMHH Televízió gyorsjelentés

A diagramon jól látható a platformok elmúlt években bekövetkezett kisebb átrendeződése, amely az új technológiák megjelenésének köszönhető. Az IPTV[19] az elmúlt 5 évben jelentős részesedést ért el, 2013 végén közel félmillió előfizető vette igénybe a szolgáltatást, és a következő években további növekedés várható. Az IPTV térnyerése a nem IP-alapú kábeltelevíziós[20], illetve a műholdas (DTH[21]) előfizetések rovására következett be. A kábeltelevíziós szolgáltatás (különösen az analóg KTV) komoly versenytársa az IPTV, amely nem olcsó áraival, hanem többletszolgáltatásaival hódít (Video on demand, előadás-megállítás, felvétel stb.). A DTH-szolgáltatás megtorpanása mögött a csomagban történő igénybevétel lehetőségének korlátozottsága áll. Bár önálló igénybevétel esetén a kiskereskedelmi árak ennél a technológiánál a legkedvezőbbek, a csomagolással kapcsolatos korlátok jelentős versenyhátrányt jelentenek számára. A digitális földfelszíni műsorszórás (DVB-T[22]) előfizetőinek száma lassan nő, 2013. év végére 130 ezer előfizető rendelkezett ilyen előfizetéssel.

A piaci részesedések vizsgálata alapján megállapítható, hogy – bár a három piacvezető együttes részesedése kismértékben csökkent a 2013-as évben – továbbra is a UPC Kft., a Magyar Telekom Nyrt. és a DIGI Kft. hármashoz tartozik a piac közel háromnegyede. Az elmúlt évben jelentős átrendeződés nem történt, a Magyar Telekom Nyrt. kismértékben növelte piaci súlyát, míg a UPC Kft. és a DIGI Kft. piaci részesedése kismértékben csökkent.

[19] IPTV: (Internet Protocol Television) olyan digitális tv-szolgáltatás, melyet IP (Internet Protokoll) használatának segítségével nyújtanak.
[20] KTV: kábeltelevízió-hálózat. A kábeltelevízió-hálózatok olyan vezetékes infrastruktúrát jelentenek, amelyek alkalmasak rádió- és televízió-műsorjelek elosztására az előfizetők számára.
[21] DTH: (Direct-to-Home) műholddal végzett műsorterjesztési előfizetői szolgáltatás.
[22] MinDig TV Extra: az Antenna Hungária Zrt. által DVB-T-szabvány szerint nyújtott országos földfelszíni digitális előfizetéses műsorterjesztési szolgáltatás.

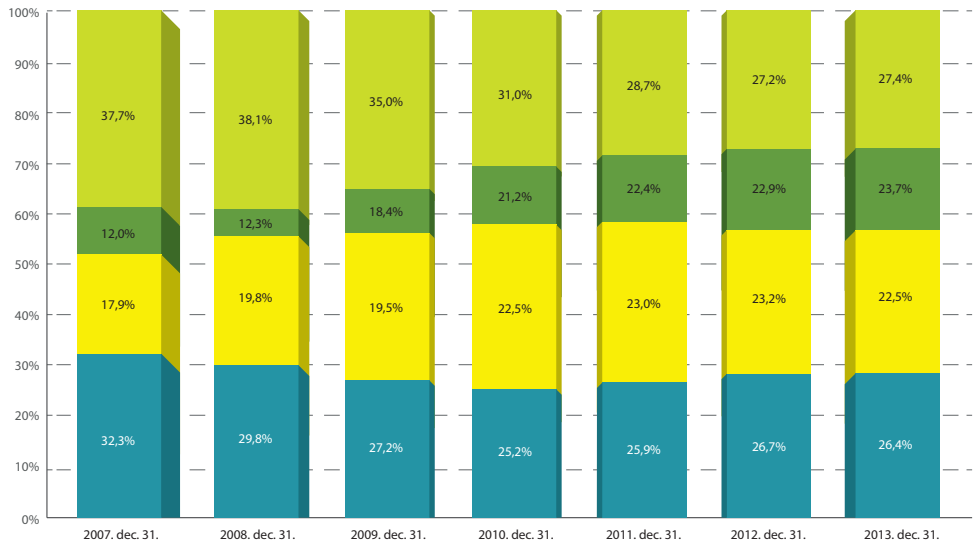

Piaci részesedések a televíziós előfizetések száma alapján (2007. dec. 31. – 2013. dec. 31.) **24. diagram**

Forrás: NMHH Televízió gyorsjelentés

Hírközlési szolgáltatások összecsomagolása

Továbbra is népszerű a felhasználók körében az az előfizetési konstrukció, amikor több távközlési szolgáltatást úgy vesznek igénybe ugyanattól a szolgáltatótól, hogy arról egy közös számlát küld a szolgáltató egy előfizetésként, mintha egyetlen szolgáltatásról lenne szó. A szolgáltatáscsomagok megjelenése következtében elmosódnak az egyes hírközlési részpiacok közötti határok, és a verseny az egyes szolgáltatások helyett egyre inkább a szolgáltatáscsomagok szintjére helyeződik. A szolgáltatáscsomagok terjedését szolgáltatói oldalról a választékgazdaságossági előnyök, ügyfélmegtartási szempontok, a felhasználói oldalról a csomagokkal járó fogyasztói előnyök (ár, ügyintézés stb.), eszközoldalról pedig a konvergens hálózatok és a végfelhasználói eszközök (pl. okostelefon) fejlesztése támogatja.

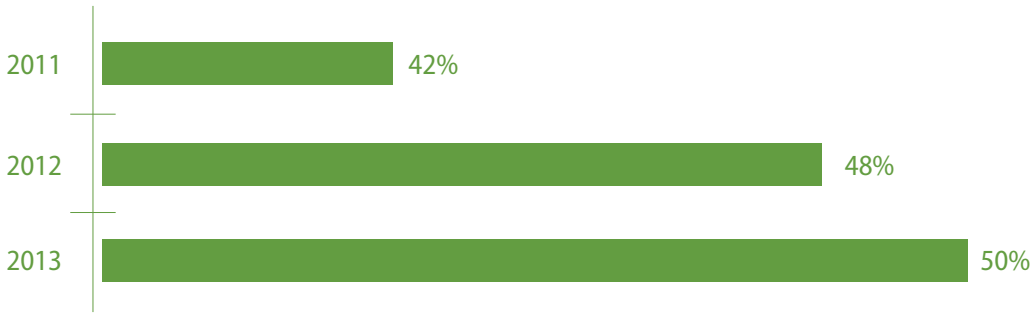

A csomagolt szolgáltatások igénybevétele a háztartásokban, 2011–2013 **25. diagram**

Forrás: NMHH-kutatás, Távközlési szolgáltatások használata a lakossági felhasználók körében, 2013

Az előző évhez képest 2013-ban érdemben nem nőtt a csomagolt szolgáltatást igénybe vevők köre, a háztartások felében található olyan előfizetés, ahol több elektronikus hírközlési szolgáltatást egy szolgáltatótól, közös számla ellenében vesznek igénybe. A piackutatási adatok alapján jelentősen javult a közvélekedés ezzel a konstrukcióval kapcsolatban. A korábbihoz képest jóval többen mondták, hogy egyszerűsíti az ügyintézést, hogy egy számlával átláthatóbb a háztartási költés, illetve hogy így a szolgáltató jobban meg tudja ismerni az ügyfele igényeit. Jelentősen csökkent közben azok aránya is, akik szerint a csomag igénybevétele túlzott függést okoz a szolgáltatótól.

A csomagképzés esetében az alapvető törésvonal továbbra is a vezetékes és a mobilszolgáltatások között található, azon háztartások aránya, amelyek vezetékes és mobilszolgáltatást csomagban vesznek igénybe, az összes, csomagolt szolgáltatást igénybevevő háztartásnak 2013-ban is csak 5%-át tették ki. A következő diagram mutatja be az egyes szolgáltatáskombinációk előfordulását [23] a valamilyen szolgáltatáscsomagra előfizető háztartások körében.

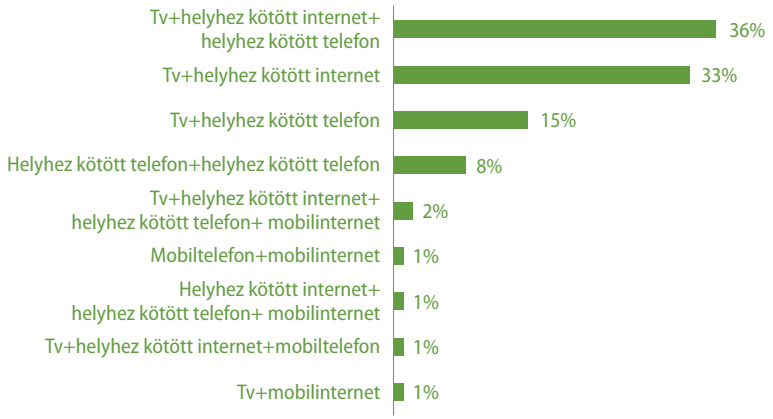

Az összecsomagolt szolgáltatások kombinációi a „csomagos" háztartások körében (%), 2013 **26. diagram**

Forrás: NMHH-kutatás, Távközlési szolgáltatások használata a lakossági felhasználók körében, 2013

2012 és 2013 között a csomagolt szolgáltatások kombinációinak igénybevétele sem változott statisztikai értelemben. A legnépszerűbb a helyhez kötött internet és a fizetős tévé összecsomagolása – helyhez kötött telefonnal vagy anélkül. Ilyen konstrukció a „csomagos" háztartások majdnem 70 százalékában található (csaknem felének van az internet és a tévé mellett helyhez kötött telefon is a csomagjában). Ha a helyhez kötött internet vagy a tévé hiányzik a csomagból, az sokat ront a konstrukció vonzerején: csupán 15 százaléknak van helyhez kötött telefonja és fizetős tévéje csomagban, 8 százaléknak pedig csak helyhez kötött telefon és internet van a csomagjában. A mobilszolgáltatást – egészen pontosan mobiltelefonos hang- és számítógépes vagy tabletes mobilinternet-szolgáltatást – is tartalmazó csomagok aránya egyelőre elenyésző, piackutatási módszerekkel gyakorlatilag nem mérhető (mindegyik csomag aránya a statisztikai hibahatáron belül van).

Ha a csomagolását helyhez kötött szolgáltatásonként vizsgáljuk, akkor megállapítható, hogy a leginkább csomagban igénybe vett szolgáltatás a helyhez kötött internetszolgáltatás, az ilyen előfizetések háromnegyedét valamilyen csomag részeként értékesítik. A helyhez kötött telefon szolgáltatás esetében kétharmados a csomagban történő igénybevétel aránya, míg a fizetős televízió esetében az összes előfizetésnek valamivel több mint a felét más szolgáltatással összecsomagolva veszik igénybe az előfizetők.

[23] A csomagolt szolgáltatások számbavételénél a hatóság nem vette figyelembe a mobiltelefonon igénybe vett internet-előfizetést – tehát csak a helyhez kötött telefon és internet, fizetős tévé, mobiltelefon és számítógépen vagy tableten használt mobilinternet szerepel az itt csomagként értelmezett előfizetéseknél.

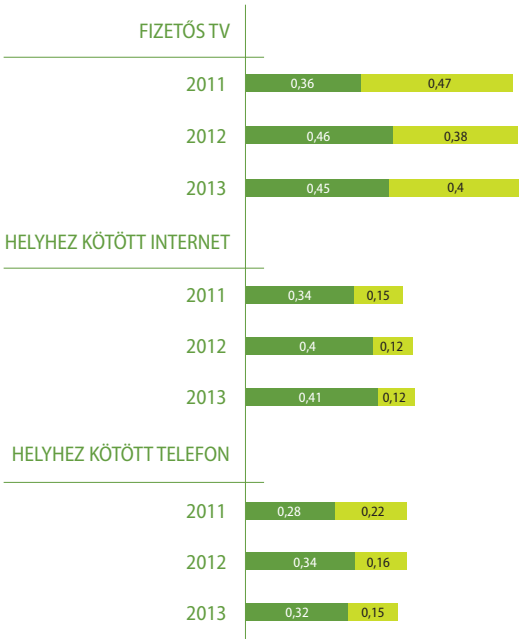

A helyhez kötött szolgáltatások „csomagolása" a háztartásokban (%), 2011–2013 **27. diagram**

csomagban fizetik elő — külön fizetik elő

Forrás: NMHH-kutatás, Távközlési szolgáltatások használata a lakossági felhasználók körében, 2013

A mobilszolgáltatások esetében egyelőre alacsony az összecsomagolás aránya.

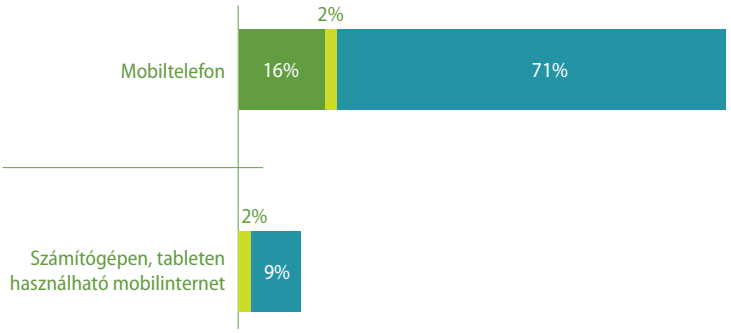

A mobilszolgáltatások „csomagolása" a 14 évesek és idősebbek körében (%), 2013 **28. diagram**

Mobiltelefonos internet és mobiltelefonos hang együtt — Mással van összecsomagolva — Külön fizetnek rá elő

Forrás: NMHH kutatás, Távközlési szolgáltatások használata a lakossági felhasználók körében, 2013

Hálózatsemlegesség

A hálózatsemlegesség elnevezés arra utal, hogy az információtovábbítás módjának függetlennek kell lennie az információ jellegétől, azaz az interneten továbbított adatot hasonló módon kell elérhetővé tenni, függetlenül attól, hogy kitől származik a tartalom, ki a felhasználó, mi az igénybe vett alkalmazás, illetve mi a felhasznált eszköz.

A hálózatsemlegesség egyik kulcseleme a forgalommenedzselés. Segítségével a szolgáltatók jobban tudják kezelni a forgalmi torlódásokat, ezáltal a szolgáltatás minőségének javítását célzó környezetet alakíthatnak ki. A szolgáltatásminőség javítása mellett azonban egyre több szolgáltató használja a forgalommenedzselési eszközöket arra, hogy egyes alkalmazásokat diszkriminálljanak, sértve a felhasználók, illetve más szolgáltatók érdekeit. Néhány vezetékesinternet-szolgáltatónál az audiovizuális tartalmak megosztásához leggyakrabban használt P2P-alkalmazások[24] blokkolása, ill. lassítása figyelhető meg, míg a mobilinternet-szolgáltatóknál a VoIP-alapú, ill. multimédiás tartalmak blokkolása vált gyakorlattá.

A forgalommenedzselés mellett a hálózatsemlegesség másik fontos területe a szolgáltatások átláthatósága. Az internethozzáférés-szolgáltatással kapcsolatos jellemzők értelmezése – a szolgáltatás bonyolultsága miatt – lényegesen nehezebb, mint pl. a vezetékes vagy mobil hangszolgáltatás esetében. Ebből adódóan a felhasználók széles köre számára komoly gondot okoz az internetszolgáltatók által nyújtott nagyszámú, különféle jellemzőkkel bíró díjcsomag összehasonlítása.

A fentiekben ismertetett, hálózatsemlegességgel kapcsolatban felmerülő nyitott kérdések megismerésére a hatóság nyilvános konzultációt kezdeményezett.

A hatóság az elektronikus hírközlési szolgáltatóktól, az alkalmazásfejlesztőktől és az internethasználóktól, illetve az őket képviselő szervezetektől várt visszajelzéseket a hálózatsemlegesség hazai helyzetének megítélésével kapcsolatban abból a célból, hogy a fennálló szabályozás hatékonyságát minél szélesebb kör bevonása mellett tekinthesse át. A 2012 nyarán lezajlott konzultáción számos szolgáltató, illetve felhasználó szervezet jelezte a témával kapcsolatos álláspontját, javaslatát.

A visszajelzések főleg az átláthatóságra irányultak, így a további szabályozói lépések is az átláthatóság kérdésére fókuszáltak.

A nyilvános konzultáción több szolgáltató is jelezte, hogy az Európa-szerte tapasztalható megengedő szabályozási megközelítés jegyében minél kevésbé restriktív szabályozást látnak indokoltnak. Ezt, véleményük szerint, az is lehetővé teszi, hogy a hálózatsemlegesség vonatkozásában nem merültek fel jelentős problémák, ezért nem láttak indokoltnak gyors, drasztikus szabályozói beavatkozást. Emellett a megengedő szabályozásban látták leginkább annak a lehetőségét, hogy a fogyasztók elvárásaihoz igazodó szolgáltatásokat, alkalmazásokat fejlesszenek ki.

Azoknak a problémáknak a súlyát figyelembe véve, amelyek az átláthatóság kapcsán merültek fel, a hatóság is az önszabályozás keretében látta megoldhatónak a kérdések kezelését. Ennek megfelelően a hatóság tájékoztatót[25] bocsátott ki, amelyben felhívta az érintett elektronikus hírközlési szolgáltatók figyelmét arra, hogy a hálózatsemlegesség megfelelő érvényesülése érdekében önszabályozás útján kezeljék a hálózatsemlegesség kapcsán felmerült, átláthatósággal kapcsolatos kérdéseket. A tájékoztató többek között azt is tartalmazta, hogy a szolgáltatók alakítsanak ki egységes szolgáltatásleíró táblázatot azzal a céllal, hogy az internetszolgáltatást vásárlók könnyebben eligazodhassanak a szolgáltatók által kínált csomagok között. Az internetszolgáltatók és a hatóság számos egyeztetést tartott 2013 folyamán a technikai kérdésekben kevésbé jártas internetezők számára is értelmezhető, egységes szolgáltatásleíró táblázatok kialakítása érdekében. Az átláthatósági táblázat elkészítését követően az internetszolgáltatók 2013 nyarán etikai kódexben kötelezték magukat arra, hogy a tájékoztatóban leírtaknak megfelelően egységes táblázatos formában, a honlapjaikon azonos helyen jelenítik meg internetszolgáltatásaik jellemzőit. Az internetszolgáltatást nyújtó szolgáltatók döntő része 2013 végére megjelenítette átláthatósági táblázatait a honlapokon.

A kérdés önszabályozás útján történő rendezése összhangban van az Európa több országában alkalmazott gyakorlattal. Így történt ez Nagy-Britanniában, Franciaországban és Norvégiában is. Ezekben a javaslatokban a szabályozók együttműködésre kérték az érintetteket, különösen az internetszolgáltatókat, tehát a szabályozás helyett a szolgáltatók számára is elfogadhatóbb megoldást találtak, mintegy önkéntes alapra helyezve a probléma kezelését a kötelezettségek kikényszerítése helyett. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy néhány országban (Hollandiában és Szlovéniában) már vannak elfogadott jogszabályok, amelyek az EU-s irányelvekhez képest határozottabban fogalmaznak a hálózatsemlegesség biztosításának feltételeiről.

---

[24] Peer-to-peernek (P2P) nevezik azt az adatforgalmat (pl. BitTorrent), melynek során az adatok továbbítása közvetlenül két végfelhasználói gép között történik. Ekkor a ténylegesen le- vagy feltöltendő adat nem megy keresztül semmilyen szerveren.

[25] http://nmhh.hu/dokumentum/154767/tajekoztato_a_halozatsemlegessegrol.pdf

Internet Hotline szolgáltatás

A hatóság a tudatos internethasználat fejlesztésének érdekében 2011 szeptemberében vette át az Internet Hotline[26] szolgáltatást az oldalt 2005 óta üzemeltető Magyar Tartalomipari Szövetségtől.

Az oldal a világhálón található jogellenes vagy kiskorúak számára káros tartalmak bejelentésére szolgál. Az alábbi jogellenes, káros tartalmak bejelentésére van lehetőség:

– hozzájárulás nélkül, sértő módon közzétett tartalom: visszaélés képmással, videofelvétellel vagy egyéb személyes adattal;
– pedofil tartalom;
– zaklatás az online térben;
– rasszizmus, idegengyűlölet;
– erőszakos tartalmat megjelenítő oldal;
– kábítószert kínáló, annak fogyasztására csábító tartalom;
– terrorcselekményre felhívó, terrorizmust népszerűsítő, elősegítő tartalom;
– adathalász honlapok, vírusokkal, kém- és féregprogramokkal fertőzött tartalmak;
– egyéb, a kiskorúakra káros vagy veszélyes tartalom.

Az Internet Hotline munkatársai fogadják a bejelentéseket, és nem hatósági eljárásban kezdeményezik a tartalmak eltávolítását a tartalom szolgáltatójánál vagy a tartalmat tároló szerver üzemeltetőjénél.

Az Internet Hotline oldal célja továbbá, hogy növelje a felhasználók, különösen a kiskorúak tudatosságát a biztonságos internethasználat és a médiafogyasztás területén. Ennek érdekében az Internet Hotline honlapján számos tájékoztató anyag található.

2013-ban az Internet Hotline-hoz közel 500 bejelentés érkezett. Ezek alapján a szolgáltatás munkatársai számos esetben tájékoztatták a tartalmakat elérhetővé tévő tartalom-, illetve tárhelyszolgáltatókat, hogy jogsértő tartalmakat tesznek elérhetővé és kérték őket, hogy tegyék meg a szükséges lépeseket, illetve rendőrségi feljelentést tettek.

Számos tanácsot kérő megkeresés is érkezett az Internet Hotline-hoz, amelyekben az érdeklődők a világháló biztonságos használatával kapcsolatos kérdéseket tettek fel. A szolgáltatás munkatársai ilyen esetekben tájékoztatást adtak többek között a közösségi oldalak helyes, a személyes adatokat megóvó használatáról vagy például a kéretlen elektronikus levelek elleni védekezésről.

Sok esetben a hatóság úgy ítélte meg, hogy a bejelentett tartalmak nem jogsértőek, azonban a bejelentőket ebben az esetben is tájékoztatta arról, hogy panaszukkal kapcsolatban milyen további jogorvoslati lehetőségek állnak rendelkezésre.

Internet Hotline

[26] www.internethotline.hu

Az Internet Hotline tapasztalatainak megjelenése a jogalkotásban

Fontos esemény, hogy az Internet Hotline többéves, értékes tapasztalatai immár a jogalkotásban is megjelentek. A kiskorúakra az interneten leselkedő veszélyek elleni fellépés jogi szabályozásának fejlesztése érdekében az év során ugyanis a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, a hatóság véleményét is kikérve, kidolgozta az úgynevezett internetes gyermekvédelmi törvénycsomagot, amely alapján 2013. december 23-án kihirdette az egyes törvényeknek a gyermekek védelme érdekében történő módosításáról szóló 2013. évi CCXLV. törvényt.

A törvény a gyermekvédelmi szűrőszoftverek és szülői felügyeleti alkalmazások használatának, illetve a gyermekbarát internetes tartalmak terjedésének elősegítése érdekében előírja az internetszolgáltatást nyújtó szolgáltatók részére, hogy biztosítsák gyermekvédelmi szűrőszoftverek ingyenes letölthetőségét, továbbá hogy kötelezően tüntessék fel a szűrőszoftverek elérhetőségére és használatára vonatkozó tájékoztatást az ÁSZF-ben, valamint állítsanak össze a szűrőszoftverekkel kapcsolatban közérdekű tájékoztatót.

Annak érdekében, hogy a jogsértő online tartalmak közzététele esetén könnyebben és gyorsabban el lehessen érni a szerver üzemeltetőjét, a törvény kötelezi a szolgáltatókat, hogy a tárhelyszolgáltató elérhetőségére vonatkozó adatokat honlapjukon tegyék közzé.

A törvény alapján a hatóság szervezésével 2014. március 12-én megtartotta első ülését a Gyermekvédelmi Internet-kerekesztal (továbbiakban: kerekasztal), amelynek feladata az internetes gyermekvédelmi jogszabályi előírások érvényesülésének figyelemmel kísérése és az ezzel kapcsolatos javaslattétel, véleményezés, tanácsadás. A kerekasztal életre hívása elősegíteni, támogatni kívánja a médiatartalom-szolgáltatásban közzétett médiatartalmak mellett az elektronikus kereskedelmi szolgáltatás és az elektronikus hírközlési szolgáltatás útján hozzáférhető információk tekintetében meglévő, illetve újonnan megfogalmazandó, a kiskorúak védelmét célzó jogszabályi előírások hatékony érvényesítését, továbbá a médiatudatosság növelését. A testület felállításával, működtetésével kapcsolatos feladatokat a hatóság látja el. A kerekasztal kötelező erejű jogi norma megalkotására nem jogosult, azonban a jogi normák önszabályozás útján való hatékonyabb érvényesítésének előmozdítása céljából állásfoglalások, ajánlások kibocsátására felhatalmazást kap.

A törvény alapján a szolgáltató által közzétett, médiatartalomnak nem minősülő olyan információ, amely súlyosan károsíthatja a kiskorúak szellemi, lelki, erkölcsi vagy fizikai fejlődését – különösen azáltal, hogy meghatározó eleme az erőszak, illetve a szexualitás közvetlen, naturális ábrázolása –, csak figyelmeztető jelzéssel, továbbá az aloldal forráskódjában szereplő olyan azonosítókkal tehető közzé, amelyek utalnak a tartalom kategóriájára, és amelyeket a gyermekvédelmi szűrőszoftverek fel tudnak ismerni. A rendelkezések érvényesülését a kerekasztal figyelemmel kíséri.

A törvény az úgynevezett értesítési-eltávolítási eljárás[27] szabályainak a kiskorúak személyiségi jogai megsértésének eseteire való kiterjesztésével megteremti annak lehetőségét, hogy a személyiségi jogok kiskorú jogosultjai, illetve a kiskorú jogosultak törvényes képviselői egy precízen szabályozott eljárási rend szerint, még a polgári peres vagy a büntetőeljárás előtt vagy helyett, hatékony módon léphessenek fel a kiskorúak személyiségi jogainak védelme érdekében. Az eljárás lényegében megegyezik a szerzői és védjegyjogok érvényesítésével kapcsolatos jelenleg is létező értesítési-eltávolítási eljárással. A kiskorú jogosult vagy a törvényes képviselője a kerekasztalhoz fordulhat az értesítési-eltávolítási eljárás szabályainak a szolgáltató általi megsértése esetén, vagy ha a szolgáltató megalapozatlanság miatt utasítja el az eltávolítási kérelmet.

A törvény a kiskorúak védelme érdekében a köznevelési intézmények, nyilvános könyvtárak részére az internet-hozzáféréssel rendelkező számítógépekre előírja a gyermekvédelmi szűrőszoftverek telepítését.

A törvény a játékszoftverek azon forgalmazói számára, akik előzőleg nem csatlakoztak az Egységes Európai Játékinformációs Rendszerhez (PEGI), előírja a kiskorúak fejlődésére esetlegesen káros játékszoftvereken a korhatár-figyelmeztetés kötelező feltüntetését.

Az NMHH Új Médiakultúra Kreatív Műhelyei

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság társadalmi felelősségvállalása keretében 2012 decemberében beindította az„NMHH Új Médiakultúra Kreatív Műhelyek" programot.

A projekt lényege, hogy a hatóság támogatja médiaszakemberek gyakorlati képzését – elsősorban a digitális készségekre összpontosítva. Az NMHH az Új Médiakultúra Kreatív Műhelyeket olyan felsőfokú oktatási intézményekben hozza létre, amelyek a médiával, illetve kommunikációval foglalkozó hallgatók mellett egyaránt nyitottak a művészeti, informatikai vagy akár a média- és infokommunikációs jogi tanulmányokat folytató diákok számára is.

Az NMHH Új Médiakultúra Kreatív Műhely egy médialabor, amelyet a hatóság 12 nagy teljesítményű, a legmagasabb követelményszintnek is megfelelő, integrált számítógépes munkaállomással szerel fel. A gépeken az egyik legszélesebb körben használt digitális kreatív programcsomag teljes verziója fut (Adobe Creative Suite Master Collection), így alkalmas a legösszetettebb feladatok végrehajtására is (kiadványtervezés és -szerkesztés, tervezőgrafika, fotográfiai utómunkálatok, webdizájn, online médiatartalmak létrehozása, hanganyagok, mozgóképes anyagok előállítása és utófeldolgozása, a legszélesebb értelemben vett multimédiás feladatok).

[27] Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény 13. §-a alapján alapján az a jogosult, akinek szerzői jogát vagy védjegyjogát sérti a szolgáltató által hozzáférhetővé tett tartalom, teljes bizonyító erejű magánokiratba vagy közokiratba foglalt értesítésével felhívhatja a 2001. évi CVIII. törvény 9—11. §-ban meghatározott szolgáltatót a jogát sértő tartalom eltávolítására. Továbbá az a kiskorú, akinek személyiségi jogát a szolgáltató által hozzáférhetővé tett tartalom sérti, vagy a cselekvőképtelen kiskorú jogosult esetében a törvényes képviselője felhívhatja a 2. § l) pont lb)-ld) alpontjában meghatározott szolgáltatót a kiskorú jogosult személyiségi jogát sértő tartalom eltávolítására. A szolgáltató a felhívást követően köteles a jogsértő tartalmat eltávolítani vagy hozzáférhetetlenné tenni.

Az egyetlen labor létrehozásához szükséges tárgyi eszközök költsége körülbelül bruttó 11,5-12 millió forint. Ez tartalmazza a számítógépek, a szoftvercsomagok és az irodabútorok beszerzésének költségeit. Az együttműködésben részt vevő felsőfokú oktatási intézményeknek csak egy erre alkalmas helyiséget (tantermet) kell biztosítaniuk.

2013-ban két új médialabort hozott létre a hatóság a már 2012-ben a Pécsi Tudományegyetemen berendezett műhely mellett. Februárban a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen, decemberben pedig a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen rendeztük be a csúcstechnológiás géptermeket.

A digitális átállás

Magyarországon 2013-ban megtörtént a digitális átállás: az analóg földfelszíni sugárzású televíziós műsorszórást lekapcsolták. és a helyébe a már 2008 óta üzemelő digitális földfelszíni sugárzás, azaz a DVB-T lépett. A digitális átállási folyamat keretében megtörtént a digitális földfelszíni adók áthangolásával a 800 MHz-es frekvenciasáv kiürítése, ami előfeltétele a spektrum más célokra történő felhasználásának, Magyarországon az Európai Unió szabályozásával összhangban, mobil szélessávú szolgáltatások nyújtásának.

A digitális átállás a jogszabályban[28] előírt, 2014. december 31-i határidőnél lényegesen korábban, 2013. október 31-én befejeződött. Az átállás lebonyolítása rendkívül összetett, sokrétű feladatot jelentett a hatóság számára, amely magában foglalta az országos digitális földfelszíni műsorterjesztési platform üzemeltetési jogosultságára irányuló pályázatok 2008-as lefolytatását, majd ezután az üzemeltetés ellenőrzését és felügyeletét éppúgy, mint az átállásban érintett szereplők tevékenységének koordinációját, a felhasználói szempontok következetes képviseletét, a rászorult társadalmi rétegek számára az EU-szabályozásnak megfelelő támogatási rendszer megalapozását, végrehajtását, és a folyamat teljes időszaka során egy koordinált kommunikáció megvalósítását.

A hatóság a digitális átállás során kiszámítható környezetet kellett hogy biztosítson minden érintett szereplőnek, továbbá felelős volt a hatékony frekvenciagazdálkodási és a felhasználói szempontok érvényesüléséért is. A digitális átállás során kiemelt cél volt a verseny élénkítése a műsorterjesztési piacon, és a fogyasztói jólét növelése is.

Az országos analóg hálózatok lekapcsolásához vezető lépések közül a földfelszíni digitális műsorszóró hálózatok üzemeltetési jogának 2008. március 25-én kiírt pályáztatása sikeresen lezárult, aminek eredményeként az országos földfelszíni digitális televíziós sugárzás 2012 végére az ország 95%-át elérte. Jelenleg a közszolgálati műsorcsatornák és a két országos kereskedelmi televízió vonatkozásában a lefedettség meghaladja a 96%-ot.

[28] A Dtv.

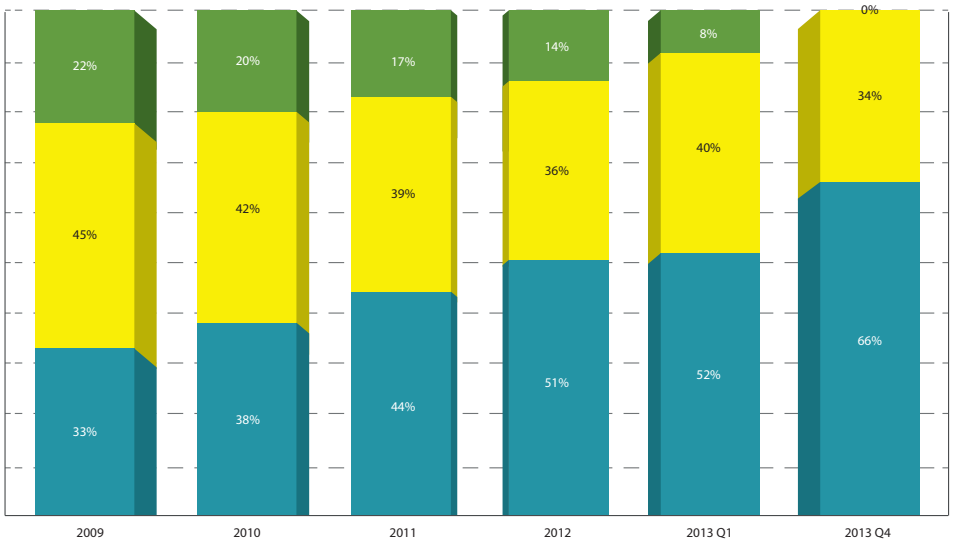

A háztartások televíziós vételi platformja, 2009–2013 **29. diagram**

Digitális (DVB-C+DVB-S+IPTV+DVB-T) Analóg kábel Analóg földfelszíni

Forrás: AGB Nielsen Médiakutató Kft., illetve NMHH kutatás Digitális Átállás Monitoring (2013 Q1)

A kizárólag analóg földfelszíni vétellel rendelkező háztartások aránya az utóbbi években folyamatosan csökkent, és az Országos Digitális Átállás Projekt indulásakor, 2013 tavaszán az NMHH „A digitális átálláshoz kapcsolódó országos piacfelmérés III. ütemének lebonyolítása és médiaelemzési feladatok" tárgyú kutatása alapján már csak mintegy 330 ezer háztartás tartozott ebbe a körbe. Ezen háztartások egy jelentős szegmensének az analóg lekapcsolás műszaki kihívást és gazdasági terhet jelenthetett, ami leginkább kedvezőtlen szociodemográfiai helyzetükkel magyarázható, amely 2013-ra az előző évhez képest romlott is.

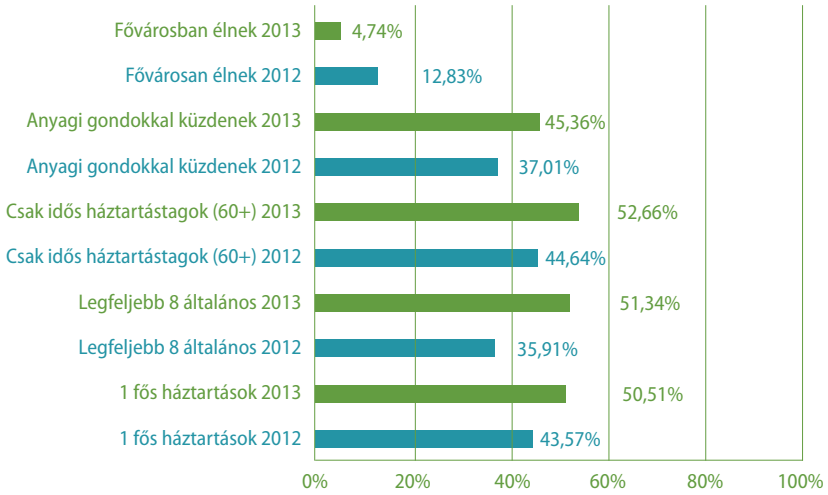

Az analóg földfelszíni platformon televíziózók jellemzői, 2012–2013 **30. diagram**

NMHH kutatás, Digitális Átállás Monitoring 2013 tavasz: Az analóg lekapcsolásban érintett háztartások főbb szociodemográfiai jellemzőinek változása 2012 tavaszához képest. Bázis: Elsődlegesen érintett magyarországi háztartások

A digitális átállás tekintetében a hatóság két fő feladata volt az érintett lakosság megfelelő tájékoztatása, valamint a szociálisan rászoruló lakossági szegmens digitális átállásának támogatása a költségek átvállalásával és az átállás tényleges műszaki megvalósításával.

Az állami támogatási program jogalapját az Európai Bizottság notifikációt lezáró, jóváhagyó határozata, valamint a Dtv. 53. § (1) bekezdés b) pontja és (2) bekezdésének felhatalmazó rendelkezése alapján, az államháztartásért felelős miniszter véleményének kikérését követően megalkotott, a közszolgálati médiaszolgáltatások digitális vételének biztosítása érdekében adható állami támogatás és az azzal összefüggő adatszolgáltatás, adatkezelés rendjéről szóló 4/2013. (I. 18.) számú NMHH rendelet (a továbbiakban: támogatási rendelet) biztosította.

A digitális átállás jogi keretei megteremtésének másik fontos ága az volt a lekapcsoláshoz, hogy visszavonják az analóg földfelszíni műsorsugárzást igénybe vevő három műsorszolgáltató műsorszolgáltatói, illetve rádióengedélyét. A Dtv. 44. § (1) bekezdése alapján sor került a közszolgálati médiaszolgáltató analóg műsorszórásának leállításáról szóló 5/2013. (III. 11.) NMHH rendelet megalkotására. A rendelet 2013. március 19-én lépett hatályba. Az országos kereskedelmi médiaszolgáltatók által hasznosított földfelszíni analóg adók lekapcsolásának ütemezéséről – összhangban a közszolgálati médiaszolgáltató analóg szórásának leállításával – a Médiatanács döntött.

Az érintett lakosság megfelelő tájékoztatása érdekében a hatóság 2012-ben közbeszerzési eljárás eredményeként kommunikációs szolgáltatási szerződést kötött. A széles körű médiakampány során az NMHH televíziós, rádiós, sajtó-, online és közterületi hirdetések, erre a célra szolgáló weblap és Facebook-oldal, valamint roadshow keretében személyes tájékoztatást nyújtott a lakosság részére. Együttműködési megállapodások alapján a kábeltelevíziós műsorterjesztők, valamint lakossági fórumok szervezése útján civil szervezetek is segítették a célzott tájékoztatást. Szintén a tájékoztatást segítették a támogatási rendelet előírása alapján a helyi önkormányzatok a digitális átállás és az állami támogatási program részleteit bemutató hirdetmény honlapjukon történő közzétételével, illetve hirdetményként történő kifüggesztésével. A hatóság 2013 során három hullámban elvégzett piackutatás[29] keretében vizsgálta a digitális átállással kapcsolatos tájékozottságot. Az eredmények azt mutatták, hogy 2013 szeptemberére a tájékoztató kampány eredményeként a digitális átállás ismerete a lakosság körében kiemelkedően magas, 90 százalékos szintet ért el.

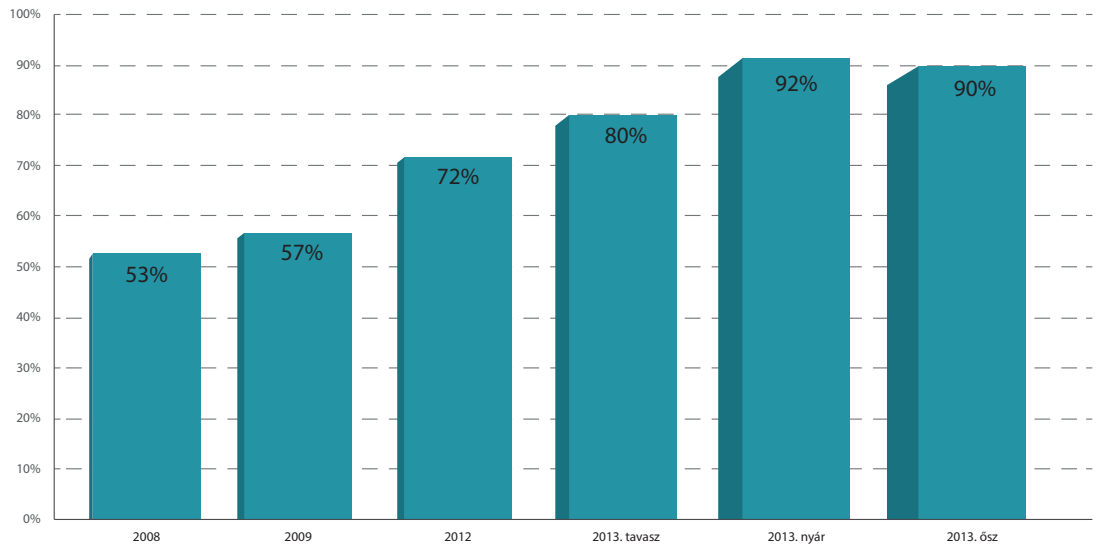

Tájékoztatás a digitális átállásról, 2008–2013 **31. diagram**

NMHH kutatás, Digitális Átállás Monitoring ősz: Tájékozottság a digitális átállásról. Bázis: Magyarországi felnőttek

A szociálisan rászoruló lakosság digitális átállásának támogatásához a hatóság a Dtv. 44. § (4) bekezdése alapján, a technológia- és versenysemlegesség elvét szigorúan érvényesítve, egyszeri, vissza nem térítendő állami támogatást nyújtott a közszolgálati médiaszolgáltatások digitális vételének biztosítása érdekében.

A szociális rászorultság kritériumait a támogatási rendelet határozta meg. A kritériumoknak megfelelő személyekről a Magyar Kincstár, az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság, a helyi önkormányzatok, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatalai adtak a hatóságnak adatokat. Tekintettel arra, hogy a támogatási rendelet alapján a rászorultság

[29] NMHH-kutatás, „Digitális Átállás Monitoring".

mellett a támogatás másik kritériuma az volt, hogy a rászoruló személy kizárólag analóg földfelszíni műsorszórás vételével televíziózzon, a támogatási jogosultság előzetes szűrése érdekében, a Dtv. 44/A. § (6) bekezdése alapján, a hatóság felhívásban bekérte a bejelentett műsorterjesztési szolgáltatást nyújtó elektronikus hírközlési szolgáltatóktól az előfizetőik adatait.

Az adatok biztonságos tárolását és a támogatási program lebonyolítását, a támogatási igények rögzítését és azok teljesítésének nyomon követését szolgáló informatikai rendszert a hatóság önerőből fejlesztette és üzemelteti.

A támogatási programban való részvételi igény felmérése a támogatásra jogosult felhasználók személyes felkeresésével és tájékoztatásával valósult meg. Ezt a feladatot a Központi Statisztikai Hivatal (a továbbiakban: KSH) látta el a Dtv. 44. § (5) bekezdése, valamint a támogatási rendelet alapján, 2013. március 11. és augusztus 30. között. A KSH felmérése során az igényrögzítés mellett, a támogatási rendelet értelmében, a rászorulóknak lehetőségük volt támogatás iránti igényüket, jogosultságuk igazolása mellett, önállóan is benyújtani a hatóság telefonos ügyfélszolgálata, e-mail, webüzenet, illetve levél útján.

Az igények teljesítése érdekében a hatóság a szerelést és az üzembe helyezést az igénylőknél egy közbeszerzési eljárásban kiválasztott szerelő cég közreműködésével, illetőleg a támogatási programban részt venni kívánó, szolgáltatási ajánlatot a hatóságnál regisztrált műsorterjesztési szolgáltatók részvételével végeztette el, a digitális átállás ütemezésével összhangban. Az igénylők szabadon választhattak a hatóság szerelőcége által szerelt, ingyenes DVB-T, illetve DVB-S2-szolgáltatás, valamint 14 műsorterjesztési szolgáltató regisztrált ajánlatai közül, így biztosítva a versenysemleges támogatási program megvalósulását.

A támogatási program keretében 2014. február 19-ig 148 390 rászoruló ingyenes digitális átállását tette lehetővé a hatóság. Emellett a Médiatanács DIGI2013 pályázatán elnyert támogatások segítségével megvalósult a helyi televíziók digitális átállása is.

A digitális átállásra az előzetesen közzétett ütemezés szerint 1732 település esetében 2013. július 31-én, illetve a fennmaradó 1422 település vonatkozásában október 31-én került sor. Ennek keretében az országban lekapcsoltak minden analóg földfelszíni műsorszórást nyújtó adót és átjátszóadót. Az adók lekapcsolását az azokat üzemeltető Antenna Hungária Zrt. végezte el.

A kizárólag analóg földfelszíni műsorszórás útján televíziózó háztartások aránya az összes háztartáson belül az év eleji 8%-ról folyamatosan csökkent. 2013 végére a teljes analóg lekapcsolás után a televíziózás nélkül maradt háztartások aránya mindössze a 0,5%-ot érte el[30], ami a digitális átállás nemzetközi tapasztalatai alapján kiemelkedően jó eredménynek számít.

A digitális átállás nemzetgazdasági szempontból fontos hozadéka, hogy a felszabadult 800 MHz-es frekvenciasávot szélessávú mobilszolgáltatásokra lehet felhasználni. Ennek érdekében az analóg adók lekapcsolása után a már üzemelő digitális adók áthangolását is el kellett végezni, amit az Antenna Hungária Zrt. szintén két ütemben, 2013 szeptemberében, illetve novemberében valósított meg.

[30] Forrás: Nielsen Közönségmérés: Pillanatkép az analóg földi lekapcsolás második hulláma után.

A TISZTESSÉGES, HATÉKONY VERSENY KIALAKULÁSÁNAK ÉS FENNTARTÁSÁNAK ELŐSEGÍTÉSE AZ ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉSI PIACON

Piacelemzés

A hatóság az Eht. 10. § (2) bekezdése alapján, az Eht. 10. § (1) bekezdésének 5. pontjában foglalt hatáskörben eljárva folytathat le az Eht. 62–65. §-ának rendelkezései szerinti, a piacmeghatározásra, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató azonosítására és kötelezettségek előírására, hatályban tartására, valamint módosítására irányuló eljárást (a továbbiakban: piacelemzési eljárás).

A piacelemzési eljárás célja a vizsgált piacok érintettségének tisztázása, azaz annak megállapítása, hogy mely piac rendelkezik olyan jellemzőkkel, amelyek indokolják az előzetes szabályozási kötelezettségek alkalmazását. A kötelezettségek alkalmazásának legfontosabb célja a kiskereskedelmi piacok fenntartható versenyképességének elősegítése és ezáltal előnyök biztosítása a végfelhasználók számára.

A piacelemzési eljárás az alapja az ex ante szabályozási módszernek, amely az általános versenyjogi eljárásokkal ellentétben nem egy konkrét, a versenyjogba ütköző piaci magatartás vizsgálatát jelenti, hanem az adott piac szerkezetének és működésének átfogó, előretekintő szemléletű vizsgálatát. A hírközlési szabályozás szerinti érintettséget folyamatosan, piacelemzési periódusok keretében vizsgálja a hatóság.

A piacelemzési eljárás során az NMHH figyelembe veszi a vonatkozó európai parlamenti és tanácsi irányelveket, a kiadott bizottsági ajánlásokat és iránymutatásokat, és mindezeket a magyar elektronikus hírközlési piac sajátosságaira tekintettel alkalmazza.

Helyhezkötötthang-piacok

A 2007-es ajánlás[31] szerinti az **1. számú**, „Hozzáférés nyilvános helyhez kötött telefonhálózathoz lakossági és nem lakossági felhasználók számára" elnevezésű kiskereskedelmi piacon a negyedik körös piacelemzési eljárás eredményeként 2012 decemberében kiadott piacelemzési határozat van hatályban.

A vizsgált piacon azonosított szolgáltatás a nyilvános helyhez kötött telefonhálózat elérését biztosító szolgáltatásokat tartalmazza technológiasemlegesen, tehát mind a hagyományos rézalapú, mind a kábeles, mind az optikai hálózatok telefon-hozzáférései a piac részét képezik. Ezenkívül a piachoz tartoznak a mobilszolgáltatók hálózatán megvalósított ún. „Home Zone"[32] - hozzáférések is. Az 1. piaci határozat a piac földrajzi kiterjedését illetően három elkülönült földrajzi piacot azonosított, amelyek megegyeznek a három korábbi koncessziós szolgáltató (Magyar Telekom Nyrt., Invitel Zrt., UPC Kft.) volt koncessziós területeivel. Az 1. számú piacon a Magyar Telekom Nyrt.-t, az Invitel Zrt.-t és a UPC Kft.-t azonosították mint jelentős piaci erejű szolgáltató a saját volt koncessziós területén.

A jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatókat terhelő kötelezettségek a következők:

– indokolatlanul magas díjak alkalmazásának tilalma, amely szerint a jelentős piaci erejű szolgáltatók kiskereskedelmi hozzáférési díjainak éves emelkedése nem haladhatja meg a fogyasztói árindexet,

– közvetítőválasztás, amely szerint a jelentős piaci erejű szolgáltatók külön jogszabályban meghatározott módon kötelesek előfizetőik számára lehetővé tenni a közvetítőválasztás igénybevételét.

Az 1. piacon kirótt kötelezettségek célja, hogy a kiskereskedelmi hozzáférési díjak szabályozásán keresztül megvédjék a fogyasztókat a jelentős piaci erejű szolgáltatók által alkalmazott telefon-hozzáférési díjak indokolatlan mértékű emelkedésétől, és továbbra is biztosítsák a helyhez kötött hangszolgáltatások kiskereskedelmi piacán a szolgáltatásalapú (közvetítőválasztásos) verseny kereteit.

A 2007-es ajánlás szerinti **2. számú**, „Híváskezdeményezés nyilvános helyhez kötött telefonhálózatból" elnevezésű nagykereskedelmi piacon a hatóság 2012-ben indította el a negyedik körös piacelemzési eljárását. A hatóság 2012. október 4–24. között nemzeti konzultációra bocsátotta határozattervezetét, majd – a 3. számú piaci eljárásához igazodva – 2013 őszén az uniós notifikációt (jóváhagyásra való bejelentést) követően megtörtént a határozattervezet véglegesítése, ezt követően a hatóság elnöke november 11-én aláírta a végleges határozatot.

A vizsgált piacon azonosított szolgáltatás a helyhez kötött híváskezdeményezés, ami a hívások eljuttatását jelenti az előfizetőtől az összekapcsolási pontig (amely két szolgáltató hálózatának csatlakozási pontja). Ez a nagykereskedelmi szolgáltatás teszi lehetővé az előfizetők számára, hogy a helyhez kötött hívásokat más, a hálózat tulajdonosától eltérő szolgáltatótól is igénybe vehessék (közvetítőválasztás). Az azonosított szolgáltatást technológiasemlegesen határozták meg. A határozat a piac földrajzi kiterjedését illetően – az előző piacelemzési határozattal egyezően – három elkülönült földrajzi piacot azonosított, amely megegyezik a három korábbi koncessziós szolgáltató (Magyar Telekom Nyrt., Invitel Zrt., UPC Kft.) volt koncessziós területével.

A határozat – az előző piacelemzési határozattal egyezően – jelentős piaci erejű szolgáltatóként azonosította a Magyar Telekom Nyrt.-t, az Invitel Zrt.-t és a UPC Kft.-t, mindhárom szolgáltatót a saját volt koncessziós területén.

A 2. piaci határozat a jelentős piaci erejű szolgáltatókra az alábbi – az előző piacelemzési határozatban is előírt – négy, tartalmában felülvizsgált kötelezettséget írta elő:

– átláthatóság, amely magában foglalja a referenciaajánlat-készítési kötelezettséget,

– összekapcsolás és hozzáférés,

– költségalapúság,

– számviteli szétválasztás.

A kötelezettségek körében a korábbiakhoz képest lényeges változás, hogy a határozat az előző körös határozatban előírt TD-LRIC költségszámítási módszerrel meghatározott díjak helyett azonos mértékű, BU-LRIC költségszámítási módszerrel kialakított díjak alkalmazását írta elő mindhárom szolgáltató esetében. Ez azt jelenti, hogy míg korábban a híváskezdeményezés nagykereskedelmi díjainak alapjául a szolgáltató saját – a hatóság által jóváhagyott – költségszámítása szolgált, addig a jövőben a szolgáltatóknak a hatóság által felépített költségmodell alapján kialakított díjat kell alkalmazniuk. A hatóság által a híváskezdeményezés-szolgáltatásra így kiszámított díj (0,40 Ft/perc) jelentős csökkenést jelent a korábbiakhoz képest. A díj szimmetrikus,

[31] Az Európai Bizottság 2007/789/EK (2007. december 17.) számú ajánlása az érintett elektronikus hírközlési ágazatbeli termék- és szolgáltatáspiacokról.

[32] Home Zone-szolgáltatás: a mobiltelefon-hálózaton nyújtott olyan szolgáltatás, amely az előfizető kézikészülékéről csak saját lakásának/telephelyének körzetében vehető igénybe meghatározott tarifákkal és amelyen belül lehetséges helyhez kötött hívószámon érkező hívások díjmentes fogadása.

tehát azonos mértékben érvényes valamennyi jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltató esetében, területi szintek vagy díjazási időszak szerint elkülönült díjak alkalmazását a határozat nem teszi lehetővé. Lényeges változás a korábbiakhoz képest, hogy a 2. piaci határozat rendelkezései – a hatóságnak a referenciaajánlatok jóváhagyásával kapcsolatos eljárásai során szerzett tapasztalatai alapján – tovább pontosították, egyértelműsítették a referenciaajánlatok tartalmi elemeit, a kötelezően feltüntetendő és feltüntethető kiegészítő, emelt szintű és támogató szolgáltatások körét, valamint az e szolgáltatások díjainak kialakításával kapcsolatos szabályokat.

A 2. piaci határozatban kirótt kötelezettségek célja, hogy a jövőben is biztosítsák a helyhez kötött hangszolgáltatások kiskereskedelmi piacán a szolgáltatásalapú (közvetítőválasztásos) verseny kereteit, valamint a nagykereskedelmi díjak szabályozásán keresztül lehetőséget teremtsenek a vezetékes hálózatokból indított hívások kiskereskedelmi árának további – a kiskereskedelmi piaci versenyen keresztül megvalósuló – csökkenésére.

A 2007-es ajánlás szerinti **3. számú**, „Hívásvégződtetés nyilvános, helyhez kötött egyedi telefonhálózatban" elnevezésű nagykereskedelmi piacon a hatóság 2012-ben indította meg a negyedik körös piacelemzési eljárását. A hatóság 2012. október 4–24. között nemzeti konzultációra bocsátotta határozattervezetét. A nemzeti konzultáció során a 3-as piachoz kapcsolódóan a szolgáltatók több, ténylegesen hívásvégződtetési tevékenységet végző szolgáltatót jelentettek be. Az észrevételek nyomán szükségessé vált a 3-as piaci eljárás további szolgáltatókra történő kiterjesztése. Az érintett szolgáltatói kör beazonosítása után (melynek eredményeként százhuszonnégy elkülönült érintett piac került azonosításra) a módosított határozattervezetet, az érdekeltekkel folytatott egyeztetés érdekében, 2013. augusztus 1-jén ismételten nemzeti konzultációra bocsátották. A 3. piac határozattervezetének Európai Bizottság felé történt bejelentését követően a hatóság elnöke november 11-én írta alá a végleges határozatot.

A vizsgált piacon azonosított szolgáltatás a helyhez kötött hívásvégződtetés, amely a hívások eljuttatását jelenti az összekapcsolási ponttól (amely két szolgáltató hálózatának csatlakozási pontja) az előfizetőig. Ez a szolgáltatás teszi lehetővé a hívást indító előfizető szolgáltatójának, hogy a hívást eljuttassa a más hálózathoz tartozó hívott előfizető számára. A hívásvégződtetésért a hívást indító előfizető szolgáltatója díjat fizet a hívott előfizető szolgáltatójának. Az azonosított szolgáltatás technológiasemleges. A határozat 124 elkülönült szolgáltatási piacot azonosított, az egyes szolgáltatási piacok kiterjedése megegyezik az egyes szolgáltatók hálózatainak kiterjedésével. A határozat valamennyi elkülönült piacon az érintett hálózat tulajdonosát azonosította jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként.

A 3. piaci határozat a jelentős piaci erejű szolgáltatókra az alábbi – az előző piacelemzési határozatban is előírt – öt, tartalmában felülvizsgált kötelezettséget írta elő:

– átláthatóság, ami a volt koncessziós szolgáltatók (Magyar Telekom Nyrt., Invitel Zrt., UPC Kft.) számára magában foglalja a referencia-összekapcsolási ajánlat készítésével kapcsolatos kötelezettséget,

– összekapcsolás és hozzáférés,

– költségalapúság,

– számviteli szétválasztás (Magyar Telekom Nyrt., Invitel Zrt. és a UPC Kft. esetében),

– egyenlő elbánás.

A kötelezettségek körében a korábbiakhoz képest lényeges változás, hogy a költségalapúság kötelezettség keretében a kötelezett szolgáltatók a hívásvégződtetés forgalmi szolgáltatást a határozatban előírt, a hatóság által BU-LRIC költségmodell alkalmazásával kialakított díjon (0,40 Ft/perc) kötelesek nyújtani. A 3. piaci határozatban foglalt rendelkezés eredményeként megvalósul a minden szolgáltató által kötelezően alkalmazandó egységes, földrajzi távolságtól, naptári napoktól és napszakoktól független, technológiasemleges végződtetési díj, mely 2014. január elsejétől hatályba is lépett. Lényeges változás a korábbiakhoz képest, hogy a 3. piaci határozat rendelkezései – a hatóságnak a referenciaajánlatok jóváhagyásával kapcsolatos eljárásai során szerzett tapasztalatai alapján – tovább pontosították, egyértelműsítették a volt koncessziós szolgáltatók által kialakítandó referenciaajánlatok tartalmi elemeit, a kötelezően feltüntetendő és feltüntethető kiegészítő, emelt szintű és támogató szolgáltatások körét, valamint az ezen szolgáltatások díjainak kialakításával kapcsolatos szabályokat.

A 3. piaci határozatban kirótt kötelezettségek célja, hogy a nagykereskedelmi díjak szabályozásán keresztül lehetőséget teremtsenek a vezetékes hálózatokban végződtetett hívások kiskereskedelmi árának további – a kiskereskedelmi piaci versenyen keresztül megvalósuló – csökkenésére.

[33] Az Európai Bizottság 2003/311/EK (2003. február 11.) számú ajánlása az érintett elektronikus hírközlési ágazatbeli termék- és szolgáltatáspiacokról.

A 2003-as ajánlás[33] szerinti 3. és 5. piacon (nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefon szolgáltatások lakossági és nem lakossági felhasználók számára), valamint a 4. és 6. piacon (nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefon-szolgáltatások lakossági és nem lakossági felhasználók számára) 2013 folyamán nem indult piacelemzési eljárás, ugyanakkor a kiskereskedelmi forgalmi piacokon elvégzett előzetes elemzések eredményei beépültek a nagykereskedelmi piaci határozattervezetek ráépülő, kiskereskedelmi piacot elemző fejezeteibe. A felsorolt piacokon az eljárás megindítására 2014-ben kerül sor.

Szélessávú piacok

A szélessávú kiskereskedelmi szolgáltatásokhoz kapcsolódó nagykereskedelmi piacok a következők:

– **4. számú** piac - „Nagykereskedelmi hozzáférés a helyhez kötött hálózat [fizikai] infrastruktúrájához – beleértve a részleges vagy teljes átengedést",

– **5. számú** piac – „Nagykereskedelmi szélessávú hozzáférés".

A 4. és 5. számú piacokon szabályozott nagykereskedelmi szolgáltatások igénybevételével az alternatív szolgáltatók képessé válnak arra, hogy elérjék a hálózattal rendelkező szolgáltatók előfizetőit, és számukra kiskereskedelmi szélessávú és/vagy hangszolgáltatásokat nyújtsanak.

A 2007-es ajánlás szerinti 4. és 5. piacon a hatóság által 2011 májusában kiadott piacelemzési határozatok vannak hatályban. A határozatok mindkét piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként azonosították a Magyar Telekom Nyrt.-t, az Invitelt Zrt.-t és a UPC Kft.-t., mindhárom szolgáltatót a saját volt koncessziós területén.

A 4. piacra vonatkozó szabályozás az előfizetőhöz közeli hálózati szakaszokra terjed ki. Ezen hálózati szakaszok más szolgáltató számára történő szabályozott átengedésével (saját hálózatához csatlakoztatásával) az alternatív szolgáltató képessé válik előfizetői szolgáltatások széles körét nyújtani. A szabályozás a hagyományos rézalapú hálózatok rézérpáras hozzáférési szakaszain kívül kiterjed az optikai hálózatok megfelelő hozzáférési szakaszaira is, ugyanakkor a kábeltelevíziós hálózatok hozzáférési szakaszai nem tartoznak a szabályozás hatálya alá.

A piactorzító magatartásformák megelőzése, illetve kezelése, a verseny ösztönzése és a fogyasztói érdekek jobb érvényesülésének előmozdítása érdekében a 4. számú piacon a következő kötelezettségek vannak hatályban a jelentős piaci erejűként azonosított (JPE) szolgáltatók számára:

– az átláthatósági kötelezettség keretében a JPE-szolgáltatók referenciaajánlat készítésére és benyújtására kötelezettek az általuk nyújtott szabályozott nagykereskedelmi szolgáltatásokra vonatkozóan. A referenciaajánlat tartalmazza a szolgáltatásnyújtás lényeges műszaki, jogi és közgazdasági feltételeit, a hozzáférés feltételei tekintetében átláthatóságot teremt, és biztosítja, hogy a JPE-szolgáltatók ne határozzanak meg indokolatlan előírásokat, követelményeket a hozzáférést igénylő alternatív szolgáltatókkal szemben,

– a költségalapúsági kötelezettség keretében a kötelezett szolgáltatók az előírt hozzáférési és átengedési szolgáltatásaik költségalapú díját a határozat szerinti költségszámítási módszer alapján kötelesek megállapítani,

– a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek keretében a szabályozott szolgáltatók kötelesek a rézhálózati szakaszok mellett az újgenerációs hálózati fejlesztések során kiépített optikai hálózataik megfelelő hozzáférési szakaszainak az átengedésére is, valamint a szabályozott szolgáltatók, a megfelelő feltételek teljesülése esetén, kötelesek bevonni a jövőbeni optikai hálózatfejlesztéseikbe az azt igénylő alternatív szolgáltatókat,

– a számviteli szétválasztási kötelezettség keretében a kötelezett szolgáltatók kötelesek tevékenységeik, üzletágaik elkülönült kimutatásának elkészítésére,

– az egyenlő elbánás kötelezettsége keretében a kötelezett szolgáltatók nem tehetnek különbséget a saját részre és a más szolgáltatók számára nyújtott szolgáltatások tekintetében a nyújtott szolgáltatás lényeges feltételeivel kapcsolatosan.

A piactorzító magatartásformák megelőzése, illetve kezelése, a verseny ösztönzése és a fogyasztói érdekek jobb érvényesülésének előmozdítása érdekében az 5. számú piacon a következő kötelezettségek vannak hatályban a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatók számára:

– az átláthatóság kötelezettsége keretében a jelentős piaci erejű szolgáltatók kötelesek a közeli bitfolyam-hozzáférésről [34] referenciaajánlatot készíteni, és azt benyújtani. A referenciaajánlat tartalmazza a szolgáltatásnyújtás lényeges műszaki, jogi és közgazdasági feltételeit,

– a költségalapúság kötelezettsége keretében a jelentős piaci erejű szolgáltatók kötelesek az országos bitfolyam-hozzáférés [35] szolgáltatási díjait a hatóság elnökéhez félévente jóváhagyásra benyújtani, valamint a jóváhagyott díjakat alkalmazni; kötelesek a határozat szerinti költségszámítási módszer alapján megállapítani és referenciaajánlatukban szerepeltetni a közeli bitfolyam-hozzáférés tekintetében a szolgáltatás költségalapú díját,

– a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek keretében a szabályozott szolgáltatók kötelesek a közeli és az országos bitfolyam-hozzáférési szolgáltatások nyújtására a határozatban meghatározott feltételek szerint,

– a számviteli szétválasztási kötelezettség keretében a kötelezett szolgáltatók kötelesek tevékenységeik, üzletágaik elkülönült kimutatásának elkészítésére,

– az egyenlő elbánás kötelezettsége keretében a kötelezett szolgáltatók nem tehetnek különbséget a saját részre, illetve a más szolgáltatók számára nyújtott szolgáltatások tekintetében a nyújtott szolgáltatás lényeges feltételeivel kapcsolatban.

A szabályozás megteremti az alternatív szolgáltatók számára a lehetőséget az új generációs hálózatfejlesztésekben való részvételre, illetve meghatározza a nagykereskedelmi szolgáltatások igénybevételének kereteit. A nagykereskedelmi hozzáférés feltételeinek javítása elősegíti, hogy több olyan szolgáltató legyen, amelytől az előfizetők egyidejűleg több szolgáltatást (televízió, internet, telefon) is igénybe tudnak venni. A szélessávú piaci határozatok a szabályozói szándék szerint hozzájárulnak a szélessávú piaci verseny további erősödéséhez, amit a fogyasztók a szolgáltatók közötti választási lehetőség bővülésén, a szolgáltatáskínálat szélesedésén, az árak további csökkenésén keresztül érzékelhetnek majd. A szélessávú kiskereskedelmi piacon az elmúlt években az árak tartósan és folyamatosan csökkennek, illetve javul az ár-érték arány (hasonló árért magasabb sávszélességű szolgáltatások érhetők el). A szélessávú piaci határozatok célja, hogy a verseny feltételeinek javításával elősegítse ennek a tendenciának a folytatódását.

A szélessávú piacokkal kapcsolatos európai szabályozási irányvonal – többek között a válság következtében visszaeső beruházások hatására – módosulni látszik, az Európai Bizottság a 4. és 5. piac egyes kötelezettségeivel (egyenlő elbánás, költségalapúság) kapcsolatos, a beruházások ösztönzését célzó, 2013-ban megszületett ajánlása a piaci határozatok tartalmának részletes felülvizsgálatát teszi szükségessé. Szintén a szabályozási irány módosulását vetíti előre a bizottság ex ante piacszabályozási szempontból érintett piacokat tartalmazó, felülvizsgált ajánlásának a tervezete.

A hatóság a 2013-as évben is jelentős energiát fordított a releváns piacokra és a kötelezettségekre vonatkozó bizottsági ajánlástervezetek véleményezésére, értékelésére, valamint az uniós tagállamok piacelemzési határozataival kapcsolatosan indított bizottsági eljárások tanulságainak a feldolgozására. A szélessávú piacok szabályozását érintő európai szabályozási változásokkal kapcsolatos bizonytalanságok, a hazai speciális piaci helyzet (az infrastruktúra-alapú verseny erőssége), valamint a szabályozás kiszámíthatóságával kapcsolatos elvárás további részletes vizsgálatokat, adatgyűjtést és előkészítő munkát indokol. 2014-ben ennek megfelelően a hatóság kiemelt figyelmet fordít a helyhez kötött szélessávú piacokkal kapcsolatos szabályozás módosításával összefüggő főbb szabályozási kérdések beazonosítására és vizsgálatára.

Mobilhangpiacok

A 2007-es ajánlás szerinti **7. számú**, „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban" elnevezésű nagykereskedelmi piacon a negyedik körös piacelemzési eljárás eredményeként 2011 augusztusában kiadott piacelemzési határozat van hatályban.

A „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban" elnevezésű piacon azonosított szolgáltatás a mobil hívásvégződtetés, amely a hívások eljuttatását jelenti az összekapcsolási ponttól (ami két szolgáltató hálózatának csatlakozási pontja) az előfizetőig. A hívásvégződtetésért a hívást indító előfizető szolgáltatója díjat fizet a hívott mobil-előfizető szolgáltatójának. A szabályozás a hívásvégződtetési díjra irányul. A 7. számú piacon a Magyar Telekom Nyrt., a Telenor Zrt. és a Vodafone Zrt. szerepel mint jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató. (A saját hálózatában minden mobilszolgáltató monopolista a végződtetett hívások tekintetében, hiszen más nem képes a hívást eljuttatni az összekapcsolási ponttól az előfizetőig.)

[34] Közeli bitfolyam-hozzáférés: a kötelezett szolgáltató a hálózatának a hozzáférési aggregációs pontban lévő aktív hálózati eszközeinek kapacitását engedi át, ill. osztja meg az arra jogosult szolgáltatóval.
[35] Országos bitfolyam-hozzáférés: olyan bitfolyam-hozzáférés, melyben a jogosult szolgáltató a kötelezett szolgáltató teljes hálózatához egy földrajzi ponton keresztül hozzáférhet. Ez a hozzáférési szint a közeli bitfolyamhoz képest kevesebb infrastruktúrát és ezáltal befektetést követel meg a jogosult szolgáltató részéről, ami elősegítheti potenciális új belépők piacra lépését.

A jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatókat terhelő kötelezettségek a következők:
– átláthatóság (a meghatározott információk nyilvánosságra hozatala),
– egyenlő elbánás,
– költségalapúság (a hatóság által meghatározott költségalapú végződtetési díjak alkalmazása),
– a számviteli szétválasztás (az üzletágak és a tevékenységek elkülönített kimutatása),
– hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség (a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtására kötelezés, valamint a kapcsolódó közös eszközhasználat).

Az Európai Bizottság végződtetési díjakra vonatkozó ajánlásának megfelelően, a hívásvégződtetési díjak megállapítása hatósági BU-LRIC költségmodell segítségével történt. Ez azt jelenti, hogy a hatóság által felépített költségmodell szolgál a díjszámítás alapjául. A költségmodell meghatározott forgalmi igényből kiindulva zöldmezősen modellez egy mobil rádiótelefon-hálózatot, és ezen hálózat hatékony költségeiből kiindulva határozza meg a hívásvégződtetés díját. A modell segítségével kialakított díjat a szolgáltatóknak fokozatosan kell elérniük. A 2012-ben és 2013-ban alkalmazandó mobil hívásvégződtetési díjak az alábbiak szerint alakultak:

Az alkalmazandó mobil hívásvégződtetési díjak:

Év	Alkalmazandó díj
2012. január 1-jétől	9,46 Ft/perc
2013. január 1-jétől	7,06 Ft/perc

2013-ban megkezdődött a 2014-ben esedékes – ötödik körös – 7. piaci piacelemzési határozat előkészítése.

Bérelt vonali piacok

A 2007-es ajánlás szerinti **6. számú** „Bérelt vonalak nagykereskedelmi végződtetési szegmense, a bérelt vagy dedikált kapacitás biztosításához használt technológiától függetlenül" elnevezésű nagykereskedelmi szolgáltatási piac esetében a legutóbbi piacelemzési eljárás 2012 elején zárult le. A bérelt vonali végződtetési szegmens szolgáltatás olyan hálózati szolgáltatás, amelynek során az elektronikus hírközlési szolgáltató valamely, az előfizető telephelyén lévő hálózati végpont (előfizetői hozzáférési pont) és a legközelebbi jelenléti pont között bérelt vonali kapcsolatot létesít, és azt más elektronikus hírközlési szolgáltató rendelkezésére bocsátja. Az átengedett hálózati szakasz – az alternatív szolgáltató saját hálózati szakaszaival kiegészülve – lehetővé teszi az alternatív szolgáltató számára, hogy az előfizetők számára kiskereskedelmi bérelt vonali szolgáltatást nyújtson. Az eljárás során elvégzett vizsgálatok megállapították, hogy a szolgáltatási piacon az analóg bérelt vonali és kis sávszélességű (2 Mbit/s és ez alatti) digitális, illetve a 2 Mbit/s-nál nagyobb sávszélességű digitális bérelt vonali szolgáltatások homogenitása eltérő, ezek alapján ezek a szolgáltatások elkülönült szolgáltatási piacokat alkotnak. A különálló szolgáltatási piacok esetében elvégzett érintettségvizsgálat – amelynek során a hatóság az adott piac ex ante szabályozási szempontból való érintettségét, tehát a szabályozás szükségességét vizsgálja – nem azonosította a 2 Mbit/s-nál nagyobb sávszélességű digitális bérelt vonali szolgáltatások nagykereskedelmi piacát ex ante szabályozás szempontjából érintett szolgáltatási piacnak.

Az érintettnek minősülő analóg bérelt vonali és kis sávszélességű (2 Mbit/s és ez alatti) digitális bérelt vonali szolgáltatási piacon megállapították, hogy a verseny nem kellően hatékony; lehetőség van a hozzáférés és a szolgáltatás megtagadására, valamint túlzó árazás, illetőleg keresztfinanszírozás alkalmazására, az információ visszatartására, az indokolatlan előírások, illetve követelmények kialakítására. Így továbbra is szükség van az érintett piacon jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatóra, a Magyar Telekom Nyrt.-re vonatkozóan korábban kirótt nagykereskedelmi kötelezettségek közül a következők fenntartására: a hozzáféréssel és az összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek, az átláthatóság, az egyenlő elbánás és a számviteli szétválasztás. Ezenkívül megállapították, hogy a lehetséges árjellegű piactorzító magatartásformák közül az árdiszkrimináció megelőzhető az átláthatóság és az egyenlő elbánás kötelezettségeinek megfelelő alkalmazásával, míg a túlzó árazás esetében a piaci

tapasztalatok alapján a számviteli szétválasztás és a piaci árak adatszolgáltatáson keresztül megvalósuló folyamatos monitoringja elegendő lehet a piactorzító magatartásforma megelőzésére. Ennek megfelelően a határozat megállapította, hogy a továbbiakban nem szükséges a közvetlen díjszabályozás, és a költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége kötelezettség alkalmazását megszüntette.

A következő piacelemzési határozat kiadása 2015-ben várható.

Műsorterjesztési piac

A 2003-as ajánlás szerinti **18. számú**, „Műsorterjesztési szolgáltatás, tartalom végfelhasználók felé való eljuttatásának céljából" elnevezésű nagykereskedelmi piacon a hatóság 2011-ben indította meg a második körös piacelemzési eljárását. A 18. piacra vonatkozó piacelemzési határozattervezetet a hatóság 2013. október 17-én, az érdekeltekkel folytatott egyeztetés érdekében, nemzeti konzultációra közzétette. A 18. piac tervezetének Európai Bizottság felé történt bejelentését (2013. november 15.) követően a hatóság elnöke december 30-án aláírta a végleges határozatot.

A határozat – az országos földfelszíni analóg televíziós műsorszórás lekapcsolására való tekintettel – megszüntette az országos földfelszíni analóg televíziós műsorszórás nagykereskedelmi piacán kirótt kötelezettségek alkalmazását. A határozat ugyanakkor a korábbi, 2008-as határozathoz hasonlóan érintett piacként azonosította az országos földfelszíni analóg rádiós műsorszórás nagykereskedelmi piacát. A piacelemzés eredményeként a hatóság az országos földfelszíni analóg rádiós műsorszórás nagykereskedelmi piacán jelentős piaci erejű szolgáltatóként azonosította az Antenna Hungária Zrt.-t, és fenntartotta a korábban kirótt következő kötelezettségeket:

– átláthatóság,
– egyenlő elbánás,
– költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége,
– hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek.

A kirótt kötelezettségek tartalmában több pontosítás és apró módosítás mellett a legfontosabb változás, hogy kikerült a szabályozásból a költségalapúság kötelezettsége körében korábban kirótt maximális díj alkalmazásának lehetősége, és a szolgáltatónak a teljesen felosztott költségek módszertanára épülő költségmodellt kell benyújtania, illetve az így kiszámított díjakat kell alkalmaznia.

A piacelemzési határozat felülvizsgálata 2017-ben várható.

A piacelemzés során előírt kötelezettségekkel kapcsolatos szabályozási tevékenységek

A szabályozott nagykereskedelmi árakkal kapcsolatos tevékenységek

A magyarországi hírközlési piacot szabályozó piacelemzési határozatok eredményeként a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókkal szemben a hatóság – a piaci erővel való visszaélés megelőzése érdekében – különböző gazdasági szabályozó eszközöket alkalmazhat. Ennek során határozatában megfelelő kötelezettségeket róhat ki. Az egyik ilyen kötelezettség a „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége", amelyet a nagykereskedelmi piacokon határoz meg.

A 2. és a 3. piacon a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók a híváskezdeményezés és a hívásvégződtetés nagykereskedelmi szolgáltatást az új, szimmetrikus díjszabályozásnak megfelelően BU-LRIC költségszámítási módszerrel kialakított költségalapú díj alkalmazásával kötelesek nyújtani, a hívásvégződtetési díj esetében 2014. január elsejétől, míg a híváskezdeményezési díj esetén az összekapcsolási referenciaajánlatok jóváhagyását követő hónap elsejétől. A többi nagykereskedelmi díj jóváhagyására az összekapcsolási referenciaajánlatok jóváhagyásával egy eljárásban kerül sor. Az eljárások 2014-ben indultak el. A megállapított hívásvégződtetési és híváskezdeményezési díjak jelentős csökkenést jelentenek a korábban alkalmazott díjakhoz képest, mértékük valamennyi jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató esetén 0,40 Ft/perc lesz.

A mobil hívásvégződtetési díjak szabályozása az Európai Bizottság ajánlásának[36] megfelelően kialakított hatósági, BU-LRIC módszerű költségmodellen alapul. A modell felhasználásával kialakított, jelenleg hatályos, a mobilszolgáltatók által alkalmazandó díjat a piacelemzésről szóló fejezet „Mobilhangpiacok" rész „Alkalmazandó mobil hívásvégződtetési díjak" elnevezésű táblázata tartalmazza. A hatósági BU-LRIC költségmodell felfrissítésére, felülvizsgálatára irányuló munka 2013-ban megindult, eredményei – új mobil hívásvégződtetési díj formájában – 2014-ben lesznek láthatók.

Az 5. számú, a szélessávú-hozzáférési piacon a nagykereskedelmi országos bitfolyam-hozzáférést a jelentős piaci erejű szolgáltatóként azonosított három szolgáltató retail minus módszerrel[37] kialakított díj alkalmazásával köteles nyújtani. Az így szabályozott nagykereskedelmi ár mint árplafon abszolút határt szab a nagykereskedelmi árazásnak, segítve az alternatív szolgáltatók e nagykereskedelmi szolgáltatásokra épülő kiskereskedelmi szolgáltatásainak versenyképességét, a kiskereskedelmi árak csökkenését, és egyúttal a szélessávú piacon célul kitűzött ellátottságnövelést.

A retail minus árszabályozással biztosítható, hogy a nagykereskedelmi árak a tényleges kiskereskedelmi ártendenciáknak megfelelően, és ezeknek a tendenciáknak megfelelő gyakorisággal (a határozat szerint 6 hónap) monitorozva változzanak. A kötelezett szolgáltatók által benyújtott alapadatokat és számításokat a hatóság ellenőrzi, jóváhagyja, vagy meghatározott esetekben módosítja, majd a hatóság elnöke megállapítja a nagykereskedelmi szélessávú szolgáltatások minimális árrését és maximális nagykereskedelmi árát. A hatóság elnöke által jóváhagyott retail minus alapú díjak mint inputköltségek jelennek meg a jogosult szolgáltatóknál azok kiskereskedelmi ajánlataiban.

A kötelezett szolgáltatók a retail minus módszer alkalmazásával kialakított díjaik alapját képező számításaikat évente kétszer kötelesek benyújtani az NMHH elnöke számára. A szolgáltatók 2013-ban – az Eht. hatálybalépése óta összességében – a 16. és a 17. alkalommal nyújtották be adatszolgáltatásukat az ármegállapításhoz. A szabályozás eredményeként 2013 során a nagykereskedelmi árak átlagosan az alábbiak szerint változtak a megelőző év második félévében érvényes nagykereskedelmi árakhoz viszonyítva:

Szolgáltatók	Paasche-árindex	Változás az előző évhez képest
Magyar Telekom	87,5 %	–12,5 %
Invitel	77,4 %	–22,6 %
UPC	99,9 %	–0,1 %

A kötelezett szolgáltatók kötelesek kiajánlani valamennyi kiskereskedelmi termékük megfelelő nagykereskedelmi terméket, ideértve az új kiskereskedelmi termékeiket is. A bevezetett új sávszélességű termékek esetében azok nagykereskedelmi maximális díját, és ezeknek a szolgáltatásoknak a minimális árrését a hatóság elnöke állapította meg.

[36] 2009/396/EK ajánlás (2009. május 7.) az EU-ban a helyhez kötött és mobilvégződtetési díjak szabályozói kezeléséről.

[37] A retail minus módszer a kiskereskedelmi árból származtatott díjképzési módszer, ahol a kiskereskedelmi ár árréssel csökkentett értéke a nagykereskedelmi ár.

Szabályozói számvitellel kapcsolatos kötelezettségek

A hatóság elnöke hatályos piacelemzési határozataiban kirótta a számviteli szétválasztás kötelezettségét is, amely kötelezettség ellenőrzése a 2013. év folyamán is megjelent a hatósági feladatok között.

E kötelezés a hatóság számára átláthatóvá teszi az egyes szolgáltatásokkal kapcsolatos bevételeket, ráfordításokat, valamint biztosítja a nagykereskedelmi díjak kialakításával kapcsolatos üzletági bevételi, költség- és tőkemegtérülési információkat. E kötelezettség keretében a kötelezettek az Eht.-ban meghatározott határidőig benyújtották kimutatásaikat az NMHH elnökének, és a beadványok jóváhagyása a jogszabályi előírások szerinti eljárás keretében, az előírt határidőn belül lezajlott. E kötelezés jogszerű alkalmazhatóságát a Telenor Zrt. által a kötelezés kirovása ellen indított, 2013-ban lezárult perében a bíróság is kimondta.

Kiskereskedelmi árellenőrzések

A hatóság elnöke a jelentős piaci erejű szolgáltatók esetében korlátozta az előfizetői hozzáférés kiskereskedelmi díjának emelését a technológiasemleges módon meghatározott, 1-es számú vezetékestelefon-hozzáférési piacon. Amennyiben a hozzáférési díjak emelkedése a megelőző egyéves időszakhoz viszonyítva az éves fogyasztóiár-index mértékét meghaladja, az indokolatlanul magas árat jelent, ezért a határozat a fogyasztóiár-index mértékét meghaladó díjnövelést megtiltja. A kötelezettség teljesítését a határozat függelékében foglalt módszertan alapján, a Központi Statisztikai Hivatal által az adott évre ténylegesen megadott fogyasztóiár-indexszel összevetve, hatósági ellenőrzési eljárás keretében évente vizsgálja a hatóság.

A piacelemzési határozatban kirótt kötelezettség előző évi teljesítésének ellenőrzésére a hatóság 2013-ban hatósági ellenőrzési eljárást végzett az érintett jelentős piaci erejű szolgáltatók (Magyar Telekom Nyrt., Invitel Zrt., UPC Kft.) esetében. A vizsgálattal lefedett szolgáltatások száma továbbra is magasnak tekinthető, a Magyar Telekom Nyrt. esetében 573, az Invitel Zrt. esetében 111, a UPC Kft. esetében pedig 15 darab volt. A 2012-re vonatkozó ellenőrzések kedvező megállapítással zárultak. A vizsgálatok eredményei azt mutatták, hogy egyik érintett szolgáltató sem szegte meg a túlzott árazás tilalmát, az árváltozások nem haladták meg a megengedett mértékeket.

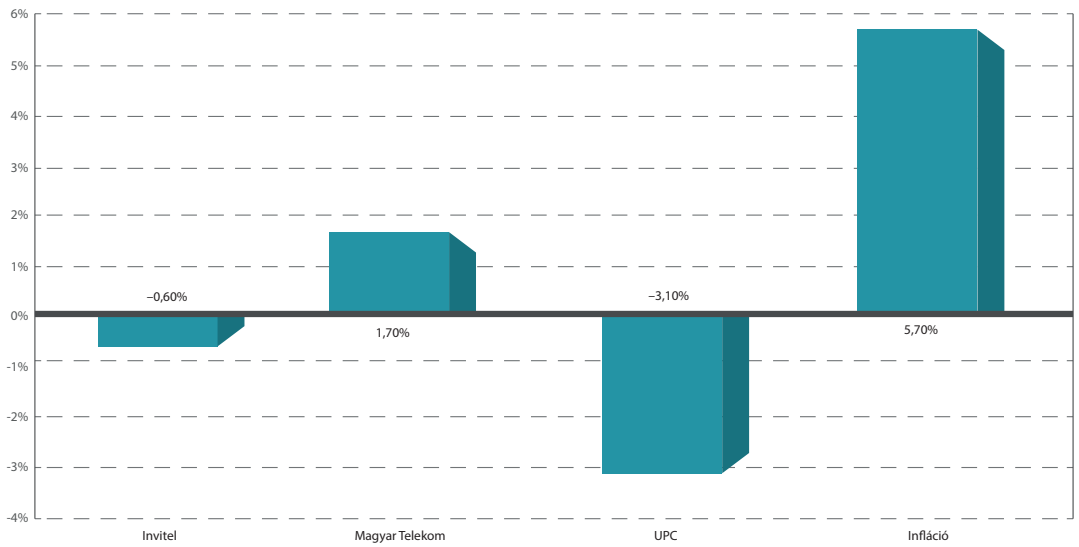

A jelentős piaci erejű szolgáltatók aggregált árindexei 2013-ban **1. diagram**

A piaci folyamatok és a következetes szabályozói magatartás eredményeként a szolgáltatók kiskereskedelmi árpolitikájában változás következett be az elmúlt években. Míg 2005-ben mindhárom szolgáltató megszegte a kötelezettséget, az azt követő időszakban a szolgáltatók vezetékestelefon-hozzáférési díjaikat csak mérsékelten, a megengedett inflációs értéken belül emelték, illetve több ízben árcsökkentés is előfordult.

Egyéb kapcsolódó tevékenységek

Ármonitoring és árelemzések

A fogyasztók tájékozottságának növelése érdekében a hatóság kialakította az átlagos havi költségmutató (ÁHK) módszertanának koncepcióját. A mutató a piaci árak összehasonlíthatóságát segíti, mivel egyetlen számba sűríti a telefondíjcsomagok különféle díjelemeit, és megmutatja, hogy egy adott szolgáltatás – átlagos fogyasztói szokást feltételezve – milyen havi kiadással jár. A szolgáltatókkal folytatott egyeztetéseket követően a hatóság pontosította az átlagos fogyasztási szerkezet meghatározásához szükséges adatszolgáltatás tartalmát, a szolgáltatók pedig jóváhagyták az ÁHK számításának módszertanát, és validálták a hatóság próbaszámításait. Az adatszolgáltatást követően a hatóság kiszámolta a mutató értékeit a három jelentős piaci erejű vezetékes-, illetve a mobiltelefon-szolgáltatók előfizethető díjcsomagjaira. Mindezek eredményeképpen az ÁHK módszertan alapján kidolgozott mutató alkalmassá vált a bevezetésre, amely a tervek szerint 2014-ben történhet meg.

A hatóság 2013-ban aktualizálta kiskereskedelmi ármonitoring-tevékenységét. A vezetékes- és mobiltelefon-szolgáltatások, valamint a vezetékes- és a legjelentősebb mobilinternet-szolgáltatások áradatbázisa alapján árelemzések készültek a jelentős piaci erejű vezetékes- és mobiltelefon-szolgáltatók, valamint a legjelentősebb helyhez kötött internet- és mobilinternet-szolgáltatók díjcsomagjainak 2012. évi és 2013 első félévi áralakulásáról.

Kötelezettségek módszertanához kapcsolódó hatásvizsgálatok

A hatóság 2013 második félévében elemezte a 2013. szeptember 11-én megjelent, a verseny előmozdítását és a szélessávú beruházási környezet javítását célzó következetes megkülönböztetésmentességi kötelezettségekről és költségszámítási módszerekről szóló európai bizottsági ajánlásban foglaltakat a tekintetben, hogy a jelenleg a 4-es és 5-ös piacon alkalmazott kötelezettségek fenntarthatók-e, illetve szükséges-e változtatni a szabályokon. E vizsgálatok eredményei a 4-5-ös piacelemzési eljárásokba épülnek be.

A FELHASZNÁLÓK ÉRDEKEINEK VÉDELME, A SZOLGÁLTATÓK TEVÉKENYSÉGÉNEK FELÜGYELETE

A konvergens hatóság egyik fontos feladata jogelődjéhez hasonlóan, hogy az elektronikus hírközlési és a postai szolgáltatások területén, valamint a jogszabályban meghatározott berendezésfajták értékesítésével kapcsolatban végzett felügyeleti tevékenységével védje a szolgáltatások igénybe vevőinek és a korlátos erőforrások jogosult használóinak garanciális jogait, valamint fenntartsa a tisztességes és hatékony verseny feltételeit. Ennek eszköze az Eht. hatálybalépése óta hagyományosan a piacfelügyelet volt. A piacfelügyelet nem csupán ellenőrzést és a feltárt jogsértések megszüntetését célzó tevékenységet jelent, hanem az érintett hírközlési piac változásainak figyelemmel kísérését, elemzését és szükség esetén jogalkotás kezdeményezését is. 2011-ben az Eht. módosítása nyomán a felügyeleti eszköztár az általános hatósági felügyelet intézményével gazdagodott, a piacfelügyelet szabályai pedig változtak. Az új szabályok alapján mindkét felügyeleti tevékenység az elektronikus hírközlési szabályok megtartásának ellenőrzését és a talált eltérések megszüntetését célozza.

A közöttük lévő legfontosabb különbség a fókuszban van: a piacfelügyelet célja az elektronikus hírközlési piac zavartalan és eredményes működésének elősegítése, a hírközlési tevékenységet végzők, az előfizetők és a felhasználók érdekeinek védelme és a tisztességes és hatékony piaci verseny fenntartása. Ennek megfelelően a piacfelügyelet körébe tartozó hatósági ellenőrzések és eljárások mindig hivatalból indulnak, és jellemzően a piac egy-egy nagyobb szeletét fedik le. Az eljárások eredményeként a ha-

tóság egységes és egybefoglalt, minden ügyfélre kiterjedő határozatot hoz, amely értékeli a vizsgált szolgáltatásokra vonatkozó jogszabályi előírások érvényesülését, az eljárás során feltárt jogsértéseket, és meghatározza a hatóság által indokoltnak tartott jogkövetkezményeket. Emellett a határozatok ugyancsak meghatározzák a jogsértések jövőbeni megelőzése, az önkéntes jogkövetés előmozdítása és a piaci folyamatok zavartalan működését célzó állami beavatkozás javasolt irányait is.

Az általános hatósági felügyelet célja ezzel szemben annak ellenőrzése, hogy az elektronikus hírközlési tevékenységet végzők az elektronikus hírközlésre vonatkozó jogszabályokban, a hatóság határozataiban és az ÁSZF-ben foglaltak szerint járnak-e el. Az általános hatósági felügyelet körébe tartozó eljárások mind kérelemre, mind hivatalból indíthatók, és egyedi döntésekkel zárulnak.

A kétféle felügyeleti tevékenység összekapcsolódik és kiegészíti egymást: a piacfelügyelet révén a hatóság átfogó ismereteket szerez a piaci folyamatokról, a fejlődés irányairól, és ugyancsak átfogó módon képes azt befolyásolni az eljárásokban hozott döntéseivel. Az általános hatósági felügyelet ugyanakkor jellemzően a mindennapokban előforduló jogsértéseket tárja fel, és ezáltal aprópénzre váltja a sokféle jogszabályi és hatósági előírást, így segítve elő az Eht. alapelveinek és céljainak minél teljesebb érvényesülését.

A beszámoló a terület tevékenységét öt csoportban mutatja be, ezek sorrendben a hírközlési, a postai szektor és a berendezések általános hatósági és piacfelügyeletével, a kérelem alapján folytatott eljárásokkal és a felügyeleti szankciókkal foglalkoznak.

Az általános hatósági felügyeleti és a piacfelügyeleti tevékenység alapját az évente kidolgozott és elfogadott felügyeleti terv jelenti. Ez tartalmazza azokat a kiemelt vizsgálati területeket, amelyeken a hatóság megítélése szerint a piaci információk, a korábbi években végzett ellenőrzések, eljárások és a fogyasztói panaszok alapján átfogó ellenőrzések végrehajtására van szükség. A terv határozza meg azokat az utóellenőrzéseket is, amelyek a korábbi években előírt szolgáltatói kötelezettségek teljesítéséről hivatottak visszajelzést adni. A tervben kitűzött feladatokon kívül a hatóság év közben is indít hivatalból ellenőrzéseket olyan esetekben, amikor a rendelkezésre álló adatok, bejelentések az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályok megsértését valószínűsítik.

A terv szerinti és a terven kívüli, hivatalból indított ellenőrzések mellett a hatóság kérelem (postai szolgáltatások esetében panasz) alapján is eljár, kivizsgálva, hogy az ügyfél által jelzett konkrét ügyben a szolgáltató megtartotta-e az irányadó jogszabályokat, illetve a saját, szolgáltatásra vonatkozó szerződési feltételeit. Ezek a kérelmek értékes információforrást jelentenek a felügyeleti munkában, mivel a legközvetlenebb módon jelzik a hatóság számára a piacon meglévő problémákat. Ezért elemzésükkel az egyéni ügyeken túlmutató következtetések levonására is mód nyílik, amelyek a felügyelet súlyponti területeinek meghatározásánál használhatók fel.

A felügyeleti tevékenység elsődleges célja a feltárt jogsértések megszüntetése és annak biztosítása, hogy hasonló jogsértések a jövőben ne fordulhassanak ismételten elő. Ezért a fokozatosság elvével összhangban hatósági szankciók alkalmazására akkor kerül sor, ha az egyéb rendelkezésre álló eszközök nem vezettek eredményre, vagy a jogsértést az elmarasztalt szolgáltató ismételten elköveti. A formális eljárások és szankciók mellett a jogkövető magatartás elérésében szerepe van az informális (soft law jellegű) eszközöknek, így az érintettekkel folytatott hatósági egyeztetéseknek és a tájékoztató kampányoknak is.

A felügyeleti terv végrehajtása

A 2013-as terv két témakörben vizsgálta az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályok betartását. Az előfizetői jogokat érintően a hatóság elvégezte a számhordozással, a hangposta-szolgáltatással kapcsolatos szolgáltatói gyakorlat jogszerűségének vizsgálatát, és ellenőrizte az előfizetői szolgáltatásokkal kapcsolatos hibakezelés teljes folyamatát.

A másik nagy témakör 2013-ban is az előfizetői szerződés és annak létrejötte, módosulása, illetőleg megszűnése volt. Az elektronikus hírközlésben – az előfizetői szolgáltatásoknál – garanciális szerepe van e szerződésnek; ez tartalmazza a feleket megillető jogokat és kötelezettségeket, a díjat, a minőségre vonatkozó szolgáltatói vállalásokat.

Különösen kritikus terület a szerződés megkötése, módosítása, megszűnése, illetve megszüntetése. A nagy előfizetői körből adódóan a szolgáltatók tömegesen kötnek szerződéseket, ÁSZF-et és ún. blankettaszerződéseket alkalmaznak, hiszen minden egyes előfizetővel e helyzetben nincs lehetőség az egyéni megállapodások megkötésére.

A hatóság többedik éve folyamatosan ellenőrzi az ÁSZF-ek év közben benyújtott módosításait, emellett 2013-ban kiemelten vizsgálta a kis- és középvállalkozások szerződéskötés előtti tájékoztatását, valamint az új előfizetők esetén azoknak a kötbérfizetési szabályoknak a betartását, amelyek a szolgáltatásnyújtás késedelmes megkezdésekor, az áthelyezéskor, az átírás késedelmes teljesítésekor és a szolgáltatáskorlátozás késedelmes megszüntetésekor lépnek életbe.

Az ellenőrzés alá vont szolgáltatók kiválasztása

Az *indokolt módon való eljárásnak és a hatékonyságnak* mint eljárási alapelveknek[38] való megfelelés érdekében a hatóság az ellenőrzés alá vont szolgáltatókat *előzetes elemzés* alapján választja ki.

Az egyedi kérelmek és a hatóság tudomására jutott egyéb tények meghatározzák azokat a problémákat, melyekkel a hatóságnak foglalkoznia kell. Az ellenőrizendő szolgáltatás vagy valószínűsíthetően jogsértő gyakorlat meghatározása után ki kell választani azt a szolgáltatói kört, melyben a hatóság a vizsgálatot lefolytatja.

A szolgáltatókat kiválasztó elemzés figyelembe veszi a rendelkezésre álló *hatósági erőforrásokat*, és az egész vizsgálandó sokaságot jól jellemző 10-20%-os reprezentatív minta alapján meghatározza a vizsgálandó szolgáltatói kört, azt is figyelembe véve, hogy a vizsgálat lehetőleg *minél nagyobb előfizetői létszámot érintsen*. Másik fontos alapszabály, hogy az adott évben az azonos szolgáltatási területen működő, közel azonos nagyságú előfizetői körrel rendelkező szolgáltatókat egy vagy lehetőleg ugyananynyi tervfeladat érintsen. E szabály biztosítja az egyenlő elbánás elvének érvényesülését.

Értelemszerűen nincs szükség az érintett szolgáltatói kör mintavételes meghatározására, ha az ellenőrzés vagy felmérés valamennyi szolgáltatóra kiterjed, vagy az eljárás alanyai csak jogszabályban meghatározott szolgáltatók lehetnek, mint pl. az elnöki hatáskörbe tartozó ügyeknél a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók, az egyetemes elektronikus hírközlési szolgáltatásoknál a tárgyban a miniszterrel szerződést kötött vagy a miniszter által kijelölt szolgáltatók.

További általános szabály, hogy a hatósághoz tájékoztatási igénnyel fordulók, valamint az eljárások lefolytatását kérő ügyfelek által jelzett problémákra a hatóságnak reagálnia kell, és az egyedi ügyekben jelentkező jogsértéseket általános jelleggel, akár a szolgáltató teljes tevékenységének felülvizsgálatával, akár az adott tárgyban érintett valamennyi szolgáltató ellenőrzésével kell elhárítania. Ezen esetekben a vizsgálandó szolgáltatói kört vagy szolgáltatási területet közvetett módon a hatósághoz forduló ügyfelek által jelzett problémák határozzák meg.

Statisztikai adatok

2013-ban az elektronikus hírközlési szolgáltatásokat érintő tervfeladatok alapján indított eljárások, elrendelt adatszolgáltatások, illetve helyszíni ellenőrzések összesen 107 szolgáltatót érintettek (egy szolgáltatót több feladat is érinthetett). A postapiacon – az egyetemes szolgáltatót is beleértve – 260 szolgáltató ellenőrzésére került sor. A berendezések piacfelügyelete összesen 327 berendezéstípusra terjedt ki.

A hatóság 352 forgalmazónál, összesen 14 035 eszközre kiterjedően ellenőrizte, hogy a forgalmazás során a digitális földfelszíni műsorterjesztési szolgáltatás vételére alkalmas készülékek el vannak-e látva a jogszabályban előírt tájékoztatással, útmutatóval.

Az ellenőrzések nagy százalékában jogsértő szolgáltatói gyakorlatot talált a hatóság, ami a felügyeleti tervben azonosított problémák relevanciáját mutatja.

A hatóság a tervben foglalt feladatok végrehajtása mellett több olyan nagy jelentőségű vizsgálatot is végzett, amelyek az előfizetők széles körét érintették, ezekről a beszámoló a „Jelentősebb ügyek" című alfejezetben ad tájékoztatást.

A kérelemre indult eljárásokra, valamint a hatósági felügyelet során alkalmazott szankciókra vonatkozó legfontosabb statisztikai adatok a beszámoló külön alfejezetében találhatóak meg.

[38] Eht. 24. §.

A felügyeleti terv céljainak érvényesülése az elektronikus hírközlési szolgáltatások területén

A hatóság 2013-as elektronikus hírközlési szolgáltatásokra és a berendezésekre vonatkozó felügyeleti tervét kettős stratégiai cél alapján építette fel. Egyfelől vizsgálni kívánta az előfizetői szerződések megkötésével, módosításával és megszüntetésével kapcsolatos neuralgikus pontokat, másfelől olyan, a szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos részterületeken folytatott ellenőrzést, amelyek az előfizetők szempontjából kiemelt jelentőségűek, és amelyeket az elmúlt években jelentősen újraszabályoztak.

Az előfizetői jogok biztosítása

Az előfizetőnek alapvető joga, hogy ha szolgáltatót kíván váltani, a telefonszámát megtarthassa. Ennek érdekében a korábbi (átadó) és a jövőbeni (átvevő) szolgáltatónak együtt kell működnie. Az európai keretszabályozás változását követve 2012-ben hazánkban is új, a korábbinál szigorúbb és az előfizetők érdekeit védő eljárási szabályok léptek életbe. Egyik fontos változásként egyszerűsödött a számhordozás, mivel az előfizetőnek most már elegendő az átvevő szolgáltatónál, az új előfizetői szerződés megkötésével egyidejűleg jelezni erre vonatkozó igényét, mert a szükséges ügyintézést a két szolgáltató lebonyolítja egymás között. Másfelől rövidült a hordozási folyamat határideje, amely nem haladhatja meg az egy munkanapot. Szigorodtak a szolgáltatók mulasztásának jogkövetkezményei is: ha a hordozást késedelmesen hajtják végre, a jogszabályban nem szereplő okra hivatkozva utasítják el, vagy nem megfelelően értesítik az előfizetőt, akkor kötbért kötelesek fizetni. Az új szabályozás hatálybalépése után a hatósághoz érkező, sikertelen számhordozást, illetve a számhordozással kapcsolatos szolgáltatói eljárást kifogásoló kérelmek száma jelentősen megemelkedett. Emellett a hatóság más forrásból is tudomást szerzett arról, hogy az érintett szolgáltatók körében az átállás nem volt zökkenőmentes.

Erre, valamint a számhordozásnak a hírközlési szolgáltatások közötti verseny biztosításában betöltött alapvető szerepére tekintettel a hatóság átfogóan ellenőrizte a jelentős vezetékes és valamennyi, saját hálózattal rendelkező mobiltelefon-szolgáltató számhordozással kapcsolatos gyakorlatát. Ennek során egyfelől megvizsgálta a szolgáltatók ÁSZF-jeit, másfelől pedig a belső folyamatszabályozó utasítások, a követett eljárások és véletlenszerűen kiválasztott konkrét esetek vizsgálatán keresztül ellenőrizte, hogy megfelelő-e a ténylegesen követett gyakorlat.

A vizsgálat megállapította, hogy a számhordozások kezelése a vezetékestelefon-szolgáltatóknál kevesebb problémát jelentett a vizsgált időszakban a mobiltársaságokhoz képest. A vezetékestelefon-szolgáltatókat azonban a megváltozott előírások is kevésbé érintették. Náluk a legjellemzőbb probléma a társszolgáltatói értesítések elmaradása volt, és kötbérfizetési kötelezettségeiket is jelentős arányban nem teljesítették. A vizsgálat eredményei alapján a hatóság felhívta a vezetékestelefon-szolgáltatókat, hogy tartsák be az értesítésre, valamint a kötbérfizetésre vonatkozó szabályokat.

A mobiltelefon-szolgáltatás területén az új szabályokhoz való alkalmazkodás már komolyabb nehézségeket jelentett. Itt a különféle informatikai rendszerek nem megfelelő együttműködése, valamint a nem egységes módszertan alapján végrehajtott adategyeztetési eljárások miatt viszonylag sok esetben volt sikertelen a számhordozás akkor is, ha annak a feltételei egyébként fennálltak volna. A szolgáltatók, érzékelve a problémát, már az ellenőrzés megkezdése előtt a hatóság bevonásával egyeztetéseket tartottak, egységes módszertanban állapodtak meg az adatok egyeztetésére, fejlesztették informatikai rendszereiket, valamint kiegészítő intézkedéseket hoztak az alaptalanul elutasított hordozások kezelésére. Ezeknek a lépéseknek köszönhetően az első negyedév után az elutasítások és a panaszok száma is jelentősen csökkent.

Az év egy másik jelentős tervfeladata volt az előfizetői szolgáltatásokhoz kapcsolódó hibakezelés teljes folyamatának vizsgálata. Az elektronikus hírközlési szolgáltatások mára annyira a mindennapok részévé váltak, hogy esetleges hibájuk, elérhetetlenségük komolyan befolyásolja mind a vállalkozások működését, mind a magánéletet. Ezért a hírközlésre vonatkozó jogszabályok előírások sorát tartalmazzák a szolgáltatók számára az előfizetőktől érkező hibabejelentések fogadására, nyilvántartására, a hibák kivizsgálására és megjavítására.

Alapvető szabály, hogy a szolgáltató a hibák bejelentésére megfelelő lehetőséget köteles biztosítani, és minden beérkezett hibabejelentést nyilvántartásba kell hogy vegyen a későbbi követhetőség érdekében. A szolgáltatónak 48 órája van a hiba fennállásának és okának megvizsgálására, és ha az valós és az ő érdekkörében merült fel, akkor maximum 72 órán belül azt ki is kell javítania, ezért az előfizetőtől külön díjat nem kérhet. A kivizsgálás eredményéről, a javítás megtörténtéről, illetve annak várható határidejéről az előfizetőt értesítenie kell. Ha a szolgáltató az értesítést elmulasztja, vagy a határidőket nem tudja tartani, akkor az előfizető automatikusan a jogszabályban meghatározott mértékű kötbérre jogosult.

A korábbi évekhez hasonlóan a vizsgálat 2013-ban is arra irányult, hogy a kiválasztott 51 szolgáltató ÁSZF-jei, illetve az egyedi előfizetői szerződéseinek mintái tartalmazzák-e a jogszabály által előírt elemeket a hibakezeléssel kapcsolatban, a hibanyilvántartást megfelelően vezetik-e, az előfizetők számára az előírt értesítéseket elküldik-e, illetve kötbérfizetési kötelezettségüknek automatikusan, az előfizető kérése nélkül is eleget tesznek-e mulasztás esetén.

Az ellenőrzés 2013-ban is számos hiányosságot tárt fel főleg a szerződési feltételek, valamint a hibanyilvántartás terén. Ezért a hatóság 43 szolgáltatónak bocsátott ki felhívást, egy esetben pedig általános hatósági felügyeleti eljárást is indított, mivel a szolgáltató kötbérszámítási eljárása a felhívás nyomán végrehajtott módosítás után sem felelt meg a jogszabályi előírásoknak. A szabályozással kapcsolatos ismeretek hiányosságát mutatja, hogy 25 szolgáltató ÁSZF-je még mindig díjcsökkentésről rendelkezik a hibajavítás elhúzódása esetére a jogszabályban szereplő kötbérfizetés helyett.

A hatóság vizsgálta továbbá a hangposta-szolgáltatással kapcsolatos szabályok betartását is, mivel ezek az előírások szintén csak néhány éve léptek életbe. Az ellenőrzés főleg a hangpostára irányítás jelzésével, illetve a hívás díjmentes megszakítására nyitva álló idő számításával kapcsolatban tárt fel az egyes szolgáltatók hangposta-szolgáltatásai között eltéréseket. Az előírások egyértelműsítése érdekében a hatóság 2014-ben felülvizsgálja a hangposta-szolgáltatást is szabályozó elnöki rendeletet, ennek során ennek a tervfeladatnak a tapasztalatait is fel fogja használni.

Az előfizetői szerződés létrejötte, módosulása és megszűnése

Az előfizetői szerződés az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtásának és igénybevételének legfontosabb alapdokumentuma, hiszen ez tartalmazza a felek jogait és kötelezettségeit, megadva kapcsolatuk jogi kereteit. Érthető ezért, hogy a hatósági gyakorlatban előforduló panaszok és kérelmek jelentős része is magához a szerződéshez, annak egyes feltételeihez, illetve a szerződéses kapcsolat fontosabb fordulópontjaihoz (szerződéskötés, módosítás, megszüntetés) kapcsolódik. Az előfizetők védelme érdekében számos jogszabály tartalmaz előírásokat erre a területre, és a hatóság évek óta kiemelt figyelmet fordít ezek betartatására a hivatalból indított ellenőrzések során is.

A nemegyszer milliós nagyságrendű előfizetői kör minden egyes tagjával nem lehetséges egyedileg megtárgyalt és kialkudott szerződést kötni, ezért az előfizetői szerződések tartalmát alapvetően meghatározzák a szolgáltatók ÁSZF-jei. Ugyanakkor éppen ebben rejlik a probléma is: az előfizetőknek ezekre a feltételekre semmilyen ráhatásuk nincsen, pusztán teljes egészükben elfogadhatják vagy elutasíthatják őket.

A hatóság ezért már évek óta folyamatosan ellenőrzi a legnagyobb előfizetői számmal rendelkező elektronikus hírközlési szolgáltatók ÁSZF-módosításait, amelyeket a szolgáltatók a jogszabályok szerint a hatálybalépés előtt 30 nappal kötelesek bejelenteni a hatósághoz. Bár az európai szabályozásnak megfelelően a hatóságnak Magyarországon sem feladata, hogy az ÁSZF-eket egyenként jóváhagyja, de a módosítások vizsgálatával és az esetleges jogsértések jelzésével rendszerint sikerül elérni, hogy a szolgáltatók még a hatálybalépés előtt javítsák ezeket. Természetesen a már hatályos szerződési feltételek jogellenessége esetén a hatóság már szankciókat is alkalmazhat.

A jogszabályok meghatározzák, hogy a szerződéskötés után a szolgáltatásnyújtást milyen határidővel kell megkezdeni. Ugyancsak vannak kötelező határidők a szerződések átírására és arra, hogy előfizetői kérésre a vezetékes szolgáltatásokat mennyi időn belül kell áthelyezni. A rendelkezések előírják azt is, hogy ha a szolgáltató valamilyen előfizetői szerződésszegés miatt a szolgáltatást korlátozta, de annak oka megszűnt, akkor a szolgáltatás teljes körű használhatóságát milyen határidővel kell ismét biztosítani. Ha a szolgáltató ezeket a határidőket elmulasztja, az előfizető részére automatikusan, külön kérés nélkül kötbért köteles fizetni.

A hatóság 2013-ban hat vezetékesinternet-szolgáltatást és kábeltelevíziós szolgáltatást nyújtó szolgáltatónál ellenőrizte ezeknek a szabályoknak a betartását. A vizsgálat minden szolgáltatónál tárt fel jogsértéseket, amelyek közül a leggyakoribb az volt,

hogy bár az ÁSZF-ek a jogszabályoknak megfelelően tartalmazták a kötbérfizetés eseteit és eljárását, a szolgáltatók a gyakorlatban nem ennek megfelelően jártak el. Igazán kirívónak tekinthető, hogy két szolgáltató a vizsgált időszakban egyáltalán nem, egy pedig csak jelentős késéssel fizetett kötbért. Ezekkel a szolgáltatókkal szemben a hatóság összesen 15,6 millió forint bírságot szabott ki, valamint kötelezte őket a jogszerű állapot helyreállítására. A jogsértések hátterében sok esetben a kötbérfizetést szükségessé tevő esetek megfelelő nyilvántartásának hiánya, illetve a szolgáltatói folyamatok és az alkalmazott informatikai rendszerek hiányosságai álltak, ezek megszüntetését a szolgáltatók részben már a vizsgálat ideje alatt megkezdték.

Ugyancsak fontos, az előfizetői jogviszonnyal kapcsolatos vizsgálatot folytatott a hatóság azzal kapcsolatban, hogy a szolgáltatók a kis- és középvállalkozásokat a szerződéskötéskor megfelelően tájékoztatják-e az őket védő speciális szabályok alkalmazhatóságáról, és felkínálják-e számukra az ezek szerinti szerződés lehetőségét. Az ellenőrzés során a hatóság azt tapasztalta, hogy a szolgáltatók általában a honlapjaikon, illetve az ügyfélszolgálatokon elérhető rövid tájékoztatókkal informálják a kis- és középvállalkozásokat a választás lehetőségéről, azonban ezek nem mindig térnek ki minden, az előfizető szempontjából fontos különbségre.

A postai piac felügyelete

2013-ban kettősség jellemezte a hatóság postafelügyeleti feladatait. Az első félévben a hatóság a korábbi szabályok szerint látta el a felügyeletet a postáról szóló 2003. évi CI. törvény alapján szolgáltatást nyújtók felett, de az újonnan piacra lépőknél már az új, a postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvény (a továbbiakban: postatv.) szerinti szabályok érvényesültek. Az új törvény átmeneti szabályai szerint mindazok, akik 2012. december 31-én a régi törvényi szabályozás szerint postai szolgáltatás nyújtására jogosultak, a szolgáltatást 2013. június 30-ig folytathatták a törvényi kijelölés vagy nyilvántartásba vételükről szóló hatósági határozatban foglaltak alapján, a 2012. december 31-én hatályos általános szerződési feltételeik szerint.

A postatv. szerinti bejelentési, engedélyezési szabályok betartásának ellenőrzése során a hatóság felmérte, hogy a közhiteles nyilvántartásban 2012. december 31-én szereplő szolgáltatók közül melyek azok, amelyeket érint a jogszabályi változás, és ennek megfelelően tette meg a szükséges intézkedéseket. A postatv. előírásai szerint 166 szolgáltató tett bejelentést, ebből 28 új szolgáltatóként. A postai szolgáltatók közhiteles hatósági regiszterében a nyilvántartásba vételről szóló határozat jogerőre emelkedése után 165 szolgáltató szerepel, mert egy szolgáltató azután, hogy újra bejelentést tett, már kérte törlését a nyilvántartásból.

A hatóság országos hatósági piacfelügyeleti vizsgálatot indított az egyetemes és az engedélyes postai szolgáltatások átfutási idejének ellenőrzésére, amely azoknak a minőségi követelményeknek a teljesülését vizsgálta, amelyeket a hatályos postai jogszabályok az egyetemes, engedélyes postai szolgáltatások átfutási idejére vonatkozóan rögzítenek. A hatóság az átfutási időt ajánlott különszolgáltatással feladott levélküldeményekkel mérte. Az eredmények szerint az egyetemes postai szolgáltató a könyvelt levélküldemények kézbesítését a jogszabályokban, valamint az Egyetemes Közszolgáltatási Szerződésben rögzített átfutási időre vonatkozó minőségi követelmények szerint teljesíti; az átlagos átfutási idő 1,56 munkanap.

A hatóság jogszabályi kötelezettségének eleget téve minden évben ellenőrzi az egyetemes szolgáltatót terhelő kötelezettségek teljesülését. Az ellenőrzés nem tárt fel jogsértést.

A hatósághoz 121 postai panaszvizsgálati kérelmet nyújtottak be 2013-ban, melyek jelentős része a kijelölt egyetemes postai szolgáltató tevékenységét kifogásolta. A kérelmek 68%-a jogos volt, a szolgáltató nem megfelelő panaszkezelése miatt a hatóság különféle minőségjavító intézkedések megtételére hívta fel a szolgáltatót. A hatóság frissítette a postai szolgáltatásokat nyilvántartó adatbázisát is.

Berendezésfelügyelet

A hatóság a berendezések ellenőrzését öt részfeladat keretében, három típus szerinti bontásban (EMC [nagyfrekvenciás jelet vagy mellékhatást keltő berendezések], rádiós és elektronikus hírközlő végberendezések), az értékesítési módok, illetve a forgalmazók piaci helyzetének figyelembevételével végzi. Az adatok szerint az előző évekhez viszonyítva az ellenőrzött forgalma-

zott berendezések vizsgálati eredményei javultak. Továbbra is kevesebb a probléma az elektronikus hírközlő végberendezések (ilyenek például a vezetékes és mobiltelefon-készülékek, faxok, routerek) megfelelőségével, ugyanakkor a rádióberendezések számának és sokféleségének növekedése miatt a terület kiemelt figyelemmel kísérése továbbra is indokolt. Hasonló a helyzet az elektromágneses összeférhetőséggel (EMC) kapcsolatos vizsgálatoknál is, mivel egy-egy nem megfelelő berendezés akkor is jelentősen akadályozni tudja a rádióspektrumot használó alkalmazásokat, ha nem rádiós átvitellel kommunikál ugyan, de működése során zavarást okoz. A hatóság az előző évekhez hasonlóan sokféle eszközt vizsgált ilyen szempontból, a skála a villamos meghajtású kéziszerszámoktól a LED-es fényforrásokig terjedt.

Az előző évekhez hasonlóan a hatóság ellenőrizte annak az előírásnak a teljesítését, mely szerint a kiskereskedelmi forgalomba kerülő eszközök közül az MPEG–4 digitális vevődekódereken, valamint az ilyen dekóderekkel ellátott televíziókészülékeken, továbbá ezek csomagolásán egyértelműen és jól olvashatóan fel van-e tüntetve *„A készülék alkalmas a magyarországi földfelszíni, szabad hozzáférésű digitális televíziós műsorszórás vételére”* felirat. A hatóság vizsgálta azt is, hogy az MPEG–4-vételre nem alkalmas televíziókészülékekhez mellékelik-e azt az egyértelmű írásos tájékoztatót, hogy magyarországi földfelszíni digitális vételre kizárólag külön MPEG–4-vételre alkalmas digitális vevődekóder csatlakoztatásával válik alkalmassá. Emellett ellenőrizte a hatóság azt is, hogy a vevőberendezések kielégítik-e a vonatkozó jogszabályban előírt műszaki követelményeket. A vizsgált berendezések túlnyomó többségükben megfeleltek az előírásoknak.

A berendezések forgalmazásával kapcsolatos előírások betartásának ellenőrzése kapcsán a hatóság nemzetközi együttműködés keretében más európai társszervekkel közös vizsgálatokon vesz részt. 2013-ban két ilyen vizsgálatra került sor,

– 5 különféle 2,4-5 GHz-en működő vezeték nélküli router labor- és adminisztratív vizsgálata,

– egy kitalált, 85 MHz-en működő PMR (personal mobile radio) rádió kockázatelemzése.

Emellett az európai uniós társhatósági munkacsoport felkérésére a hatóság megválaszolta a rádióamatőr-berendezések forgalmazásával kapcsolatos európai felmérés kérdőívét, valamint a rendelkezésre álló hazai adatokkal kiegészítette és a vámszervekhez eljuttatta az eredetileg a német társhatóság által készített, tiltott GSM- és UMTS-jelblokkolókkal (jammer) kapcsolatos segédletet, hogy az ilyen berendezéseket lehetőleg már a vámhatáron felismerhessék és feltartóztathassák.

A kétoldalú hatósági együttműködés keretében a hatóság az olasz és a román társhatósággal is felvette a kapcsolatot, mivel ellenőrzései során olyan, az előírásokat nem teljesítő berendezéseket talált, amelyek gyártója, illetve importőre az adott országbeli cég volt.

A külföldről érkezett termékek forgalomba hozatalakor a hatóságnak 3 napon belül kell döntést hoznia a vámhatóságtól kapott értesítések alapján arról, hogy az unió külső vámhatárán feltartóztatott berendezés miatt indít-e felügyeleti eljárást vagy sem, az akkreditálás és piacfelügyelet előírásainak megállapításáról és a 339/93/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2008. július 9-i 765/2008/EK rendelete, valamint a termékek piacfelügyeletéről szóló 2012. évi LXXXVIII. törvény értelmében. 2013-ban hét ilyen megkeresés érkezett, melyek közül a hatóság két esetben látta indokoltnak felügyeleti eljárás megindítását.

Kérelmek, panaszok

A kérelemre indult eljárásokban a hatóság ugyanazokat az eszközöket alkalmazhatja jogsértés megállapítása esetén, mint a hivatalból indított eljárásokban: felhívhatja a szolgáltatót jogkövető magatartás tanúsítására, kötelezheti a szolgáltatót, bírságszankciót alkalmazhat, meghatározott információk nyilvánosságra hozatalára kötelezheti a jogsértőt, önmaga hozhat nyilvánosságra jogszabályban meghatározott adatokat, valamint rendelkezhet az eljárási költségek viseléséről. Fontos ugyanakkor kiemelni, hogy a hatóság a fogyasztó által elszenvedett kár megállapítására és a kártérítésre nem rendelkezik döntési jogosítványokkal, annak megítélése a polgári bíróságok hatáskörébe tartozik.

Ugyanakkor a hatóság feladata, hogy valamennyi, a hírközlésben jelentkező problémát figyelemmel kísérjen, és szükség esetén tegye meg a szükséges lépéseket. Ennek érdekében a hatóság a megszüntetett eljárásokat és az érdemi vizsgálat nélkül – jellemzően a hatáskör hiánya miatt – elutasított kérelmeket is elemzi és rendszerezi, így ha maga nem is jogosult egy problémával kapcsolatban eljárni, akkor szükség esetén más hatóság eljárását kezdeményezi, illetve büntetőeljárás megindítása érdekében feljelentést tehet. Így a kérelmek által jelzett problémák kivizsgálására hivatalból is indulhatnak eljárások.

A beszámoló szolgáltatási területenként és szolgáltatónként mutatja be a beadványokkal kapcsolatos hatósági intézkedéseket (eljárások megszüntetése, kérelmek érdemi vizsgálat nélküli elutasítása, eljárások indítása), illetve az indított eljárások eredményeit annak megfelelően, hogy a benyújtott kérelmek megalapozottak voltak-e vagy sem.

A kérelmek általános értékelése

A hatósághoz 2013-ban összesen 1148 kérelem érkezett.

Általános tapasztalat, hogy a kérelmezők nem minden esetben vannak tisztában azzal, hogy kérelmük mely hatóság hatáskörét érinti. Így a beérkező kérelmek 20,6%-a más hatóságtól áttétel útján érkezik az NMHH-hoz. Mivel a kérelmezők jellemzően leginkább a fogyasztóvédelmi hatóságot keresik fel problémáikkal, így az áttételek nagy része, 96,2%-a is onnan érkezett.

A 1. diagramból jól látszik, hogy a benyújtott kérelmek megoszlásában egyik szolgáltatástípust sem lehet igazán kiemelni, a legtöbb kérelem a mobilszolgáltatásokkal, a legkevesebb pedig a vezetékes és a műholdas, illetve az előfizetéses földfelszíni műsorterjesztéssel kapcsolatban érkezett.

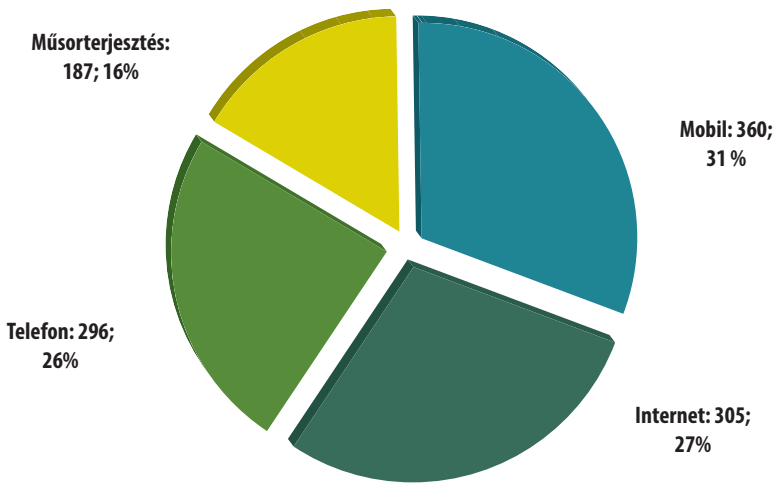

A beadványok szolgáltatásonkénti megoszlása, 2013 **1. diagram**

A benyújtott kérelmek a 2. diagram szerinti főbb problémaköröket érintették. Az elmúlt évekhez hasonlóan továbbra is előtérben vannak az előfizetői szerződésekkel és a számlázással kapcsolatos problémák.

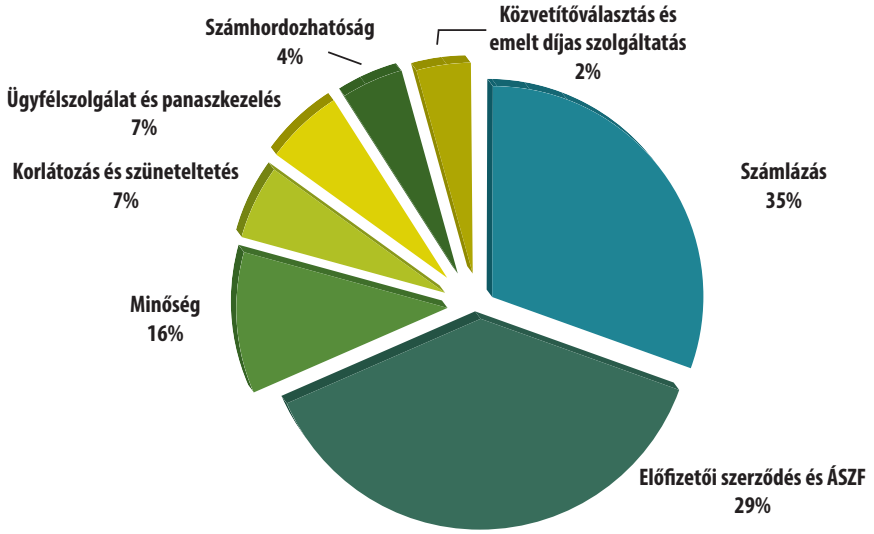

A kérelmek tárgy szerinti megoszlása, 2013 **2. diagram**

Az egyedi előfizetői szerződés megkötésével, megszűnésével, teljesítésével kapcsolatos beadványok mutatják a legnagyobb problémát. Az utóbbi évek tapasztalata szerint is ez az egyik kritikus pontja az előfizetők és szolgáltatók közötti viszonynak, ezért a hatóság minden évben hivatalból, átfogó jelleggel is ellenőrzi e területet.

A legtöbb kifogás a legnagyobb előfizetői számmal rendelkező elektronikus hírközlési szolgáltató, a Magyar Telekom Nyrt. különféle szolgáltatásaival kapcsolatban érkezett, a második helyen az Invitel cégcsoport áll. A helyzetről azonban hitelesebb képet mutat az ezer előfizetőre jutó kérelmek száma, amelyet a 3. diagram mutat be. A jogsértések jellemzően a panaszkezelés hiányosságához, valamint a szerződések megkötéséhez, módosításához, a szolgáltatás minőségéhez, illetve a szolgáltatóváltás lebonyolításához kapcsolódnak. Bár a PR-Telecom Zrt.-hez beérkezett panaszok száma nem magas, ezer előfizetőre vetítve a panaszok számát már kiemelkedő arányt mutat. Legkiemelkedőbb azonban a Business Telekom Nyrt.-vel szemben az előfizetői szerződések be nem tartása miatt beérkezett panaszok száma (24 db) és azok ezer előfizetőre vetített aránya.

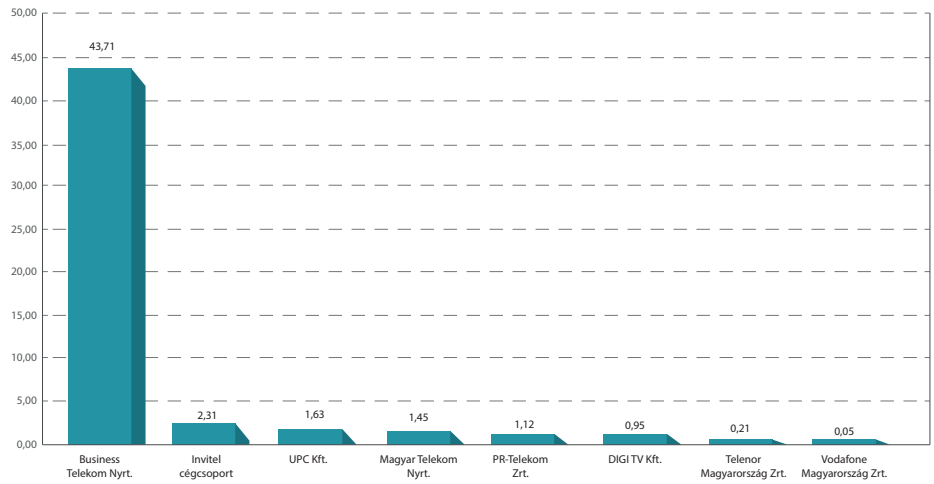

A jogsértések száma ezer előfizetőre vetítve, 2013 **3. diagram**

A kérelmek értékelése szolgáltatási területenként

Az egyes szolgáltatási területeken jellemző problémákat a hatóság az adott területre benyújtott valamennyi kérelem száma szerint elemzi, ugyanis ez a szám jelzi, hogy az előfizetők (felhasználók, fogyasztók) milyen problémákkal szembesülnek a hírközlési szolgáltatások igénybevételekor.

Helyhez kötött telefon szolgáltatás

E szolgáltatással kapcsolatban 2013-ban 296 kérelem érkezett.

A 4. diagram adataiból kiolvasható, hogy bár abszolút számokban a legtöbb kérelem a legnagyobb szolgáltatóra, a Magyar Telekom Nyrt.-re érkezik (az összes témával kapcsolatos kérelem 76,7%-a), ezer előfizetőre vetítve már más a kép.

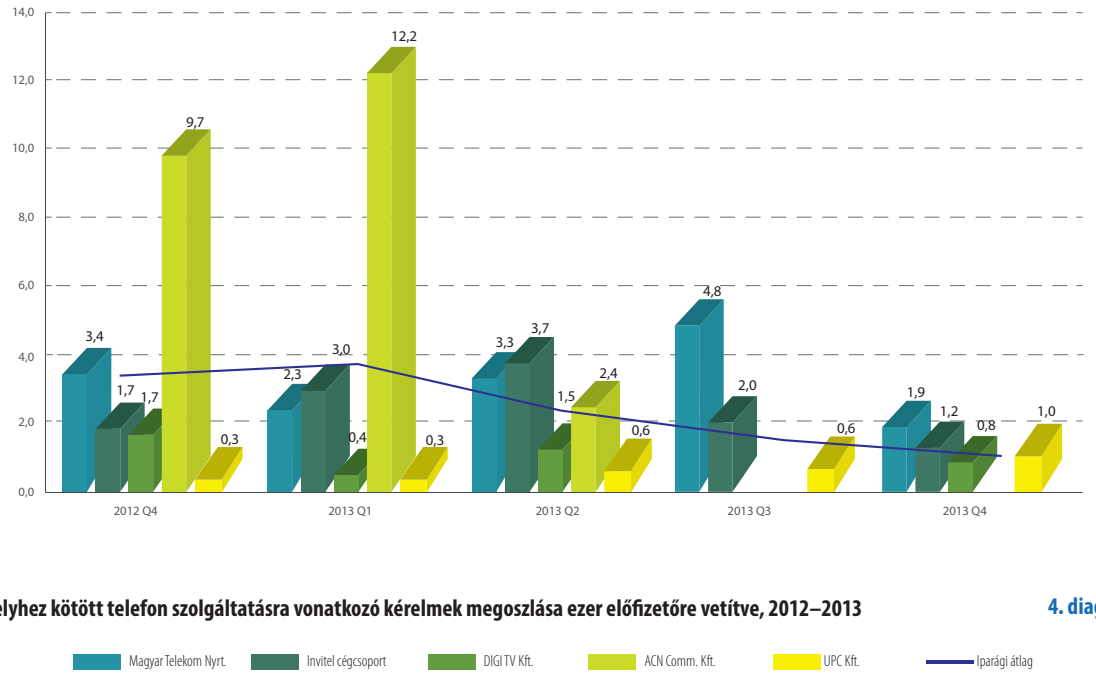

A helyhez kötött telefon szolgáltatásra vonatkozó kérelmek megoszlása ezer előfizetőre vetítve, 2012–2013 **4. diagram**

Az adatsort nézve az iparági átlagot messze meghaladó számú kérelem érkezett az év első felében a közvetítőválasztás-szolgáltatást nyújtó ACN Communications Kft. miatt, ezek többsége az ügynöki megkeresés útján történő szerződéskötéssel, valamint az azt megelőző tájékoztatás megfelelőségével volt kapcsolatos. Az iparági átlag körüli vagy azt csak kisebb mértékben meghaladó volt a Magyar Telekom Nyrt., illetve az Invitel cégcsoport szolgáltatásait érintő kérelmek száma. A csak kábeltelevíziós hálózaton vezetékestelefon-szolgáltatást nyújtó szolgáltatókra az iparági átlag alatti számú panasz érkezett.

2013-ban e szolgáltatási területen is az előfizetői szerződéssel és a számlázással kapcsolatos problémák a legkiemelkedőbbek.

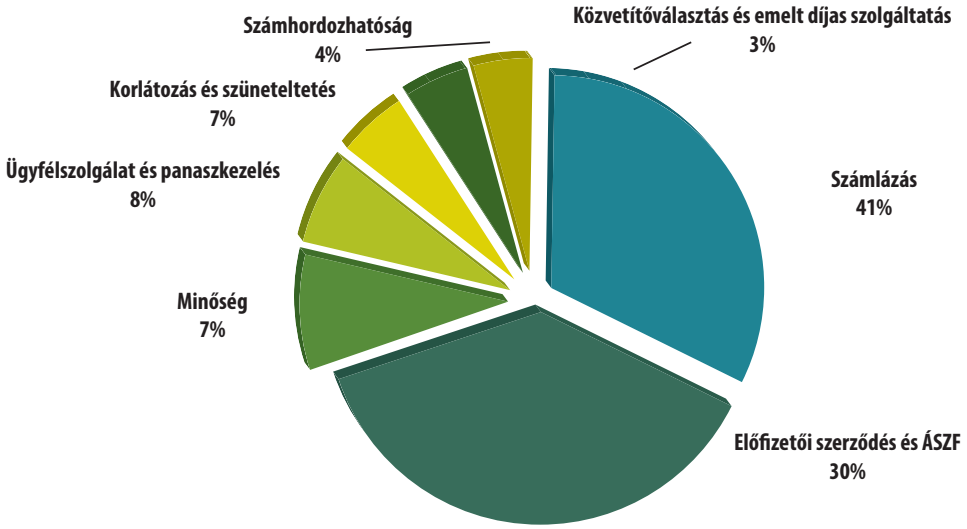

A helyhez kötött telefon szolgáltatásra vonatkozó kérelmek tárgy szerinti megoszlása, 2013 **5. diagram**

Mobil rádiótelefon szolgáltatás

E szolgáltatástípussal kapcsolatban 2013-ban 360 kérelem érkezett.

A három, saját hálózattal is rendelkező szolgáltató közül abszolút számokban a Magyar Telekom Nyrt., míg ezer előfizetőre vetítve a Vodafone Zrt. volt a legtöbbször érintett, ugyanakkor az is látható, hogy a panaszok száma ezen szolgáltatók milliós nagyságrendű előfizetői bázisához képest nem jelentős.

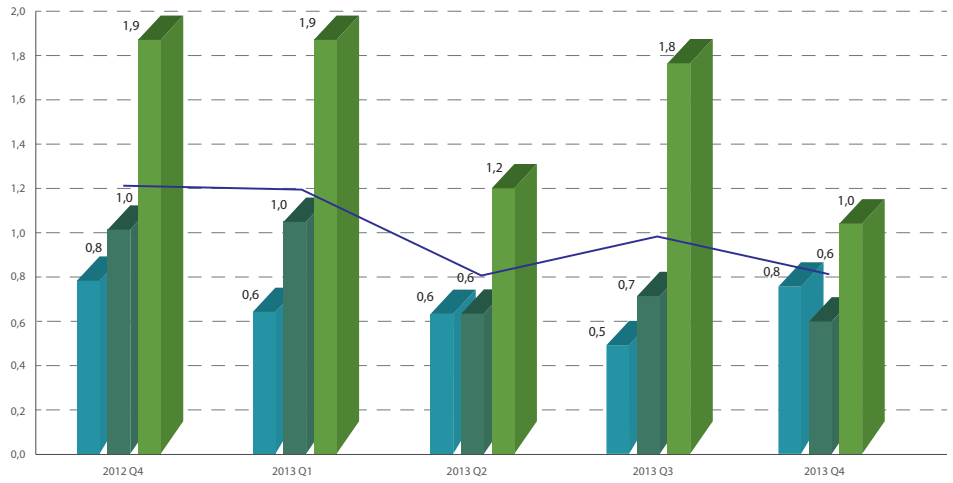

A mobiltelefon-szolgáltatásra vonatkozó kérelmek megoszlása ezer előfizetőre vetítve, 2012–2013 **6. diagram**

2013-ban ezen a szolgáltatási területen is az előfizetői szerződések és a számlázás volt a legkiemelkedőbb probléma a számhordozás mellett, miután a nemegyszer milliós előfizetői kör minden egyes tagjával nem lehetséges egyedileg megtárgyalt és kialkudott szerződést kötni. Tipikus probléma volt a számhordozással kapcsolatban, hogy az előfizető adatai az átadó és az átvevő szolgáltatónál nem egyeztek, vagy hordozás előtt nem rendezte hátralékát. A szolgáltatók által nem megfelelően kiválasztott időablak és a két szolgáltató közötti kommunikációs probléma is megakadályozhatja a számhordozás sikerességét, melyről az előfizetőt nem minden esetben tájékoztatták megfelelően. A számhordozással a hatóság hivatalból, piacfelügyeleti eljárás keretében is foglalkozott.

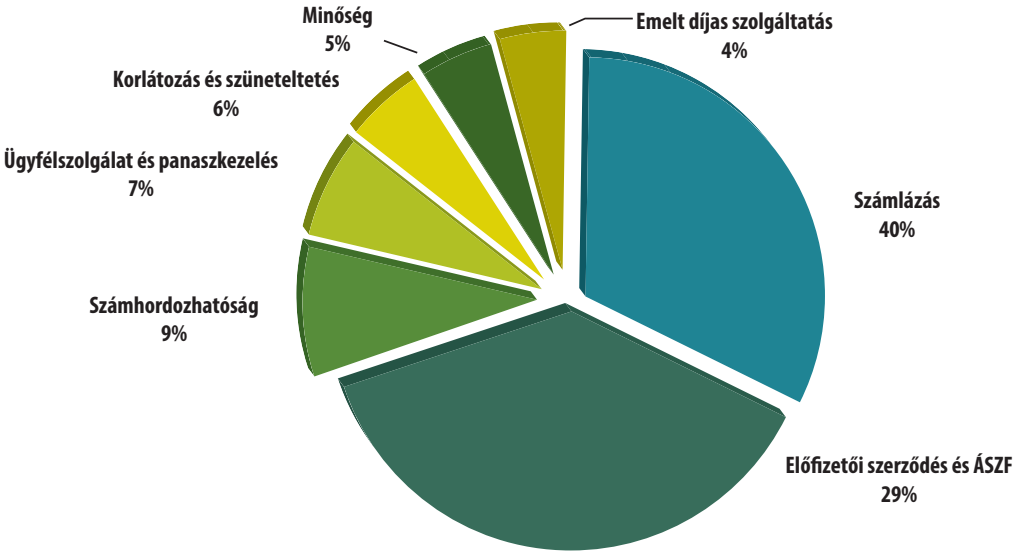

A mobiltelefon-szolgáltatásra vonatkozó beadványok tárgy szerinti megoszlása, 2013 **7. diagram**

Internetszolgáltatás

E szolgáltatástípussal kapcsolatban 2013-ban 305 kérelem érkezett.

Itt is megfigyelhető, hogy a kisebb előfizetői létszámmal rendelkező szolgáltatóknál nagyobb az ezer előfizetőre vetített kérelmek száma. Ennek hátterében sokszor a kisebb cégek kevésbé hatékony panaszkezelési eljárásai állnak.

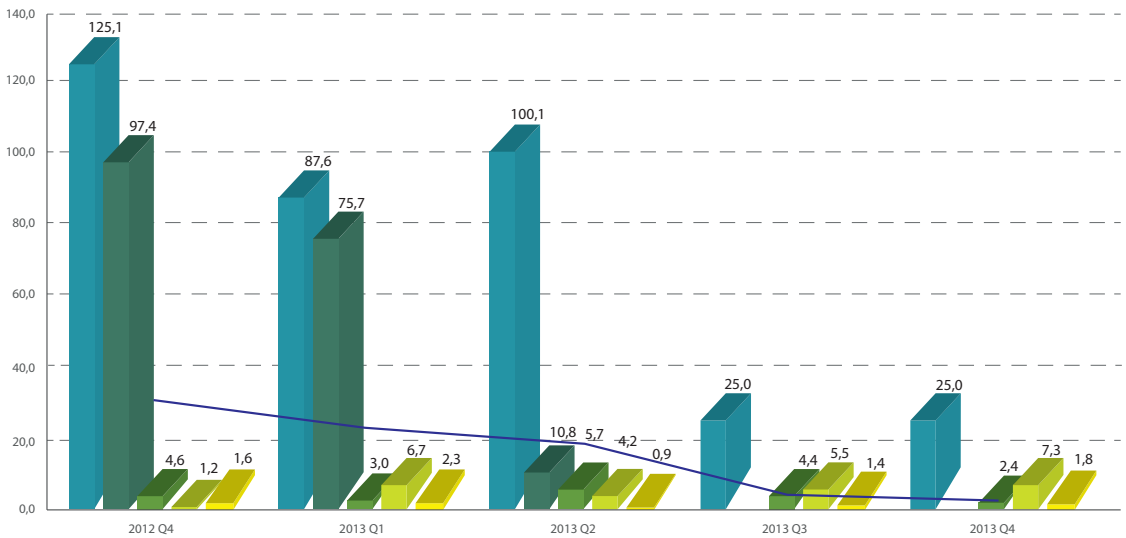

Az internetszolgáltatásra vonatkozó kérelmek megoszlása ezer előfizetőre vetítve, 2012–2013 **8. diagram**

2013-ban a kérelmek tárgy szerinti megoszlása ezen a szolgáltatási területen már módosul, mivel a minőséggel kapcsolatos problémák jelentkeztek a legnagyobb számban.

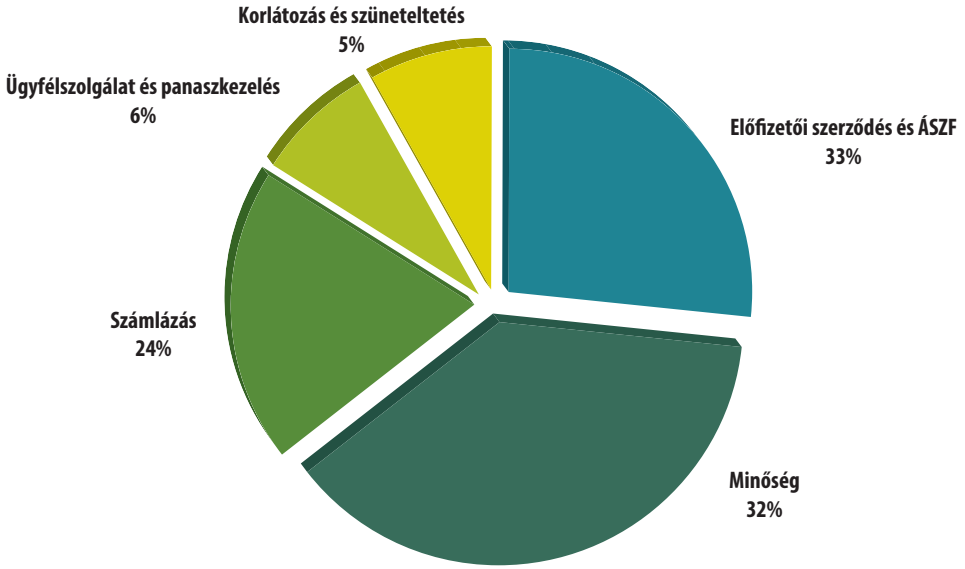

Az internetszolgáltatásra vonatkozó beadványok tárgy szerinti megoszlása, 2013 **9. diagram**

Ez egyrészt adódik e szolgáltatás azon specialitásából, hogy egyes technikai megoldások esetében az előfizető által elérhető le- és feltöltési sebesség mértéke függ attól, hogy adott időszakban mennyien veszik igénybe a szolgáltatást, másrészt abból, hogy a szolgáltatók jellemzően az elérhető maximális sávszélességgel hirdetik díjcsomagjaikat. E kérdés kezelésére a hatályos – az elektronikus hírközlési szolgáltatás minőségének az előfizetők és felhasználók védelmével összefüggő követelményeiről, valamint a díjazás hitelességéről szóló – 13/2011. (XII. 27.) NMHH rendelet 7. § (3) bekezdése előírja, hogy a hirdetésekben a maximális sávszélesség mellett a garantált sebességértékeket is fel kell tüntetni. A garantált sávszélesség kérdéséhez kapcsolódnak az előfizetői szerződésekkel kapcsolatos kifogások is, mivel az előfizetők az általuk nem megfelelő minőségűnek ítélt szolgáltatáshoz kapcsolódó előfizetői szerződéseket igyekeznek megszüntetni, a szolgáltatók azonban a vállalt hűségidő le nem telte miatt a szerződésbontásokhoz csak jelentős kötbérterhelés mellett járulnak hozzá.

Műsorterjesztés

Az analóg műsorterjesztéssel kapcsolatban 2013-ban 55 kérelem érkezett. A szolgáltatásra érkezett beadványok száma az összelőfizetői létszámhoz viszonyítva nem jelentős. Az érintett szolgáltatók köre nem változott, jellemzően a Magyar Telekom Nyrt. és az Invitel cégcsoport szolgáltatásaival kapcsolatban merült fel panasz.

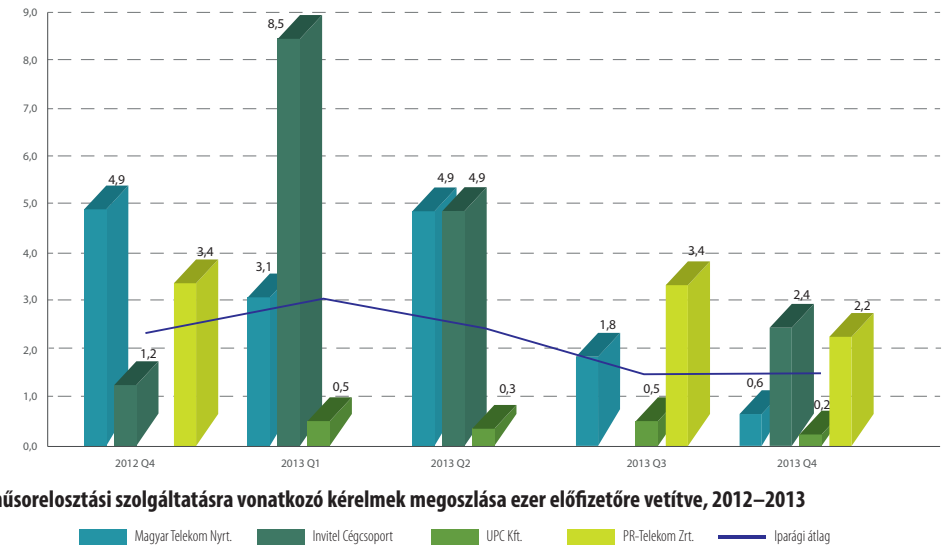

Az analóg műsorelosztási szolgáltatásra vonatkozó kérelmek megoszlása ezer előfizetőre vetítve, 2012–2013 **10. diagram**

2013-ban a korábbi tapasztalatokhoz hasonlóan a szolgáltatás minősége és a nem megfelelő számlázás volt kiemelhető fő problémaként.

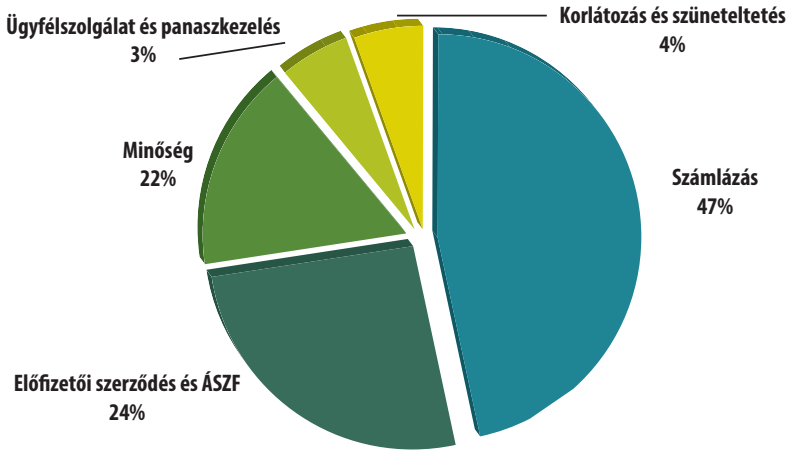

Az analóg műsorterjesztési szolgáltatásra vonatkozó beadványok tárgy szerinti megoszlása, 2013 **11. diagram**

A digitális műsorterjesztéssel kapcsolatban 2013-ban 132 kérelem érkezett.

A műholdas műsorterjesztési szolgáltatást vizsgálva és a kb. 2 milliós (egyre bővülő) felhasználói kört figyelembe véve a benyújtott beadványok száma nem tekinthető magasnak, ezért ezeket is ennél a kategóriánál vettük figyelembe.

Az ezer előfizetőre vetített kérelmek számát tekintve messze az iparági átlag feletti számú panasz érkezett a DIGI Kft. tevékenységére, a többi szolgáltató esetében a kérelmek száma az átlag körüli vagy az alatti.

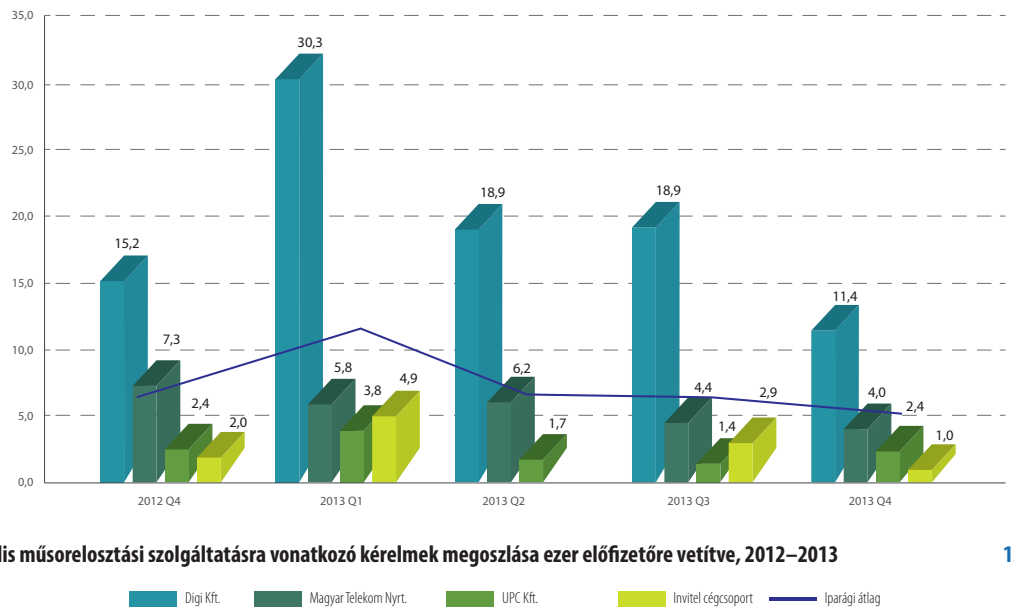

A digitális műsorelosztási szolgáltatásra vonatkozó kérelmek megoszlása ezer előfizetőre vetítve, 2012–2013 **12. diagram**

2013-ban ezen a szolgáltatási területen is megjelentek az előfizetői szerződésekkel és a számlázás mellett a szolgáltatásminőséggel kapcsolatos problémák, a következő időszakban az előfizetői szám növekedésével ennek a tendenciának a folytatódása várható.

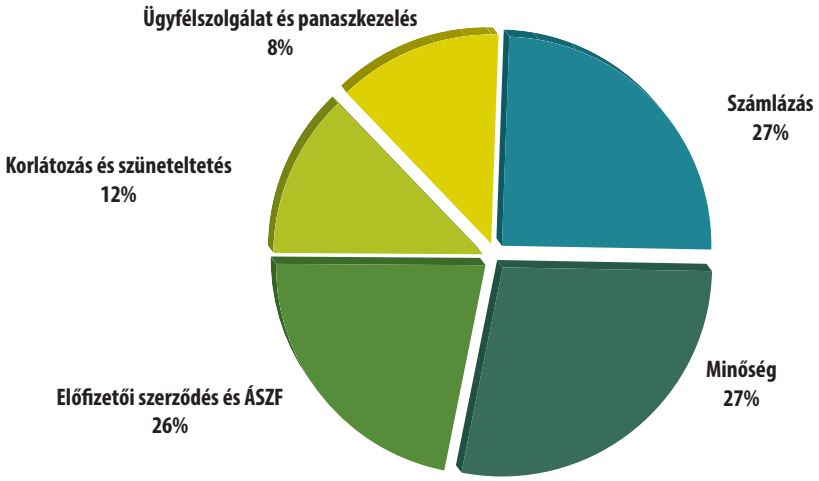

A digitális műsorterjesztési szolgáltatásra vonatkozó beadványok tárgy szerinti megoszlása, 2013 **13. diagram**

Jelentősebb ügyek

A UPC Kft. ráutaló magatartásos szerződéskötési ajánlata

A UPC Kft. még 2012 novemberében minden előfizetőjét egy olyan ajánlattal kereste meg, amely szerint a meglévő előfizetői szerződések közös megegyezéssel megszűnnének, és a helyükbe ráutaló magatartással kötött szerződések lépnének. A szolgáltató tájékoztatása szerint az ajánlat elfogadásával csak a szerződések formája változna, tartalmuk a korábbival megegyező lenne. Az ajánlat elfogadását az előfizetőknek nem kellett külön nyilatkozattal jelezniük; ha a szolgáltatásokat továbbra is igénybe vették, és a soron következő számlát megfizették, akkor a szolgáltató az ajánlatot elfogadottnak tekintette. Ha valamely előfizető nem kívánta elfogadni az ajánlatot, akkor a szolgáltató által megadott elérhetőségek valamelyikén kellett erre nyilatkozatot tennie.

A megkeresésről és az ajánlatról tudomást szerezve a hatóság azonnal hivatalból ellenőrzést, majd általános felügyeleti eljárást indított, mivel a rendelkezésére álló információk alapján az ajánlat mind tartalmi, mind formai szempontból felvetette a jogsértés gyanúját. Különösen indokolttá tette ezt, hogy a ráutaló magatartással kötött szerződéseknél nem érvényesülnek teljes körűen az előfizetőket védő jogi előírások, így a szolgáltató előfizetői úgy kerülhettek számukra hátrányosabb helyzetbe, hogy esetleg nem is szereztek erről tudomást. Ezért a hatóság az ellenőrzés megindítása mellett közleményben és a sajtó útján is tájékoztatta az előfizetőket álláspontjáról és az őket megillető jogosultságokról.

A feltárt tényállás szerint a szolgáltató az ajánlat közlésével megsértette az előfizetői szerződések megszüntetésére, illetve a szerződéskötésre vonatkozó, eltérést nem engedő jogszabályi rendelkezéseket, így az nem eredményezhette a korábbi szerződések megszűnését és a szolgáltató által javasolt új formájú szerződések létrejöttét. Emellett megállapította a hatóság azt is, hogy az ajánlat a megkeresés módja miatt sem volt alkalmas a kívánt hatás elérésére, mivel a szolgáltató egy egyébként reklámközleményeket tartalmazó levél második oldalán helyezte el azt, így az előfizetők jelentős része feltehetőleg nem is észlelte.

A hatóság a jogsértések miatt a szolgáltatót több mint 60 milliós bírsággal sújtotta, valamint az előfizetők és a nyilvánosság tájékoztatására kötelezte arról, hogy az előfizetői szerződések a korábbi formában maradtak hatályban. Az ügy jelenleg a bírósági felülvizsgálat stádiumában van.

A DIGI Kft. idő előtti egyoldalú programcsomag-módosításának ügye

Az előfizetők jogainak és jogos érdekeinek védelmében az elektronikus hírközlésre vonatkozó jogszabályok előírják, hogy ha a szolgáltató a műsorterjesztéssel (analóg és digitális kábeltelevízió, IPTV, műholdas műsorterjesztés, előfizetéses földfelszíni műsorterjesztés) az egyes csatornák szerepeltetését meghatározott ideig vállalta, akkor csak ennek a határidőnek a leteltével vehet ki egyoldalúan csatornákat a programcsomagból. A DIGI Kft. ennek ellenére a vállalt határidő előtt megszüntette több, természet-, illetve ismeretterjesztő filmeket sugárzó csatorna továbbítását arra hivatkozva, hogy a korábbi továbbítási szerződése lejárt, és a médiaszolgáltatóval nem sikerült megállapodnia a meghosszabbításról.

A hatóság megállapította, hogy ezzel a szolgáltató megsértette a szerződésmódosításra vonatkozó szabályokat, és jelentős hátrányt okozott különösen a vele határozott időre szerződött előfizetőknek, mivel ők a szerződéseket többek között azoknak a feltételeknek az ismeretében kötötték meg, amelyeket a szolgáltató a programcsomagok tartalmára vállalt. Ezért a hatóság a szolgáltatót jelentős összegű bírsággal sújtotta, de enyhítő körülményként figyelembe vette, hogy a szolgáltató a kivett csatornákat nyomban hasonló profilú új csatornákkal pótolta.

Vizsgálat a mobilszolgáltatók által díjtartozás miatt alkalmazott szolgáltatáskorlátozások kapcsán

Az elektronikus hírközlésre vonatkozó jogszabályok lehetővé teszik a szolgáltatóknak, hogy a szolgáltatás díjával késedelembe esett előfizetők szolgáltatását a szerződés felmondása helyett korlátozzák, vagyis a szolgáltatás minőségi vagy mennyiségi jellemzőit csökkentsék a tartozás megfizetéséig. Az előfizetők védelmében azonban ennek feltételeit, korlátait és végrehajtási szabályait is részletesen meghatározzák. Így például a bejövő telefonhívások fogadását, valamint a segélyhívások lehetőségét és az ügyfélszolgálat hívhatóságát a korlátozás idején is biztosítani kell. Ugyanígy előírás, hogy díjtartozás miatt a korlátozás csak azután alkalmazható, hogy a szolgáltató az előfizetőt felszólította a fizetésre, és az erre szabott határidő lejártakor még mindig 30 napon túli tartozás áll fenn. A korlátozás csak a tartozással érintett szerződés alapján nyújtott szolgáltatásra terjedhet ki. Mivel a korlátozás az előfizetőknek nem csupán a szolgáltatás igénybevételének megnehezítésével okoz problémát és költséget, hanem a megszüntetéséhez szükséges utánajárás és ügyintézés, valamint a szolgáltatók által felszámított külön díj révén is, kiemelten fontos, hogy a szolgáltatók csak a jogszabály által megengedett esetekben és módon éljenek ezzel az eszközzel.

2013-ban a hatóság a mobilszolgáltatók szerződési feltételeit és gyakorlatát ellenőrizte ebből a szempontból. A hivatalból indított átfogó vizsgálat feltárta, hogy a szolgáltatók nem egységesen értelmezik és alkalmazzák a díjtartozás fennállására és időtartamára vonatkozó szabályokat, emellett annak az előírásnak sem tesznek mindig eleget, hogy a korlátozás bevezetéséről az előfizetőket azzal egyidejűleg megfelelően értesítsék. Kirívó gyakorlatként előfordult az is, hogy a korlátozást a szolgáltató nem a szolgáltatás igénybevételéből, hanem a szerződéskötéssel egyidejűleg értékesített mobiltelefon-készülék árából fennmaradó tartozás miatt alkalmazta.

Szankciók

Ha a hatóság hivatalból vagy kérelemre eljárva jogsértést észlel, intézkedik a jogsértő állapot megszüntetéséről, valamint a jogszerű működés helyreállításáról. Az Eht.-ban meghatározott jogkövetkezmények közül ennek érdekében az egyenlő elbánás, a fokozatosság és az arányosság elvének figyelembevételével választja ki a megfelelőt; ha pedig a feltárt jogsértés súlya indokolja, szankciót alkalmaz.

A felügyeleti tevékenység során leggyakrabban alkalmazott hatósági szankció a bírság. 2008 és 2013 között a hivatalból indított és a kérelemre indult eljárásokban a bírságok összértéke a 14. diagram szerint alakult.

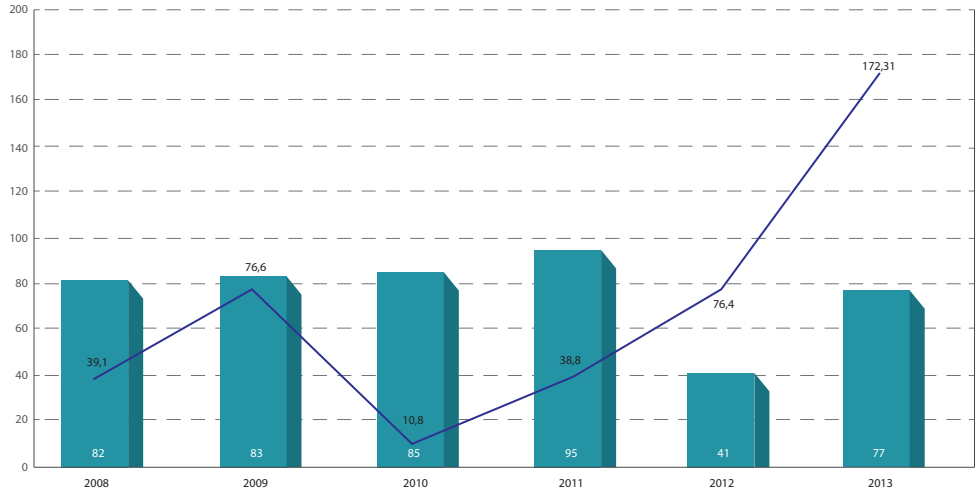

A bírságoló határozatok száma és az összes bírság, 2008–2013 **14. diagram**

A bírságoló határozatok száma — A bírságok együttes összege (millió Ft)

Bírságok kiszabására az előző évekhez hasonlóan 2013-ban is jellemzően (az esetek több mint 78%-ában) a kérelemre indult eljárásokban került sor, ezek adták a kiszabott bírságok összegének 43,2%-át. A hivatalból indított eljárások közül két esetben kellett az elmarasztalt szolgáltatóknak jelentősebb összegű bírságot fizetniük. A Vodafone Zrt.-re 18 millió forintos bírságot szabott ki a hatóság, mert a szolgáltató UTMS-hálózaton nyújtott szolgáltatása (mely a 900 MHz-es frekvenciát használta) nem volt jogszerű. A UPC Kft.-re pedig a jelentősebb ügyek között is említett ráutaló magatartásos szerződésfelmondásra és új szerződések kötésére vonatkozó ajánlata miatt szabott ki 60 millió forintos bírságot a hatóság.

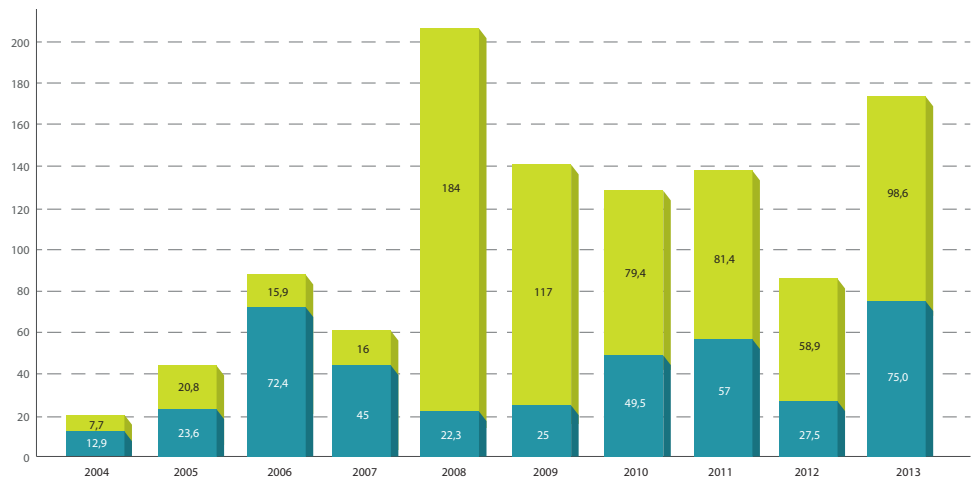

A kiaszabott felügyeleti érdemi bírságok alakulása (millió Ft), 2004–2013 **15. diagram**

Kérelemre — Hivatalból

A hatóság ötvenöt esetben ismételt jogsértést is megállapított, így a szolgáltató mellett annak vezető tisztségviselőjét is megbírságolta. A kiszabott bírságok összértéke 172,31 millió forint (15. diagram). Mivel az eljárási szabályok az ismételt jogsértés megállapítására korábban nem szabtak meg elévülési jellegű határidőt, azt már az is megalapozhatta, ha ugyanazt a szolgáltatót azonos tárgyban akár évekkel ezelőtt már egyszer elmarasztalták. Ezért a hatóság a saját gyakorlatában az ismételtséget csak akkor állapítja meg, ha az aktuális jogsértés szoros összefüggésben volt az előzővel, és a kettő között legfeljebb öt év telt el.

Ugyanakkor az Eht. nem zárja ki, hogy a hatóság bírságot szabjon ki a vezető tisztségviselőre ismételtség hiányában is. Erre jellemzően súlyosabb jogsértések esetén kerülhet sor, amikor az elkövetett jogsértés piacra gyakorolt hatása jelentős, és a saját előfizetőkön túl a többi felhasználó jogait is veszélyezteti.

Szankció alkalmazására 2013-ban is többnyire az elektronikus hírközlési szolgáltatásokkal kapcsolatban került sor. A legtöbb bírság az adatszolgáltatáshoz, az előfizetői szerződés módosításához és megszüntetéséhez, a hibabejelentések kezeléséhez, a késedelmes hibaelhárításhoz, az ÁSZF-ek módosításának jogszerűségéhez, valamint a kötbérfizetéshez kapcsolódó jogsértésekhez kapcsolódik (16. diagram).

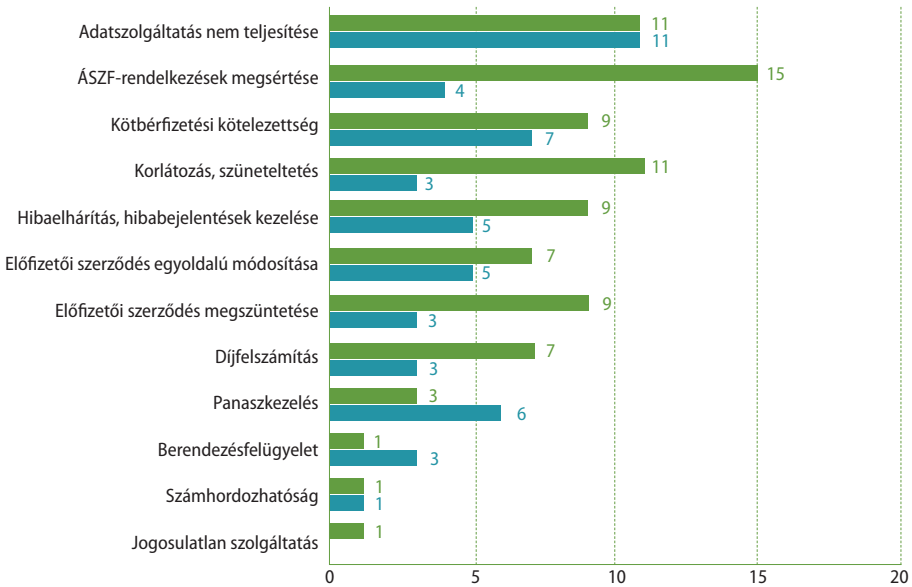

A jellemző jogsértések a bírságok darabszáma alapján, 2012–2013 **16. diagram**

A hatóság a legnagyobb összegű bírságokat az előfizetői szerződés egyoldalú módosítása és megszüntetése, az ÁSZF-rendelkezések megsértése, a késedelmes hibaelhárítás és a kötbérfizetési kötelezettség elmulasztása miatt szabta ki (17. diagram).

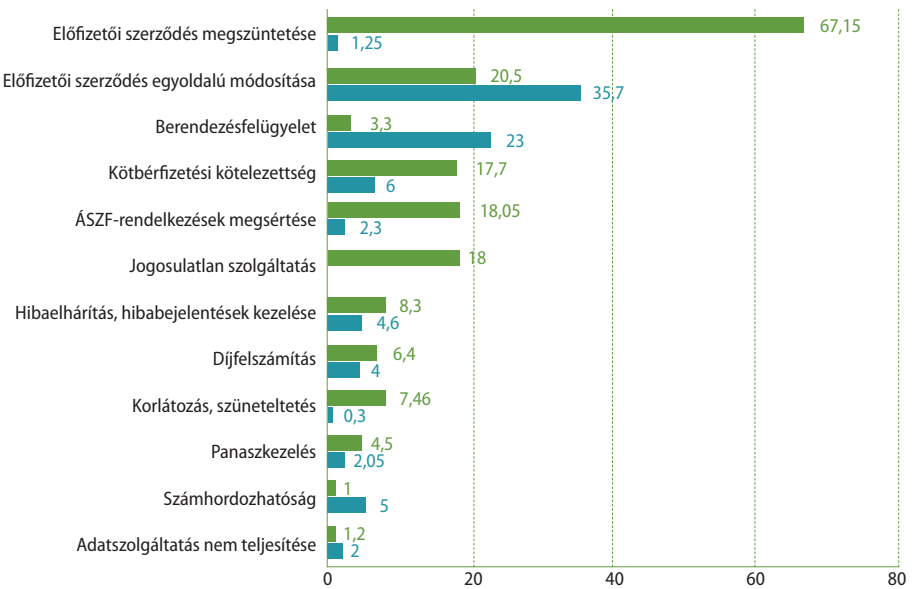

A jellemző jogsértések a bírságok mértéke szerint (millió Ft), 2012–2013 **17. diagram**

Elektronikus hírközlési építmények

2013 első két negyedévében mind az építési engedélyezés, mind a bejelentések darabszáma nőtt, a harmadik negyedévben stagnált és a negyedik negyedévben visszaesett.

Ennek magyarázata lehet, hogy életbe lépett a 14/2013. (IX.25.) NMHH rendelet *az elektronikus hírközlési építmények elhelyezéséről és az elektronikus hírközlési építményekkel kapcsolatos hatósági eljárásokról.* Erről előzetesen már tudni lehetett, hogy szigorítani fogja az építési engedély nélkül, csupán bejelentéssel végezhető építésekre vonatkozó szabályokat, ezért számos építtető előrehozta vagy gyorsított ütemben fejezte be a régi rendelet alapján az ilyen jellegű munkáit.

Mind a szabályozást, mind pedig a hatósági munkát érintő jelentős változás, hogy 2013. július 1-jétől újra a hatósághoz került az antennák és antennatartó szerkezetek engedélyezése. Mivel a folyamatban lévő ügyek átadása az önkormányzati építéshatóságoktól időben elhúzódva történt, ennek adatai még nem szerepelnek részletesen a beszámolóban, de a legtöbb kérelmet a korábban már felépített antennák és antennatartók használatbavételére adták be.

A végrehajtási szakaszban lévő „GOP-2012-3.1.2 szélessávú körzethálózat fejlesztése támogató pályázat" eredményeként az érintett kistérségekben zajlanak az építményengedélyezési eljárások, és elkezdődtek az építkezések is. A pályázatban eredetileg 110 kistérségben hirdettek eredményt, de az utóbb feltárt szabálytalanságok kivizsgálása miatt a végrehajtás csak 52 kistérségben folytatódott érdemben. Ezekből 8 esetben adott ki a hatóság jogerős építési engedélyt 2013 végéig, és 4 területen kezdődött el az építés. Mivel a pályázat határideje 2014. december 31., várhatóan 2014 első félévében fogják az érintettek a fennmaradt pályázatok tervét engedélyeztetni.

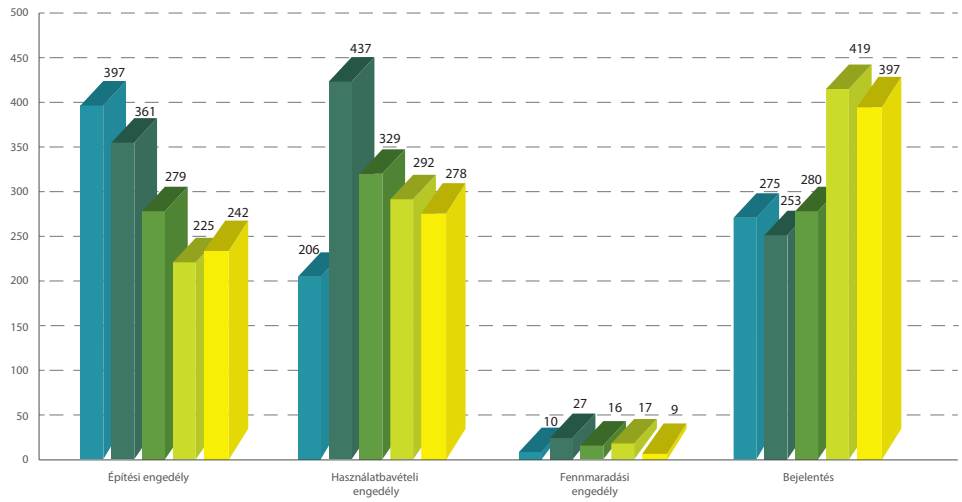

Az elektronikus hírközlési építmények engedélyezésének éves adatai (db), 2009–2013 **18. diagram**

2009 2010 2011 2012 2013

Az elektronikus hírközléssel kapcsolatos építéshatósági ügyeket első fokon a hatóságnak a tervezett építés helye szerint illetékes, az országban hat helyen működő szervezeti egységei végzik. Ezalól kivételt a nemzetgazdasági szempontból kiemeltnek minősített vagy egyéb szempontból egységes kezelést indokoló ügyek jelentik, ezeket az egész országra kiterjedően egy szervezeti egység (az NMHH Hírközlésfelügyeleti Főosztályának Hatósági Osztálya) intézi. Az engedélyezési ügyek országon belüli megoszlását a 19. diagram szemlélteti.

A már korábban említett G.O.P. 3.1.2 pályázatból 55 hátralévő engedély maradt, ezek megoszlása kistérségek szerint: Miskolc – 21 darab, Szeged – 6 darab, Pécs – 16 darab, Debrecen és Sopron – 5-5 darab.

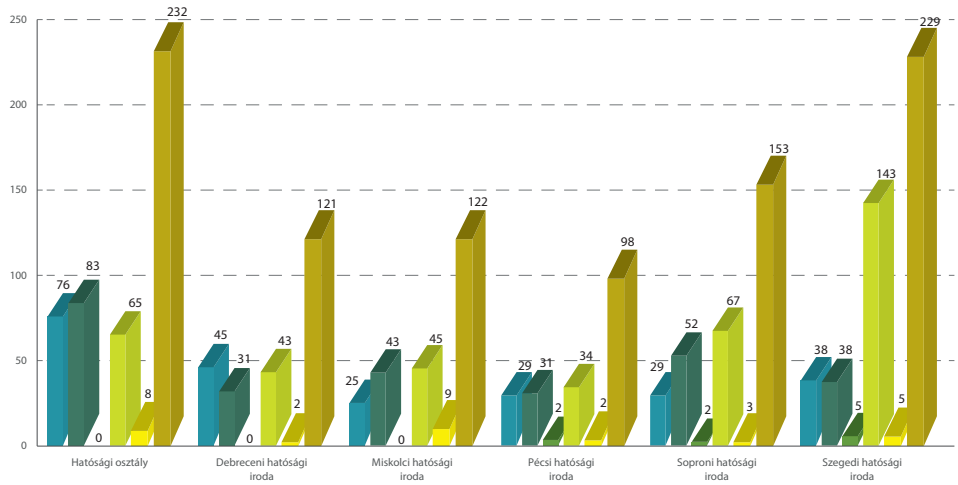

Az elektronikus hírközlési építmények engedélyezése, 2013 **19. diagram**

Építési engedély | Használatbavételi engedély | Fennmaradási engedély | Bejelentés | Egyéb | Összesen

Az általános építési jogszabályok alapján 2013. október 1-jétől kötelező az elektronikus építési napló alkalmazása a hírközlési építmények kivitelezésénél is. Ugyanakkor az ÉTDR (Építésügyi hatósági engedélyezési eljárást Támogató elektronikus Dokumentációs Rendszer) üzemeltetője nem készült fel határidőre a sajátos építményfajták (így a hírközlési építmények) munkakezdési bejelentéseinek fogadására. A probléma megoldása a rendszer fejlesztését igényli, addig azonban az építtetők a bejelentéseket továbbra is papíralapon küldhetik meg a hatóságnak.

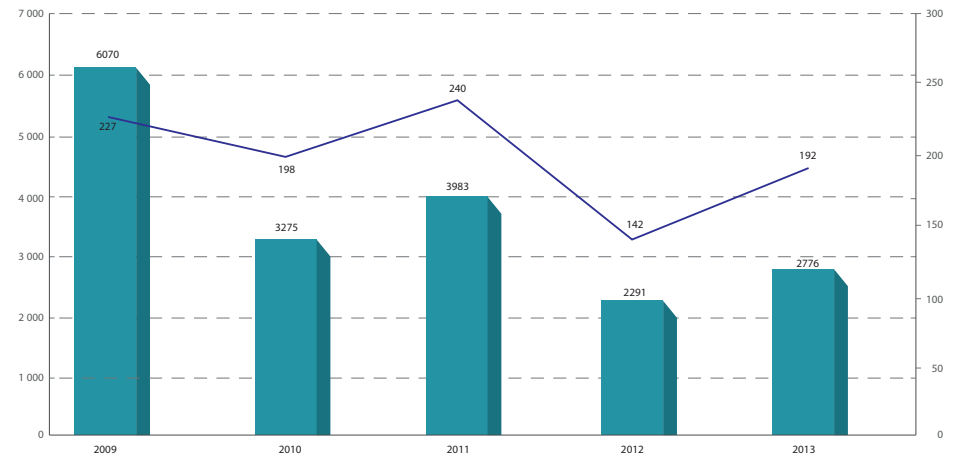

A kivitelezési bejelentések alakulása, 2009–2013 **20. diagram**

Összeg (millió Ft) | A bejelentések száma

Nagyobb beruházásból, azaz 50 millió forint feletti költségvetésű projektből hat indult 2013-ban: két hálózatkiváltás, egy optikai hálózatépítés és három, a korábban említett G.O.P.-pályázatból megvalósuló munka. Az építtetők bejelentettek további három, fenti értékhatár alatti, de közbeszerzési eljárásban induló munkát, ebből az egyik szintén G.O.P.-pályázatból készül.

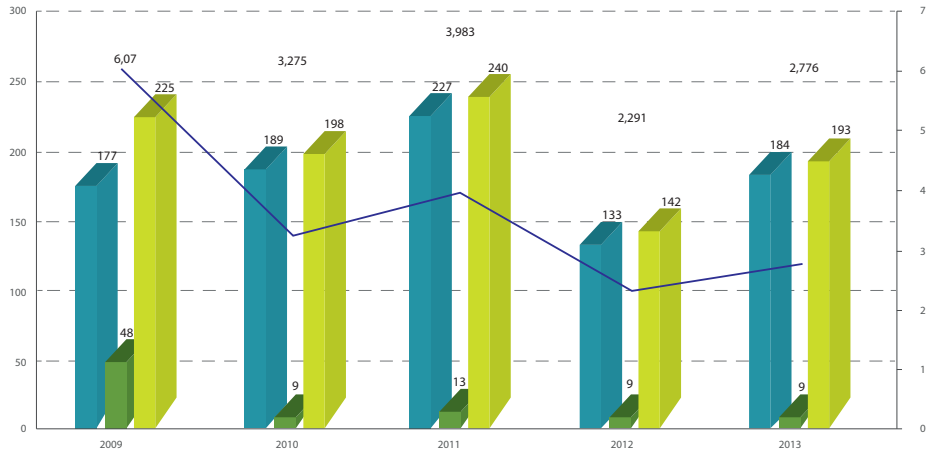

A munkakezdési bejelentések alakulása, 2009–2013 **21. diagram**

A munkakezdések bejelentésének 2013-as adatai mind darabszámban, mind beruházási összegben meghaladják az előző évit, de a GOP-program hatásának figyelmen kívül hagyása esetén látszik, hogy több, de kisebb költségvetésű projekt indult el.

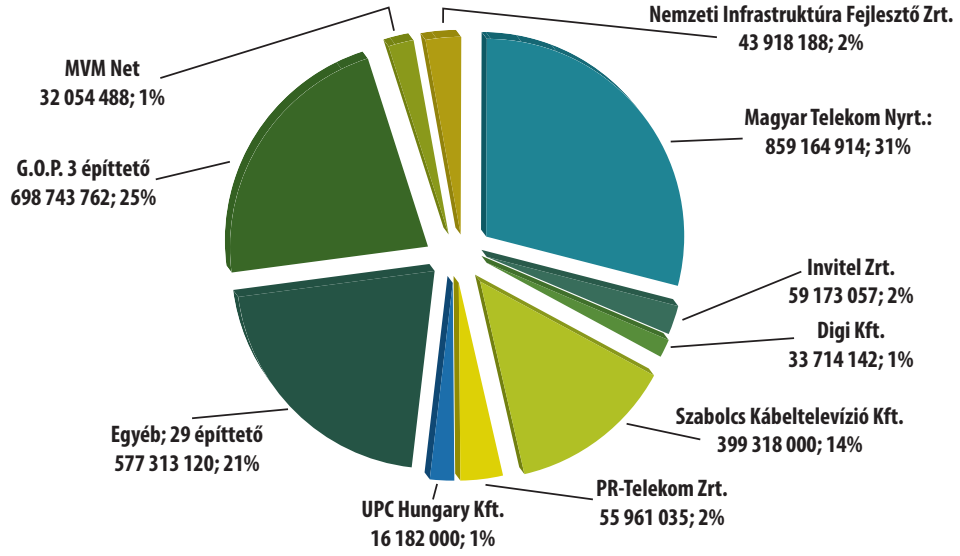

Az építtetők részesedése bejelentéseik alaján, 2013 **22. diagram**

A kiadott jogerős építési engedélyek 60%-át és a munkakezdési bejelentések jelentős részét, 68%-át a Magyar Telekom Nyrt. jegyzi, ugyanakkor a beruházási összegeket tekintve az említett G.O.P.-pályázatos építések elkezdésével változott valamelyest a helyzet, mivel ezek nagyobb összegeket mozgató projektek. A Magyar Telekom Nyrt. azonban továbbra is a legnagyobb beruházó a hálózatépítések területén.

Az optikai hálózatok bővítése mobiltornyok felé, az optikai hurkok zárása (többirányú optikai ellátás) és az ezekhez is kapcsolódó optikai gerinchálózatok bővítése az év eleji csökkenés után új lendületet kapott, mindhárom hálózattal rendelkező szolgáltató folytatta az ilyen típusú építéseket. Azonban látszik, hogy ezeknél a tornyoknál már a közelben van az optika, ezért az építések átlagos költsége már jelentősen alacsonyabb, mint az előző években.

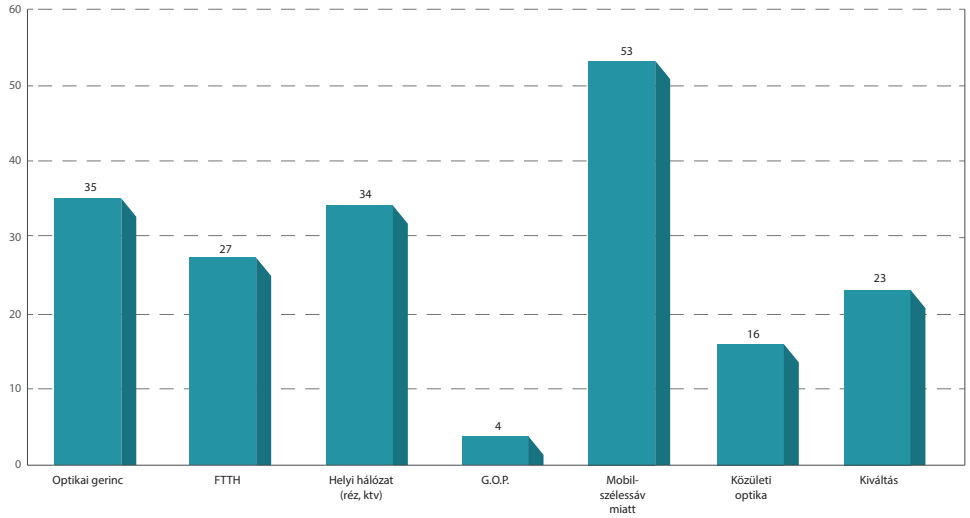

Építés alatt lévő építményfajták, 2013 **23. diagram**

2012 hasonló időszakához képest növekedtek a szélessávú helyi hálózatok. Ezek közé a rézalapú hálózati fejlesztések, vagyis a kábeltelevíziós hálózatok tartoznak.

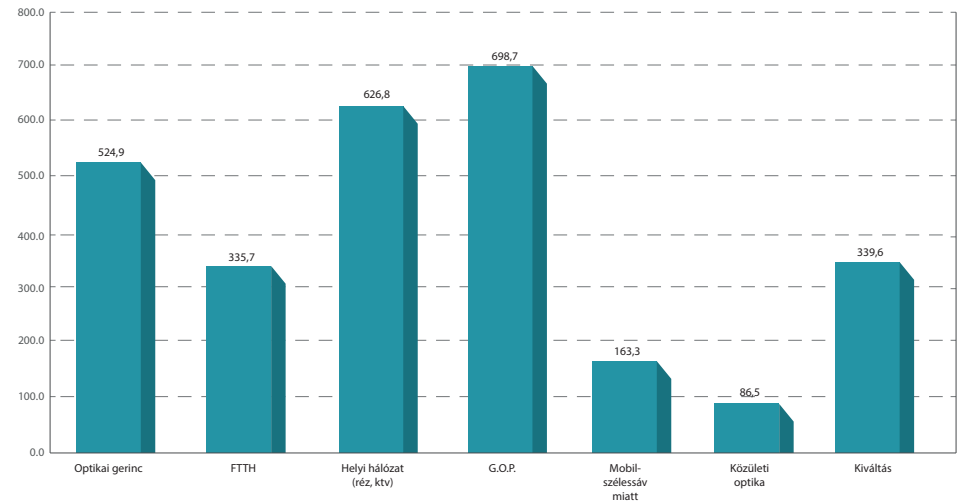

Építés alatt lévő építményfajták, költségvetés szerint (millió Ft), 2013 **24. diagram**

Az optikai hálózatok fejlesztését a fenti táblázat nem ábrázolja teljes körűen, mert pl. a DIGI Kft. ezeket a fejlesztéseket utólagos bejelentéssel, a meglévő nyomvonal felhasználásával végezte, így ezek az adatok az engedélyezési statisztikában nem jelennek meg.

Az engedély kiadása előtt, valamint a bejelentéssel érintett építkezéseken a hatóság helyszíni szemlét tart annak ellenőrzésére, hogy a kérelemhez mellékelt tervdokumentáció tartalma megfelel-e a valóságnak, illetve a munka kivitelezése a terveknek megfelelően zajlik-e. Az ellenőrzött munkák kivitelezésénél a hatóság nem tárt fel szabálytalanságot.

Építésfelügyelet

Az építményengedélyezés, illetve a bejelentések fogadása mellett a hatóság látja el az elektronikus hírközlési építmények építésfelügyeleti feladatait is. 2013-ban a hatóság 93 ellenőrzést végzett ebben a hatáskörében, amelyek során 11 munka nem felelt meg az előírásoknak. Ezekben az esetekben építésfelügyeleti eljárás indult az alábbi fő területeken:

– A használatbavételi engedély iránti kérelmeket a hatóság egyezteti az építési engedélyt kapott, illetve a bejelentett munkák jegyzékével. Ha a kérelmező korábban az építésre nem kért engedélyt, illetve elmulasztotta annak bejelentését, akkor a hatóság építésfelügyeleti ellenőrzést végez, és értékhatártól függően szankciót alkalmaz.

– A központi költségvetést érintő építési munkákat a hatóság minden esetben ellenőrzi a vonatkozó jogszabálynak megfelelően. (2013-ban összesen 6 ilyen eset fordult elő.)

– A kiviteli tervdokumentáció meglétének és szakszerűségének vizsgálata minden esetben megtörténik. Ha a tervezést nem jogosult tervező végezte, akkor a hatóság eljárást indít.

– A hatóság az építési naplók vezetését, tartalmát és mellékleteit szintén minden alkalommal vizsgálja. (A hatóság 2013-ban csak kisebb, pótolható hiányosságokat talált az ellenőrzések során.)

Emellett az építésfelügyelet figyelemmel kíséri az elsőfokú építéshatóságok engedélyezési tevékenységét is.

A helyszíni ellenőrzések időpontjai célszerűen kapcsolódtak a burkolatbontásokra engedélyezett szokásos időszakhoz (március 15. – november 15.).

A hatóság az alábbi ütemterv szerint végezte a tervezett ellenőrzéseket az elsőfokú építéshatósági ügyeket intéző egyes szervezeti egységek területén:

Hatósági osztály (Budapest) – folyamatos
Szegedi hatósági iroda (Szeged) – 2013. május
Miskolci hatósági iroda (Miskolc) – 2013. június
Soproni hatósági iroda (Sopron) – 2013. július
Pécsi hatósági iroda (Pécs) – 2013. szeptember
Debreceni hatósági iroda (Debrecen) – 2013. november

Hét munkánál az érintettek pótolták a hiányokat, és nem kaptak szankciót, négy ellenőrzés viszont bírságolással végződött. A legkirívóbb esetben engedély nélküli építésre kértek utólag építési engedélyt, amit ráadásul kivitelezési dokumentáció, építési napló, felelős műszaki vezető és műszaki ellenőr alkalmazása nélkül végeztek.

Az elsőfokú építéshatóságok által kiszabott építésügyi bírságok összegét a 25. diagram tartalmazza.

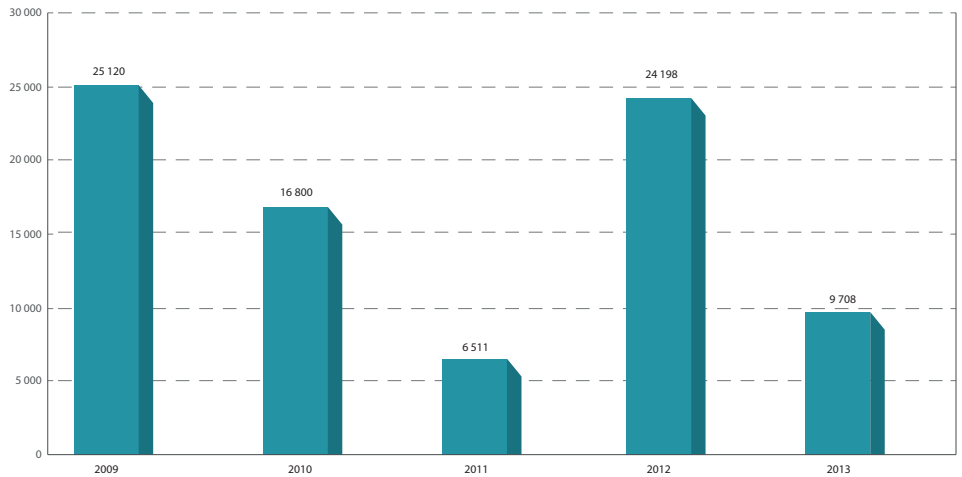

Az építési bírságok (ezer Ft), 2009–2013 **25. diagram**

Építésfelügyeleti ellenőrzések, 2009–2013 **26. diagram**

Megfelelt Nem felelt meg

Az építésfelügyelet együttműködik a Magyar Mérnöki Kamarával is, valamint rendszeresen szervez tapasztalatcserét az érdekeltek számára és szakmai fórumot a gyakorlatban felmerült értelmezési kérdések tisztázására, illetve a munkatársak előadóként is részt vesznek ilyen rendezvényeken a kamara, valamint a szolgáltatói szakmai szövetségek felkérésére.

GAZDÁLKODÁS A KORLÁTOS ERŐFORRÁSOKKAL

A korlátoserőforrás-gazdálkodás szervezetei, területei

A korlátoserőforrás-gazdálkodás a frekvencia- és az azonosítógazdálkodás területeit foglalja magában, ami társadalmi, gazdasági jelentősége miatt különösen fontos terület az Európai Unió és az egyes országok számára egyaránt.

Az NMHH gyakorolja a rádiófrekvenciákra és azonosítókra vonatkozó állami tulajdonosi jogokat, és gazdálkodik velük. A hatóságon belül a polgári célú frekvencia- és azonosítógazdálkodás feladatait a Frekvencia- és Azonosítógazdálkodási Főosztály, a nem polgári célú frekvenciagazdálkodással kapcsolatos közigazgatási feladatokat a Közigazgatási Frekvenciagazdálkodási Hatóság (KFGH) látja el. A rádióspektrum felügyelete, ellenőrzése a Mérésügyi Főosztály hatáskörébe tartozik.

A frekvenciagazdálkodás alapvető irányait a 2012. december 6-án nyilvánosságra hozott, egységes és a teljes rádióspektrumra kiterjedő, a 2012 és 2015 közötti időszakra vonatkozó rádióspektrum-stratégia határozta meg. Lezárásához közeledik a nemzeti

frekvenciafelosztás és -felhasználás egységes, közös szabályozásának kialakítása. Folyamatban van az egységes nemzeti frekvenciahasználati nyilvántartás és elektronikus gazdálkodási rendszer létrehozása.

A hatóság a hírközlés és ennek részeként a frekvenciagazdálkodás területén részt vesz a kormány jogszabályokban meghatározott politikájának végrehajtásában. Közreműködik a kormány elektronikus hírközléssel kapcsolatos nemzetközi tevékenységének előkészítésében, részt vesz a nemzetközi kötelezettségek végrehajtásában, ellátja Magyarország képviseletét az elektronikus hírközléssel foglalkozó nemzetközi szervezetekben, kapcsolatot tart az Európai Bizottsággal és más tagállami szabályozó hatóságokkal.

A szövetségi frekvenciagazdálkodás keretében polgári-katonai együttműködésben ellátja Magyarország képviseletét, és kapcsolatot tart a NATO, a tagállamok és a békepartnerségi államok illetékes frekvenciagazdálkodási szerveivel.

A polgári célú frekvencia- és azonosítógazdálkodás

A hatóság rádióspektrum-stratégiája a spektrumvagyon hasznosítását az egyik legfontosabb célnak és feladatnak tekinti. A hasznosítás akkor éri el a célját, ha a spektrumot ténylegesen felhasználják, és ha a felhasználás módja illeszkedik a társadalmi, gazdasági, piaci elvárásokhoz, ugyanakkor mind jogi, mind műszaki szempontból megfelelő. Ezért a frekvenciahasználati jogosultságok elosztását célzó versenyeztetési eljárások megfontolt és alapos előkészítést igényelnek.

2013-ban a hatóság pályázatot hirdetett a 450 MHz-es frekvenciasáv kihasználatlan, 7,38 MHz sávszélességű szabad blokkjára. A frekvenciasávban 10 évre jogosultságot elnyerő pályázó kötelezettsége elsősorban a digitális közszolgáltatások fejlesztése.

A 450 MHz-es sáv segítségével hatékonyabbá tehető az elektronikus útdíjfizetési rendszer működtetése, a járási hivatalok és kistelepülési kormányablakok pedig bekapcsolhatóak lesznek az országos digitális vérkeringésbe. A frekvenciasávon folytatott adatátvitel támogathatja az elektronikus házi őrizeti rendszer megerősítését, hatékonyabbá teheti a készenléti és segélyszolgálatok kommunikációját, és olyan, sokakat érintő szolgáltatások fejlesztéséhez járulhat hozzá, mint az anyakönyvi rendszer, a távfelügyelet vagy a városi közlekedési tájékoztató rendszerek. Ezen túl a frekvenciasáv kiválóan alkalmazható az intelligens mérési rendszerek („smart metering"), illetve a gépek közötti (Machine-to-Machine, M2M) kommunikációs kapcsolatok kiépítéséhez.

A 800 MHz-es frekvenciasáv kijelölése az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtására alkalmas földi rendszerek számára fontos szerepet tölt be a mobil-, a vezetékes és a műsorszolgáltató szektorok konvergenciájának a műszaki újításokkal lépést tartó kezelésében. A hatóság célja a frekvenciavagyon hasznosításán keresztül, hogy élénkítse a versenyt, megteremtve ezáltal az információs társadalom további fejlesztésének és a fogyasztói jólét növekedésének az alapját, elsősorban a frekvenciát hatékonyan használó hálózatok kiépítésével, a szélessávú, vezeték nélküli lefedettség növelésével és végső soron a szolgáltatás kínálati oldalának növekedésével és a fogyasztói árak csökkentésével.

A jogalkotási és sávkiürítési feladatok elvégzése mellett a hatóság megkezdte azt az engedélyezési eljárást, amely a 800 MHz-es sáv műsorszórástól eltérő, egyéb elektronikus hírközlési szolgáltatás használatát lehetővé tevő frekvenciahasználati jog megszerzéséhez szükséges. A hatóság hivatala 2013. november 29-én közzétette a szélessávú szolgáltatásokhoz kapcsolódó frekvenciahasználati jogosultságok megszerzését szolgáló pályázati dokumentáció tervezetét a hatóság internetes honlapján, valamint a Budapest I. kerület, Ostrom u. 23–25. szám alatt található hirdetőtábláján az Eht. 40/A. § (1) bekezdése alapján. A dokumentáció tervezetének közzétételétől számított húsz napon belül, 2013. december 20-ig bárki írásban megküldhette a hivatalnak a dokumentáció tervezetére vonatkozó álláspontját, javaslatát, egyéb észrevételét.

A hatóság a beérkezett javaslatok, észrevételek jogi, műszaki, közgazdasági elemzése és alapos mérlegelése után a sikeres frekvenciaelosztás érdekében a dokumentációtervezet újragondolása mellett döntött: A hatóságnak változatlanul célja, hogy a tervezett egyedi engedélyezési eljárást lebonyolítsa, hogy megteremtse a szükséges feltételeket az országos mobil szélessávú kommunikációhoz és a rendelkezésre álló rádióspektrum hatékony felhasználásához fűződő társadalmi és piaci igények kielégítésére, valamint hogy a piaci versenyt élénkítse.

A konzultáció során beérkezett, a frekvenciahasználati jog időtartamának növelésére vonatkozó észrevételeket a hatóság elfogadhatónak tartotta, ezért a jog időtartamát 15-ről 20 évre kívánja módosítani. Ennek elengedhetetlen előfeltétele a polgári célra használható frekvenciasávok felhasználási szabályainak megállapításáról szóló 2/2013. (I. 7.) NMHH rendelet (RAT) szabályainak módosítása, melynek előkészítését a hatóság megkezdte.

A terület gazdasági jelentőségét jól mutatja, hogy az azonosító- és frekvenciagazdálkodás bevételei meghaladják az évi 20 milliárd forintot. Az utolsó 5 év statisztikáját az alábbi diagram tartalmazza:

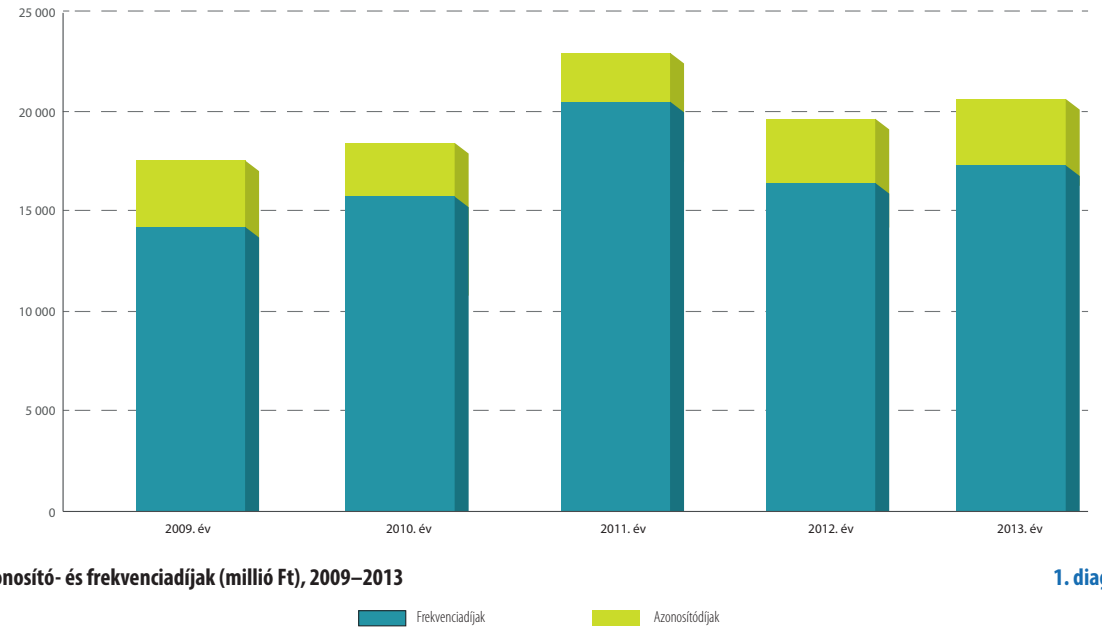

Azonosító- és frekvenciadíjak (millió Ft), 2009–2013 **1. diagram**

	2012 (millió Ft)	2013 (millió Ft)	Változás
Frekvenciadíjak	17 881,50	18 664,20	4,38%
Azonosítódíjak	2 453,70	2 438,00	–0,64%
Összesen	**20 335,20**	**21 102, 20**	**3,77%**

A nem polgári célú frekvenciagazdálkodás

A KFGH 2013-ban is – az NMHH önálló hatáskörű szervezeti egységeként – ellátta az Eht.-ban, illetve a nem polgári célú frekvenciagazdálkodás rendjéről, valamint a nem polgári célú frekvenciagazdálkodás körébe tartozó szervezetekről szóló 12/2011. (XII. 16.) NMHH rendeletben megállapított hatósági és egyéb feladatokat, közöttük a NATO Nemzeti Rádiófrekvencia Hivatal teendőit.

A KFGH biztosította a frekvenciahasználat feltételeit a honvédség, a nemzetbiztonsági szolgálatok, a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv, a terrorizmust elhárító szerv, az általános rendőri feladatokat ellátó szerv, a hivatásos katasztrófaszerv, a büntetés-végrehajtási szerv, a NAV vámszervei és nyomozó hatósági szerve, valamint a kormányzati célú hírközlési szolgáltatók számára feladataik ellátásához.

A Frekvenciák Nemzeti Felosztási Táblázata szerinti polgári és nem polgári sávok elosztását az alábbi diagram szemlélteti:

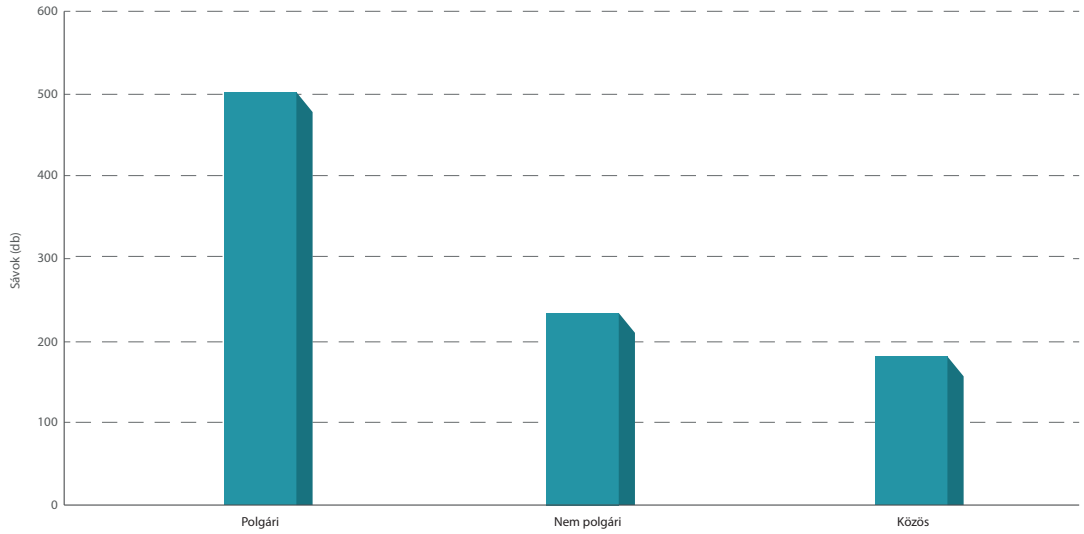

A Magyarországon felosztott frekvenciasávok megoszlása polgári, nem polgári és közös célra **2. diagram**

A KFGH 2013-ban továbbra is kiemelt hangsúlyt fektetett a pilóta nélküli légi járművek frekvenciahasználati problémáinak kezelésére, a készenléti szolgálatok jelenlegi keskenysávú EDR- (Egységes Digitális Rádiótávközlő) rendszere mellett a szélessávú rendszer megvalósításának és európai harmonizációjának frekvenciakérdéseire, valamint a 790–862 MHz-es digitálishozadék-frekvenciasáv tervezett hasznosításának előmozdítására a fennálló, feltételezetten zavaró, nem polgári célú frekvenciahasználat csökkentésével, majd megszüntetésével.

A KFGH fontos feladatnak tekintette az LTE-technológia katonai radarokra gyakorolt hatásának vizsgálatát. Az erre irányuló EMC-vizsgálatok 2013-ban befejeződtek, melyek eredményei a jövőben hasznos segítséget nyújtanak a hatóságnak az LTE-sávok értékesítésének előkészítésében, a polgári szolgáltatóknak az LTE-technológia alkalmazásának tervezésében, illetve a honvédségnek a katonai radarok üzemeltetésében LTE-környezetben.

A hatályos jogszabályok alapján a nem polgári célú frekvenciafelhasználók nem fizetnek frekvenciahasználati díjat.

A spektrumgazdálkodás szabályozási és jogalkotási eredményei

2013-ban a frekvenciagazdálkodás az alábbi stratégiai célokra koncentrált:

– a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság 2012–2015-ös rádióspektrum-stratégiájában szereplő spektrumvagyon hasznosításának előkészítése,

– a szélessávú vezeték nélküli technológiák és mobil rádió-távközlési szolgáltatások bevezetésének elősegítése, lehetőségeinek bővítése,

– a digitális átálláshoz a frekvenciagazdálkodási feltételek biztosítása.

A 2013-as év első jogalkotási eredménye a célok érdekében a frekvenciahasználat részletes műszaki szabályait tartalmazó NMHH rendeletek megalkotása volt, így kihirdették a nem polgári célra használható frekvenciasávok felhasználási szabályainak megállapításáról szóló 1/2013. (I. 7.) NMHH rendeletet (NRAT), valamint a polgári célra használható frekvenciasávok felhasználási szabályainak megállapításáról szóló 2/2013. (I. 7.) NMHH rendeletet (RAT).

A nemzeti frekvenciafelosztás megállapításáról szóló 15/2012. (XII. 29.) NMHH rendeletben, a RAT 2013. szeptember 20-án hatályba lépett módosításával a hatóság megnyitotta a 800 MHz-es frekvenciasávot a műsorszóráson kívüli, egyéb elektronikus hírközlési célra.

2013. március 19-én lépett hatályba a közszolgálati médiaszolgáltató analóg műsorszórásának leállításáról szóló 5/2013. (III. 11.) NMHH rendelet, amelynek megalkotására a Dtv. 53. § (1) bekezdés e) pontjában kapott felhatalmazás alapján került sor.

A rendelet – a Dtv. digitális átállást szabályozó rendelkezéseivel összhangban – meghatározza a közszolgálati médiaszolgáltató M1 elnevezésű médiaszolgáltatásának földfelszíni analóg műsorszórással történő terjesztésének megszüntetési időpontjait, garanciális szabályként pontosan megjelöli a médiaszolgáltatási jogosultság megszűnésének módját és időpontját, továbbá rendelkezik a műsorszóró szolgáltató és a médiaszolgáltató együttműködési kötelezettségéről, valamint a szabályozó hatóság általános hatósági felügyeleti eljárási lehetőségéről és egyben kötelezettségéről.

2013 áprilisában hirdették ki a Magyar Közlönyben a rádióamatőr-szolgálatról szóló 15/2013. (IX. 25.) NMHH rendeletet, amely az addig hatályos 6/2006. (V. 17.) IHM rendeletben foglalt szabályozást váltotta fel. A rendelet felépítése a korábbi IHM rendelet struktúrájából indul ki, azt azonban hozzáigazítja a jogszabályszerkesztés időközben megváltozott szabályaihoz, egy könnyebben kezelhető, áttekinthetőbb normaszöveg megalkotását biztosítva ezzel.

A rendelet szabályozza a rádióamatőr-tevékenységet, kezdve a tevékenység megkezdésétől annak megszűnéséig (megszüntetéséig), továbbá a rádióamatőr-tevékenység felett engedélyezési és általános hatósági felügyeleti jogkört gyakorló hatóság feladatait, engedélyezési és felügyeleti jogosítványait. A rendelet részletesen szabályozza a rádióamatőr-vizsga szabályait, a sikeres vizsga alapján a hatóság által kiállítható vizsgabizonyítvány fajtáit, valamint az amatőrállomás üzemben tartásához szükséges amatőrengedély megszerzésének feltételeit, az engedély tartalmi elemeit, területi és időbeli érvényességét, a hívójelek kiadásának feltételeit. A zavartalan frekvenciahasználat érdekében a rendelet megállapítja a rádióamatőr-tevékenységgel összefüggő, a forgalmazást, a sugárzási korlátozásokat, a hatósági ellenőrzést, továbbá az amatőrengedély visszavonását szabályozó rendelkezéseket is.

Az amatőrengedély fokozata alapján használható frekvenciasávokat és adásjellemzőket a RAT tartalmazza.

A frekvencialekötés és -használat díjáról szóló 1/2011. (III. 31.) NMHH rendelet két alkalommal módosult 2013-ban: a 6/2013. (IV. 3.) NMHH rendelettel és a 12/2013. (IX. 19.) NMHH rendelettel. Az első rendeletmódosítás célja egy kifejezetten ügyfélbarát rendelkezés beiktatása volt az alaprendeletbe: ha a digitális átálláskor egyes szolgáltatóknak frekvenciacserére van szükségük, úgy e hivatalból induló eljárások során a szolgáltatóknak ne kelljen frekvencialekötési díjat fizetniük az új frekvencia kijelöléséért.

A frekvenciadíj-rendelet második módosításának indoka egyrészt az, hogy meg kellett határozni a GSM-R rendszerek esetén alkalmazandó frekvenciadíjat a GSM-R projekt ütemezés szerinti haladásának támogatása érdekében. E rádióalkalmazás díja a nyilvános mobil rádiótávközlő rendszerek díján alapul, figyelembe kellett venni azonban a kétféle felhasználásból adódó üzleti lehetőségek közötti jelentős különbséget.

A díjrendelet további módosítását tette szükségessé a digitális közszolgáltatások fejlesztésének támogatására felhasználható 450 MHz-es frekvenciasáv hasznosítása. Az elsősorban kormányzati célokat támogató felhasználás új tételként épült be a díjstruktúrába.

A rádiófrekvenciák másodlagos kereskedelméről szóló 7/2013. (IX. 19.) NMHH rendelettel a hatóság jelentős lépést tett a hatékonyabb, rugalmasabb spektrumgazdálkodás felé.

A másodlagos spektrumkereskedelem tényleges működési feltételeinek megteremtése biztosíthatja a megosztott hozzáférés lehetőségét, segít elmozdulni a hagyományos adminisztratív frekvenciagazdálkodási modelltől a rugalmasabb, piaci alapú modell irányába, megosztva a gazdálkodás felelősségét a hatóság és a felhasználók között (a használói, jogosulti felelősség növelésével), elősegítheti a piacra lépést és a piacelhagyást, könnyebbé teheti a frekvenciákhoz való hozzáférést, segítheti új technológiák és alkalmazások kifejlesztését, sokkal gyorsabb átcsoportosítást és spektrumhozzáférést tesz lehetővé az innovatív vállalkozások és az új piaci szereplők számára, hatékonyabbá teheti a sávfelhasználást, sőt, akár a beruházási kockázatot is csökkentheti.

Műsorszórás

A földfelszíni televíziós műsorszórás 2013-as kiemelt feladatai közé tartozott az analóg televíziózás befejezése és a 800 MHz-es sáv kiürítése és a feltételek biztosítása a digitális televízióhálózatok bővítéséhez és a vételi minőség javításához. A földfelszíni analóg rádiós műsorszórásban kiemelt feladat volt a rádióengedélyek kiadása az Árvízrádió elindulásához, a Kossuth és Dankó Rádió

műsorait sugárzó országos közszolgálati adóhálózatok vételkörzeteinek növelése, a vételminőség javítása, a médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatásának műszaki előkészítése és a rádióengedélyezési eljárások lefolytatása.

A digitális műsorszóráshoz kapcsolódó frekvenciagazdálkodási feladatok

2013-ban folytatódott a 790–862 MHz-es digitálishozadék-sáv felszabadítása a hatóság által elkészített frekvenciamigrációs tervnek megfelelően. A migráció az országos digitális átállás két üteméhez igazodott. Az átállás első üteme után nyolc gerincadónál és a hozzájuk tartozó 18 kis teljesítményű adónál, míg az átállás második ütemét követően további 13 gerincadónál és az ezekhez tartozó 40 kis teljesítményű adónál történt meg zökkenőmentesen a frekvenciacsere a kapcsolódó tervezési, elemzési és engedélyezési feladatok elvégzésével.

Javaslatok készültek és szakmai egyeztetések folytak két további DVB-T adóhálózat üzembe helyezésére. Megkezdődött a negyedik országos hálózat („D" multiplex) adóinak engedélyezési folyamata. Megtörtént a helyi televíziók digitális átállása a Médiatanács DIGI2013 pályázata segítségével. A 2013 második felében végzett frekvenciatervezések és engedélyezési eljárások eredményeként 37 helyi televízióadó esetében fejeződött be a digitális technológiára történő átállás.

Az országos digitális átállás sikere érdekében a hatóság összehasonlító ellátottsági elemzéseket végzett az analóg és digitális földfelszíni televíziós hálózatok között: felmérte az analóg adók lekapcsolásával járó következményeket, és előkészítette a szükséges frekvenciagazdálkodási intézkedéseket. Ennek eredményeként a három digitális adóhálózatban további 75 kis teljesítményű adó kezdte meg a műsorsugárzást a digitális átállás két ütemében. Az analóg adók lekapcsolása után, további 9 új adóállomás üzembe helyezésével, a „B" multiplex ellátottsága is közel 96 százalékra növekedett.

Az egyenként 90 adóból álló A és C multiplexek ellátottsága meghaladja a 96%-ot.

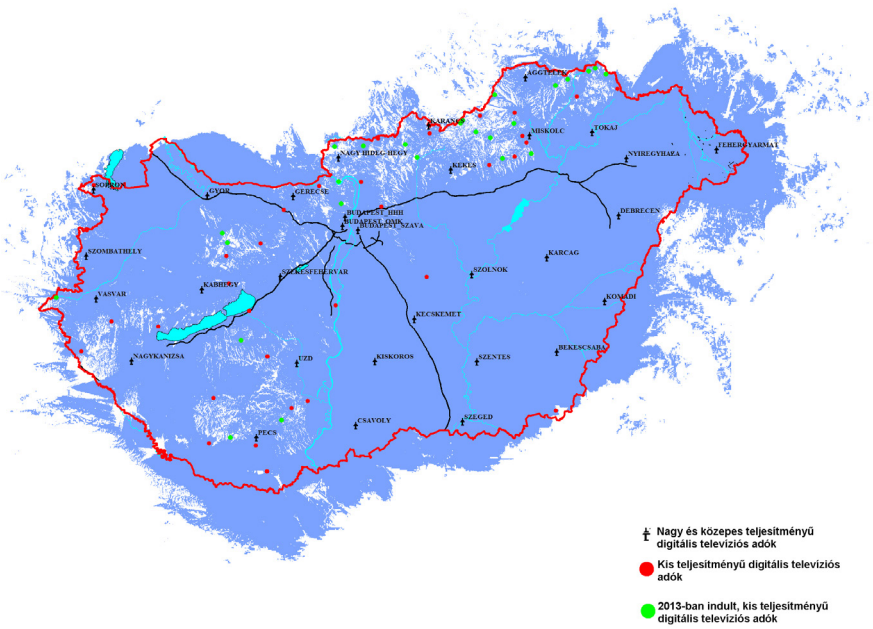

Az „A" multiplex ellátottsága **3. diagram**

A hatóság 2013-ban folytatta nemzetközi tevékenységét a földfelszíni digitális televíziós hálózatok műszaki paramétereinek fejlesztése érdekében. A digitális műsorszóró terv implementálását segítő tárgyalások eredménye többek között, hogy sikerrel javítottuk a határ menti digitális televízióadók műszaki paramétereit. Folytatódtak a földfelszíni digitális rádióhoz (T-DAB) kapcsolódó tervezési feladatok és a tervezett adók nemzetközi koordinációja.

A hatóság tervbővítési javaslatot dolgozott ki a 790–862 MHz-es digitálishozadék-sáv jövőbeni mobilfelhasználása miatt a műsorszórás szempontjából elveszített frekvenciák pótlására. Nemzetközi szinten vizsgálják további műsorszóró frekvenciasáv

mobilcélú felhasználását is. A hatóság megkezdte a lehetséges sávcsökkenés következményeinek műszaki elemzését és új technológiák bevezetési lehetőségének vizsgálatát frekvenciagazdálkodási szempontok figyelembevételével.

Az analóg földfelszíni műsorszóráshoz kapcsolódó frekvenciagazdálkodási feladatok

A televíziós műsorszóró technológia digitális átállásából adódó feladatokat a hatóság az ütemtervben foglaltaknak megfelelően végrehajtotta. Emiatt az érintett telephelyeken két ütemben kapcsolták le az analóg adókat. A hatóság munkatársai 2013. július 31-én a Budapest, Kab-hegy, Győr, Szentes és Szeged vonzáskörzetében lévő adókat, míg 2013. október 31-én az ország többi területén lévő analóg adókat kapcsolták le az engedélyek visszavonása után.

Az analóg rádiózás továbbra is fontos szerepet tölt be a földfelszíni műsorszórásban. A hatóság folyamatosan ellátja a rádiózás elősegítéséhez és fejlesztéséhez szükséges frekvenciagazdálkodási teendőit. 2013-ban is folytatódtak az ideiglenes, illetve az új pályázat útján elnyert jogosultságokhoz, a vételkörzet-bővítéshez, valamint a közmédiához kapcsoló műszaki előkészítő és engedélyezési feladatok. Kidolgozták a kereskedelmi és közszolgálati médiaszolgáltatási lehetőségek műszaki feltételrendszerét, nemzetközi koordinációs eljárásokat folytattak és új frekvencialehetőségeket vizsgáltak.

2013 júniusában, az árvíz idején a döntés után azonnal kiadták a rádióengedélyeket a hálózat adóira.

A hatóság 2013-ban több javaslatot állított össze az országos Kossuth és Dankó közszolgálati rádióhálózatok vételkörzeteinek növelésére, a műsorok vételminőségének javítására. Számos alternatív megoldást dolgoztak ki a Médiatanács döntéseinek figyelembevételével. Az egyeztetések és a Médiatanács által elfogadott 75 adó rádióengedélyezési eljárása után 2014. január 2-től a Kossuth adó műsorának országos lakossági ellátottsága 90%-ra, míg a Dankó Rádió országos ellátottsága a közép- és URH-FM műsorszóró sávokban együttesen nappal 77%-ra, éjszaka pedig 62%-ra növekedett. A hatóság a jogszabályoknak megfelelően 2013-ban is folytatta a rádióadat-rendszert (RDS) alkalmazó URH-FM rádióadók programazonosító kódhasználatának szabályozását, a szabványtól eltérő kódhasználat felszámolását, a kódok használatának ellenőrzését.

A hatóság a nemzetközi követelmények szerint továbbra is biztosította a tervezett és üzemelő magyar műsorszóró adók vételkörzetén belüli védelmet a rádiózavarokkal szemben.

Hatósági tevékenység

A hatósági feladatok egyik jelentős területe a korlátoserőforrás-gazdálkodás. A polgári célú frekvenciafelhasználás hatósági engedélyezési eljárásai (frekvenciakijelölési, rádióengedélyezési eljárások, tervezési adatszolgáltatások, frekvenciadíjak megállapítása) során, továbbá a szakhatósági feladatok ellátásával, a rádiókezelői vizsgák lebonyolításával kapcsolatosan hozott államigazgatási határozatok és egyéb eljárások számszerűsíthető eredményeit az alábbi táblázat foglalja össze:

a) Kommunikációs szolgálatok		
aa)	közigazgatási eljárási cselekmények repülőgép- és hajófedélzeti engedélyezés során	840
ab)	közigazgatási eljárási cselekmények földi mozgó szolgálatok engedélyezése során	1202
ac)	közigazgatási eljárási cselekmények a 960 MHz feletti használattal kapcsolatban	9543

b) Analóg rádiós műsorszórás		
ba)	adatszolgáltatás besugárzási terv készítéséhez	43
bb)	besugárzási tervek bírálata	32
bc)	kiadott frekvenciakijelölési határozat	49
bd)	kiadott rádióengedély	207

c1) Analóg televíziós műsorszórás		
c1a)	kiadott frekvenciakijelölési határozat	0
c1b)	kiadott rádióengedély	12

c2) Digitális műsorszórás		
c2a)	adatszolgáltatás besugárzási terv készítéséhez	88
c2b)	besugárzási tervek bírálata	113
c2c)	kiadott frekvenciakijelölési határozat	120
c2d)	kiadott rádióengedély	304

d) Rádióberendezés-bejelentés		
da)	a regisztrációval kapcsolatos határozatok száma	522
db)	a 2013-ban nyilvántartásba vett berendezések száma	647

e) Rádióamatőr-szolgálat		
ea)	rádiókezelői vizsgák	12
eb)	rádiókezelői vizsgát tett személyek száma	112
ec)	közigazgatási eljárási cselekmények rádióamatőr-engedélyezés során	1233

f) Benyújtott fellebbezések	1
g) Ügyfél-tájékoztató levelek	1131
h) Díjtartozással kapcsolatos levelezések	114
i) Egyéb hatósági ügy	1054

A KFGH a nem polgári célú frekvenciagazdálkodási hatósági tevékenysége során elsőfokú hatósági jogkörében engedélyezte a nem polgári célú rádióállomások, rádiótávközlő hálózatok és rádiótávközlő rendszerek telepítését, üzemben tartását, végezte a nem polgári célú rádióberendezések hatósági nyilvántartásba vételét, kiadta a szükséges közigazgatási határozatokat, továbbá hatósági ellenőrző tevékenységet végzett, és adatokat szolgáltatott a felhasználók részére. E tevékenysége során kiemelt feladatként kezelte a pilóta nélküli repülő eszközök fejlesztésével kapcsolatos eljárásokat.

A KFGH által hozott hatósági döntések ellen jogorvoslati kérelmet nem nyújtottak be. A KFGH a felhasználói igényeket teljes körűen kielégítve biztosította a Magyar Honvédség növekvő számú külföldi gyakorlataihoz, valamint a külföldi missziókban részt vevő magyar katonai kontingensek feladatainak ellátásához szükséges rádiófrekvenciákat.

A tevékenység számszaki eredményeit az alábbi táblázat tartalmazza:

Nem polgári célú hatósági tevékenységek	Darabszám
Frekvenciakijelölés	2
Rádióengedély (hazai)	47
Rádióengedély (NATO)	8
Rádióengedély-módosítás	6
Rádióengedély összesen	61
Felfüggesztő végzés	0
Rádióberendezések nyilvántartásba vétele	8
Adatszolgáltatás	5
Összesen	**76**

A nem polgári célú hatósági ellenőrzéseket és méréseket az alábbi táblázat tartalmazza:

Nem polgári célú ellenőrzések, mérések	Darabszám
Hatósági ellenőrzés	25
Visszaellenőrzés	2
Rádiómegfigyelés	5
Zavarvizsgálat	3
EMC-mérés a polgári hatósággal közösen	2
Összesen	**37**

A frekvenciagazdálkodással kapcsolatos nemzetközi egyeztetések

A nemzetközi frekvenciakoordináció a frekvenciafelhasználások egyeztetését jelenti a koordinációs övezetben lévő országok igazgatásaival kölcsönösségi alapon, azonos elvek és jogok figyelembevételével. A frekvenciakoordináció célja, hogy biztosítsa az állomások kölcsönös zavarmentességét. A frekvencia mint korlátos erőforrás jobb kihasználásának és az országok spektrumhoz való azonos hozzáférésének feltételeit két- vagy többoldalú megállapodások rögzítik.

2013-ban folytatódott a koordinációs megállapodások felülvizsgálata, újak kidolgozása annak érdekében, hogy az új hírközlési technológiák az országhatár mentén alkalmazhatók legyenek.

Az állandó helyű és földi mozgó szolgálatokat érintő nemzetközi frekvenciakoordináció nagy jelentőségű eredménye, hogy a hatóság kölcsönösen előnyös megállapodást kötött a román igazgatással a 800 MHz-es és a 2600 MHz-es frekvenciasávok határ menti felhasználására.

A hatóság nemzetközi egyeztetésre kész megállapodástervezetet dolgozott ki a 900/1800 MHz-es sávú többoldalú koordinációs megállapodás kiterjesztésére a LTE- és WiMAX-technológiákra. A tervezet a hazai operátorokkal folytatott sorozatos konzultációk eredményeként születhetett meg.

A GSM-R sáv preferált sávfelosztására vonatkozó tervezet véglegesítése az ukrán igazgatás eltérő sávhasználata miatt hosszabb egyeztetést igényel. Az egyeztetések megkezdődtek, és az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy mindkét igazgatás érdeke a kölcsönösen elfogadható megállapodás.

A földfelszíni digitális televíziós és rádiós, valamint az analóg rádiós hálózatok fejlesztése a szomszédos országokban is kiemelt jelentőségű. A hatóság ezért 2013-ban is sok koordinációs igénnyel foglalkozott.

A hatóság egyik fő műholdas tevékenysége volt, hogy 2013-ban a Masat–1 sikeres pályára bocsátása utáni időszakban is gondoskodott a műhold frekvenciáinak zavarmentes működéséről.

A hatóság jelentős eredménynek tekinti, hogy a Nemzetközi Távközlési Egyesülettel (ITU) történt egyeztetések után közzétette a CERES-AMOS műholdas hálózat Európára kiterjedő bővítésének első nemzetközi publikációját. Ez deklarálta az elért koordinációs eredmények elismerését, és lehetővé tette a végleges elfogadáshoz szükséges cselekvési terv elkészítését és a műszaki egyeztetéseket.

A hatóság részt vett az Interszputnyik Nemzetközi Űrtávközlési Szervezet 2013-as ülésein műholdas rádió-távközlési feladatkörében a nemzetközi szervezetekkel fennálló kapcsolatok megújítása érdekében, valamint hazánk nemzetközi jogi státusának tisztázása érdekében a szervezet alapokmány-módosításának kihirdetésére készített elő jogalkotási javaslatot.

Az operatív frekvenciakoordinációs tevékenység adatait az alábbi táblázat tartalmazza:

Koordinációs tevékenység	Darabszám
A külföldi digitális műsorszóró adóállomások koordinációja (DVB-T, T-DAB)	178
A külföldi analóg műsorszóró adóállomások koordinációja (URH-FM)	117
A magyar digitális műsorszóró adóállomások koordinációja (DVB-T, T-DAB)	376
A magyar analóg műsorszóró adóállomások koordinációja (URH-FM)	141
Az ITU-BR körlevelekben megjelent külföldi műsorszóró-bejelentések vizsgálata	514

A külföldi műholdas rendszerek koordinációja	59
A hazai műholdas rendszerek bejelentése	1
Az ITU-BR körlevelekben megjelent külföldi műholdas rendszerek vizsgálata	693
A műholdas földi állomások koordinációja (külföldi és magyar)	2
Az állandó helyű és földi mozgószolgálat koordinációja	10 992
A tengeri mozgószolgálatok koordinációja	31
A légi mozgószolgálatok koordinációja	5

A nem polgári célú frekvenciafelhasználók, a NATO- és partnerségi erők frekvenciaigényeinek elbírálásához szükséges hazai frekvenciaegyeztetések, továbbá a nem polgári célú frekvenciagazdálkodást érintő hazai és nemzetközi polgári koordinációs eljárások száma az alábbiak szerint alakult:

Nem polgári célú koordinációs tevékenység	Kérelem (db)	Állomás (db)
Nemzetközi	146	36 084
Hazai	47	2 338
Állásfoglalás NATO-berendezések használata kapcsán	52	–
Összesen	**245**	**38 422**

Azonosítógazdálkodási feladatok

Szabályozási tevékenység

A hatóság 2013-ban felülvizsgálta az azonosítógazdálkodással kapcsolatos jogszabályokat. A technológiai fejlődés, a piaci és a társadalmi igények új számtartományok megnyitását, továbbá a már bevezetett azonosítók szabályozásának pontosítását tették szükségessé.

A megnyitandó számtartományok struktúráját, a számok használatának feltételeit, a számokon nyújtható szolgáltatásokat az elektronikus hírközlő hálózatok azonosítóinak nemzeti felosztási tervéről szóló 3/2011. (IX. 26.) NMHH rendelet (ANFT) módosítása határozta meg. Az új azonosítók engedélyezésének szabályai az elektronikus hírközlő hálózatok azonosítóival kapcsolatos gazdálkodás rendjéről szóló 2/2011. (IX. 26.) NMHH rendeletbe kerültek be. Az új azonosítók mint korlátos erőforrások díjait az elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz szükséges azonosítók lekötésének és használatának díjáról szóló 5/2012. (I. 24.) NMHH rendelet határozza meg.

A rendeletek módosítása a 16-os kezdetű új rövidszám-tartományt nyitotta meg az emelt díjas szolgáltatások számára, amelyben elkülönül az emelt díjas díjkorlátos szolgáltatás, az emelt díjas díjkorlátmentes szolgáltatás és az emelt díjas felnőttszolgáltatás kategóriája. Az új számtartományra a fogyasztóvédelmi és számhasználati előírások egységesen és egyértelműen alkalmazhatók, ami várhatóan a fogyasztói panaszok csökkenését eredményezi.

A telefonos lelki segítő és támogató szolgálatok a zöldszámok helyett egy elkülönített rövidszám-tartományt kaptak. Mivel ezen szolgálatok állami, karitatív feladatokat látnak el, indokolt, hogy számaik elkülönüljenek az üzleti célú zöldszámoktól és a telefonköltségeik lehetőség szerint mérsékeltek legyenek. Az új, 137 kezdetű rövid számokat a hatóság az egyes lelki segítő szolgálatokhoz rendeli. A számok díjmentesen hívhatók, a fogadott hívásokért a hívott szolgálatok legfeljebb a hatóság által megállapított és honlapján közzétett hívásdíjat fizetik a telefonszolgáltatóknak. A számok használatáért a hatóság nem kér azonosítóhasználati díjat.

A páneurópai vasúti mobilrendszer, a GSM-R hazai bevezetéséhez szükséges számokat az üzleti hálózatok SHS=38 számtartományának megnyitása biztosítja. Mivel ezeken a számokon nyilvános szolgáltatás nem nyújtható, kizárólag a magánhálózat felhasználóinak elérésére szolgálnak, ezért a mobilszámoktól elkülönített tartományra van szükség.

Az SHS=71 új számtartomány a gépek közötti kommunikáció céljára, az úgynevezett M2M (Machine-to-Machine) alkalmazásokhoz használható. Az M2M-alkalmazások robbanásszerűen növekvő várható számigénye miatt ez a tartomány a hétjegyű mobilszámoknál hosszabb, tízjegyű előfizetői számokat tartalmaz. A számhasználat specifikus feltételeit az egyes alkalmazásokra a hatóság a kijelölési határozatában rögzíti. A hatóság az M2M-számok használatát nagyobb, 10 000-es számmezőkben engedélyezi, a számok használati díja a mobilszámok használati díjának 4,5%-a.

Hatósági tevékenység

2013-ban a beérkezett azonosítóengedélyezéssel kapcsolatos kérelmek, illetve a hivatalból indított eljárások száma csökkent az előző évihez képest. Relatíve ekkor is sok azonosító-visszavonás és számmezőátadás történt. Az eljárások eredményeként a hatóság 183 jogerős határozatot, illetve végzést adott ki.

A lekötésidíj-bevétel emelkedett, azonban így is csak négy lekötési engedély kiadására került sor. Ez a kis szám továbbra is azt bizonyítja, hogy a leköthető és kijelölhető azonosítók bőven rendelkezésre állnak, ezért a szolgáltatók nem tartják szükségesnek egy kiszemelt azonosító előzetes lefoglalását a későbbi használatbavételhez.

Az azonosítóhasználati díjakból származó bevétel a gazdasági helyzet miatt bekövetkező szolgáltatói és hatósági azonosítóhasználati felülvizsgálatok, visszaadások, visszavonások, valamint a jogszabályváltozások miatt 2013-ban kismértékben csökkent.

Az azonosító-visszaadások és -visszavonások nagyobb részét a szolgáltatók kezdeményezték, de az azonosítóhasználati díj nem fizetése és az emiatt bekövetkező hivatalból indított azonosító-visszavonási eljárások is díjcsökkenést eredményeztek. Az ANFT új emelt díjas szolgáltatási rövid számokat rendszeresített, minek következtében a korábbi emelt díjas díjkorlátos szolgáltatás céljára kiadott 17-es kezdetű rövid számokat a hatóság fokozatosan visszavonta. A használatidíj-bevétel csökkenéséhez hozzájárult, hogy az új rövid számokat a szolgáltatók még csak éppen elkezdték használatba venni.

Számhordozás

A számhordozás műszaki megvalósításához szükséges Központi Referencia Adatbázis (KRA) működtetéséért és a jogszabályoknak megfelelő fejlesztéséért a hatóság a felelős. A KRA-hoz 2013-ban 165 telefonszolgáltató kapcsolódott, számhordozás ezek között a szolgáltatók között volt lehetséges Magyarországon. A számhordozásokban az elmúlt négy évben bekövetkezett jelentős felfutást a következő diagram szemlélteti.

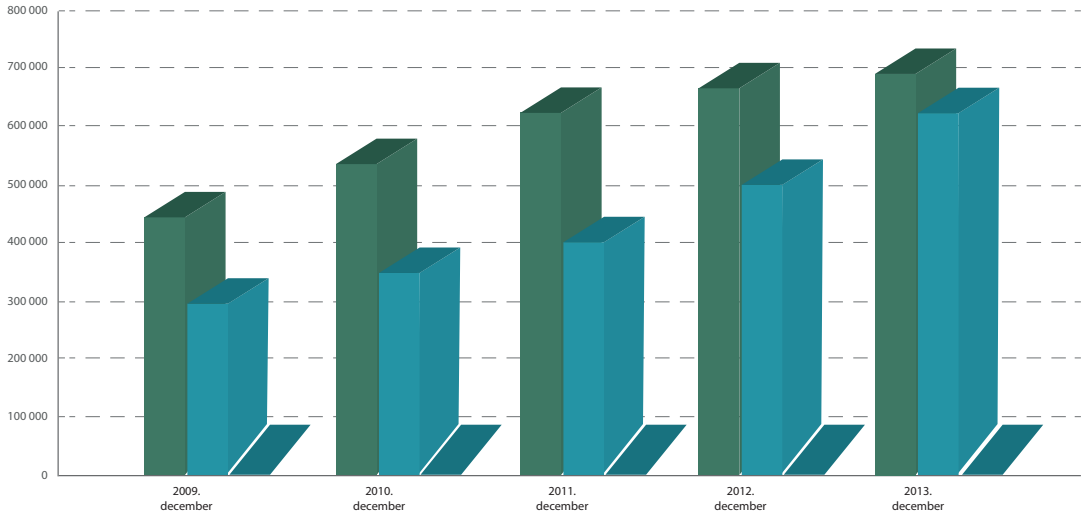

A szolgáltatók közötti hordozások száma, 2009–2013 **4. diagram**

Földrajzi számok | Mobilszámok | Összes egyéb nem földrajzi hordozott szám

A hatóság a jogszabályban előírt számhordozás-nyilvántartási és -felügyeleti eljárások mellett a szolgáltatók és felhasználók adminisztrációjával és műszaki támogatásával kapcsolatos ügyfélszolgálati feladatokat is ellátja. 2013-ban a telefonszolgáltatók és -szolgáltatások piaci átrendeződésének következtében a hatóság adminisztratív és műszaki teendői megnövekedtek.

A korlátoserőforrás-gazdálkodással összefüggő nemzetközi tevékenységek és eredmények

A frekvenciákkal és az azonosítókkal mint korlátos erőforrással való gazdálkodás sajátossága, hogy ezeket az erőforrásokat nemzetközi méretben, közösen használják az országok. A korlátos erőforrások különböző szegmenseit az országok között nemzetközi egyezményben felosztották, védelmet biztosítanak a használatukra a felhasználóknak, de lehetőséget biztosítanak az országok közötti két- és többoldalú felhasználás egyeztetésére is. Nemzetközi együttműködés teszi lehetővé a világ- vagy legalábbis regionális vagy európai szintű harmonizációval, hogy az eszközök, a szolgáltatások, azaz ezáltal az őket használó emberek a lehető legkevesebb korlátozás mellett szabadon mozogjanak.

Ennek következtében a korlátos erőforrásokkal való gazdálkodás szükségessé teszi, hogy a hatóság folyamatosan részt vegyen az elosztás és a felhasználás szabályozását végző nemzetközi szervezetek munkájában.

Az ITU-szervezetekben végzett feladatok

Az ITU az ENSZ szakosított szerve, amely a távközlési ágazat világszintű összehangolását biztosítja.

Az ITU három szektora közül az ITU-T (Távközlés-szabványosítási Szektor) a hírközléssel, távközléssel kapcsolatos nemzetközi szabványosításra szakosodott szervezet. Az általa kiadott nemzetközi szabványok az (ITU-T) *„Ajánlások”*. Az ITU-T határozza meg a

telefonszámok nemzetközi számozási tervét, a globális távközlési azonosítókat, valamint az ezekkel való gazdálkodás szabályait is.

A Távközlés-szabványosítási Szektor a következő szerveken keresztül végzi munkáját:

– Távközlés-szabványosítási Közgyűlés,
– Távközlés-szabványosítási tanulmányi csoportok,
– Távközlés-szabványosítási Iroda.

Az ITU-T tevékenységében részt veszünk a telefonszámok nemzetközi számozási tervének, a globális távközlési azonosítóknak, valamint az ezekkel való gazdálkodás szabályainak kialakításában.

Az ITU-R-nek (Rádió-távközlési Szektor) az a szerepe, hogy megvalósítsa az ITU Alapokmányában a rádiótávközlésre vonatkozó céljait:

– a rádióspektrumnak minden rádió-távközlési szolgálat általi ésszerű, méltányos, hatékony és gazdaságos felhasználását és
– a frekvenciatartományra vonatkozó tanulmányok készítését, valamint rádió-távközlési javaslatok elfogadását.

Az ITU-R-ben zajlik a magas szintű nemzetközi együttműködés a globális frekvenciagazdálkodás és -használat igényeinek kielégítése érdekében. Az ITU-R fórumot teremt a tagállamok közötti viták rendezésére.

A frekvenciahasználatra vonatkozó egységes nemzetközi szabályokat az ITU Rádiószabályzata (Radio Regulations, Rádiószabályzat, azaz a Nemzetközi Rádiószabályzat) határozza meg, mely az ITU igazgatási szabályainak egyike, így valamennyi tagállamot köti. A Rádiószabályzat határozza meg, hogy az egyes ITU-régiókban mely frekvenciát mely rádiószolgálat használhatja, és a használat alapvető közös szabályait is rögzíti. A Rádió-távközlési Világértekezlet (WRC) jogosult a szabályzat módosítására.

A WRC a rádiótávközlés globális és azon belül európai fejlődését évekre meghatározó, kiemelkedő jelentőségű esemény. A világértekezleten meghozott határozatok utat nyitnak egyrészt a meglévő rádiószolgálatok kibővítéséhez, zavartalan működésének biztosításához, másrészt új technológiák és alkalmazások kifejlesztéséhez és bevezetéséhez. Az ITU Alapokmánya alapján a világértekezletre 2-3 évente kerül sor.

A legutóbbi WRC-t 2012-ben rendezték meg, a következő WRC időpontja 2015. Az ITU Alapokmányának 13. cikke alapján a WRC a rádiószabályzatot, illetve olyan, világviszonylatban kiemelt kérdést tárgyalhat, amely a napirendjén szerepel. Az ITU Alapokmányában, valamint az egyezményében foglalt szabályoknak megfelelően a WRC-12-n fogadták el a WRC-15, valamint a WRC-18 napirendjét. A WRC-15 előkészületei, a tudományos vizsgálatok, a tagállamok közötti egyeztetések regionális és egyéb szinteken, így az Európai Unióban is már folyamatban vannak.

Az ITU-R szervezésében részt veszünk az állandó helyű, a mozgó, a műsorszóró és műholdas szolgálatok és rádióalkalmazások problémáival foglalkozó műszaki kérdések vizsgálatában és szabályozásában (SG1, SG6, WP 1A, WP 1B, WP 4A, WP 4C, WP 6A, WP 6B, WP 3J, WP 3K, WP 9B, SG8, WP 8A, WP-8F munkacsoportok).

Az európai uniós szervezetekben végzett feladatok

Az európai uniós spektrumgazdálkodás politikájának középpontjában a szélessávú vezeték nélküli adatátviteli technológiák és szolgáltatások elterjedésének ösztönzése, a piaci verseny élénkítése, valamint a digitálishozadék-sáv leghatékonyabb felhasználása áll. Emellett kiemelten fontos a spektrumforrások hatékony felhasználása, illetve az erre vonatkozó ösztönző rendszer kialakítása. Európában visszafogott a kereslet, jellemző a finanszírozás hiánya, az unió fokozatosan lemarad a világszínvonaltól, gyengül az euróövezet, és középtávon egyre lassuló növekedés várható. Az Európai Közösség intézkedések sorával kísérel meg úrrá lenni a növekvő problémákon.

A gondok megoldására a hatóság a tevékenységét az alábbi munkacsoportokra koncentrálta:

– Részvétel a frekvenciahasználati hatékonyság növelésével és az összehangolt európai rádióengedélyezési eljárásokkal foglalkozó COCOM-albizottságokban.
– Közreműködés és képviselet az EU frekvenciagazdálkodási politikával foglalkozó munkabizottságaiban (RSPG, RSC).

A többéves rádióspektrum-politikai program létrehozásáról szóló, 2012. március 14-i 243/2012/EU számú parlamenti és tanácsi határozat (a továbbiakban: RSPP) végrehajtása 2013-ban is számos feladatot eredményezett a frekvenciagazdálkodás területén.

Az RSPP előirányozza az európai szintű spektrumleltár elkészítését. A spektrumleltárnak a spektrummal kapcsolatos jövőbeli igények és kereslet elemzésével együtt lehetővé kell tennie azoknak a frekvenciasávoknak az azonosítását, amelyeknél még fokozni lehet a használat hatékonyságát. Az RSPP a vezeték nélküli szélessávval kapcsolatos növekvő frekvenciaigények kielégítése érdekében számos intézkedést tartalmaz. A spektrumleltár ehhez is biztosít támpontot. Az RSPP alapján 2015-ig összesen 1200 MHz spektrumot kell kijelölni vezeték nélküli szélessávú felhasználásra (ebbe beleértendők a jelenleg is már vezeték nélküli szélessávra használt frekvenciasávok is).

Azokat a gyakorlati eljárásokat és egységes formátumokat, amelyek segítségével a hatóságok adatokat gyűjtenek a 400 MHz és 6 GHz közötti spektrum (az úgynevezett releváns spektrum) jelenlegi felhasználására, és átadják azokat az Európai Bizottságnak, az a rádióspektrum-leltárral kapcsolatos gyakorlati eljárások, egységes formátumok és módszertan meghatározásáról szóló 2013. április 23-i 243/2012/EU bizottsági végrehajtási határozat rögzítette, amelyet a többéves rádióspektrum-politikai program létrehozásáról szóló 243/2012/EU európai parlamenti és tanácsi határozat hozott létre.

Az NMHH az említett 243/2012/EU bizottsági végrehajtási határozatnak megfelelően az adatvédelmi szabályok betartása mellett összegyűjtötte és továbbította a bizottságnak mind a polgári, mind a nem polgári felhasználással kapcsolatos adatokat a releváns spektrum jelenlegi magyarországi felhasználásáról (engedélyek darabszáma, időtartama, használt technológia, földrajzi kiterjedés).

Az RSPP „A vezeték nélküli szélessávú hírközlés spektrumigénye" című 6. cikkén belül írja elő kötelezettségként a tagállamoknak, hogy a 800 MHz-es frekvenciasáv használatát 2013. január 1-jéig (a megfelelő engedélyezési eljárás lefolytatásával) tegyék lehetővé az elektronikus hírközlési szolgáltatások számára. Azaz közösségi jogszabály alapján a tagállamoknak nem csupán a szabályozási, hanem az engedélyezési eljárást is eredményesen le kellett zárniuk 2013. január 1-jéig.

Az RSPP 6. cikk (4) bekezdése rendelkezik arról, hogy azoknak a tagállamoknak, ahol rendkívüli nemzeti, helyi körülmények vagy határokon átnyúló frekvenciakoordinációs problémák akadályoznák az említett frekvenciasáv elérhetőségét, a bizottság az érintett tagállam megfelelően megalapozott kérelme alapján 2015. december 31-ig egyedi eltérést biztosít.

Magyarország nevében az NMHH elnöke 2012-ben eltérést kért a 243/2012/EU határozat 6. cikkének (4) bekezdése alapján, amelyet az Európai Bizottság Magyarország számára 2014. június 30-ig adott meg. Ezen az időszakon belül egyrészt a 800 MHz-es frekvenciasáv engedélyezési eljárását kell lefolytatni, amivel a frekvenciasáv használható lesz a műsorszórástól eltérő egyéb elektronikus hírközlési szolgáltatási célra, másrészt meg kell szüntetni a frekvenciasávon a műsorszórást.

A CEPT-szervezetekben végzett tevékenységek

A CEPT (European Conference of Postal and Telecommunications Administrations – a Postai és Távközlési Igazgatások Európai Értekezlete) célja, hogy tagállamai között koordinálja az ITU döntéseinek megfelelő, az elektronikus hírközlési szolgáltatásokra, technológiákra vonatkozó európai feltételrendszert. Döntéseit kompromisszumos alapon hozza. Ez alapozza meg az európai harmonizációt, keretet teremt az európai szomszédos államok frekvenciahasználatához. Az ITU-döntések európai előkészítése a CEPT keretében történik. Az EU mandátumokat ad a CEPT-nek, hogy műszakilag előkészítse a rádióspektrum-használati döntéseit. A hatóság a CEPT-tagságon keresztül tudja befolyásolni az EU frekvenciahasználati döntéseinek műszaki feltételrendszerét.

A CEPT két bizottságot hozott létre, melyek döntéseket hoznak. Ezek egyike a CERP, amely a postai ügyekért felel, míg az ECC a távközléssel (beleértve az azonosítógazdálkodást), rádiótávközléssel kapcsolatos témaköröket kezeli.

Számos folyamatosan működő munkacsoport (WG FM, ECC PT1, WG SE, SRD-MG, WG SE21, WG FM PT 38, SE40, PT44, FM51, PT53, TG6) foglalkozik azoknak a műszaki feltételeknek a meghatározásával, amelyek az új rádiófrekvenciás technológiák és alkalmazások bevezetésével függnek össze. Az európai közös frekvenciainformációs rendszer kialakításáért, működtetésért is a CEPT felel (felelős munkacsoport: WG FM EFIS). Ezekben a munkacsoportokban a hatóság munkatársai is közreműködnek.

A WRC-15 Rádió-távközlési Világértekezletet előkészítő munkacsoportokban (CPG) a hatóság munkatársai aktívan részt vesznek az európai közös állásfoglalás kialakításában és a magyar érdekek érvényesítése érdekében.

A hatóság az azonosítógazdálkodás területén is együttműködik a CEPT munkacsoportjaival a szabályozás és a telefonszámok európai harmonizálása érdekében.

A NATO-szövetségi frekvenciagazdálkodással összefüggő feladatok

A KFGH az NMHH polgári célú frekvenciagazdálkodásért felelős szervével és a honvédséggel együttműködve, tagállami szövetségi kötelezettségként ellátta a nemzeti képviseletet a NATO Polgári-katonai Spektrumképesség-panelben (NATO CaP3).

Szakértőként működött közre a szövetségi érdekeltségű nemzetközi értekezleteken, különös tekintettel a CEPT frekvenciagazdálkodási és rádió-távközlési világértekezletet előkészítő munkacsoportjának értekezleteire, valamint a NATO CaP3 munkacsoportjaira és a katonai információelosztó rendszerekkel foglalkozó fórumok értekezleteire.

Az egyéb szervezetekben végzett speciális feladatok

Az NMHH részt vett a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezettel (ICAO) kapcsolatos frekvenciagazdálkodási témák megvitatásában.

A hatóság végrehajtotta azokat a feladatokat, amelyeket a Duna-bizottság és a nemzetközi belvízi hajózás frekvenciáit kezelő szervezet (RAINWAT Committee) munkabizottsága írt elő.

A digitális műsorszórással kapcsolatban a hatóság tevékenyen részt vett egyéb nemzetközi szervezetek (pl. WorldDMB, NEDDIF) munkáiban is. A technológiaváltás elősegítésére folyamatosan tájékoztatást adott a magyar helyzetről, és egyúttal folyamatosan figyelembe vette és veszi a tervezéssel, végrehajtással kapcsolatos nemzetközi ajánlásokat, tapasztalatokat.

A 17 európai ország által aláírt HCM-megállapodás tartalmazza a 29,7 MHz–43,5 GHz közötti frekvenciák felhasználása koordinálásának eljárásrendjét az állandó helyű és a földi mozgószolgálatokra. A HCM munkacsoportjai (TWG-HCM SWG-FS, TWG HCM MS) foglalkoznak az eljárási rend gyakorlati kérdéseivel, a számítási módszerek tökéletesítésével és azok kiterjesztésével az új rendszerekre a megjelenő új ajánlások figyelembevételével.

Az ETSI (Európai Távközlési Szabványosítási Testület), az Európai Bizottság által elismert szabványosítási szervezet az EB „mandátumai" alapján dolgoz ki olyan távközlési szabványokat, melyek harmonizálnak az Európai Gazdasági Térségen belül. A tagság célja a magyar érdekek képviselete.

Mérőszolgálati eredmények

A hatóság rádióméró és rádió-zavarelhárító szolgálatot (mérőszolgálatot) tart fenn az elektronikus hírközlés védelmére, a frekvenciahasználat hatékonyságának és káros zavaroktól való mentességének megőrzésére, az elektromágneses összeférhetőség (EMC) biztosítására, valamint a hatósági felügyelet támogatására.

A mérőszolgálati munkatársak a speciális méréstechnikai eszközök és módszerek alkalmazásával végzett hatósági feladatokat hajtják végre. Az alkalmazott módszerek a térből vett jelek analízisére, a térerősség-eloszlás vizsgálatára, a berendezésparaméterek mérésére, a zavarforrások behatárolására és az irány- és helymeghatározásra terjednek ki. Eszközeik a fixen telepített vagy gépjárműben elhelyezett mérőállomások, a laboratóriumi mérőrendszerek, valamint a speciális kézi műszerek lehetnek.

A mérőszolgálat célja, hogy támogassa a döntéshozatalt, és elősegítse a hatóság intézkedéseinek végrehajtását a jogszabályok érvényesítésére. Információt szolgáltat a hatósági eljárásokhoz az elektronikus hírközlés valóságos műszaki adatairól a polgári és a nem polgári frekvenciagazdálkodási, a piacfelügyeleti, a média-infrastruktúraszabályozási vagy a piacszabályozási döntések előkészítésére, és visszacsatolást ad azok eredményességéről.

A mérőszolgálat főbb feladata a rádiómegfigyelés (spektrummonitoring), a rádió-ellenőrzés és -felderítés, a rádió-zavarvizsgálat, a térerősség- és ellátottságmérés, az EMC-mérések, valamint a felügyeleti (berendezések és szolgáltatások szerinti) mérések köré csoportosulnak. A mérőszolgálat stratégiai szerepet játszik a zavarmentesítés, a berendezésszűrés, a sávtisztítás, a minőségőrzés, a tényfeltárás és a hatásgyakorlás révén.

A hatóság – mérőszolgálata segítségével – 2013-tól szakhatóságként jár azokban a Nemzeti Adó- és Vámhivatalhoz benyújtott, kérelemre indult eljárásokban, amelyekben egyedi mentesítést kérnek a közvetlen adatlekérdezés miatt nyújtandó adatszolgáltatás alól.

Zavarmentesítés, rádió-zavarelhárítás

A hatóság operatív zavarelhárításához tartozik, hogy kivizsgálta és elhárította az elektromágneses spektrumban megjelenő, felhasználói bejelentésű zavarokat és összeférhetőségi problémákat, és gondoskodott a rádió- és televízióvétel zavarmentességéről. Felderítette a rejtőzködő zavarforrásokat, feltárta a potenciális zavarforrásokat, preventív méréseivel megelőzte az ipari létesítmények működéséből adódó káros zavarokat. Átfogó vizsgálatot végzett a mobilszolgáltatások (UMTS) és a meteorológiai lokátorok frekvenciasávjában felbukkanó zavarok elhárítására.

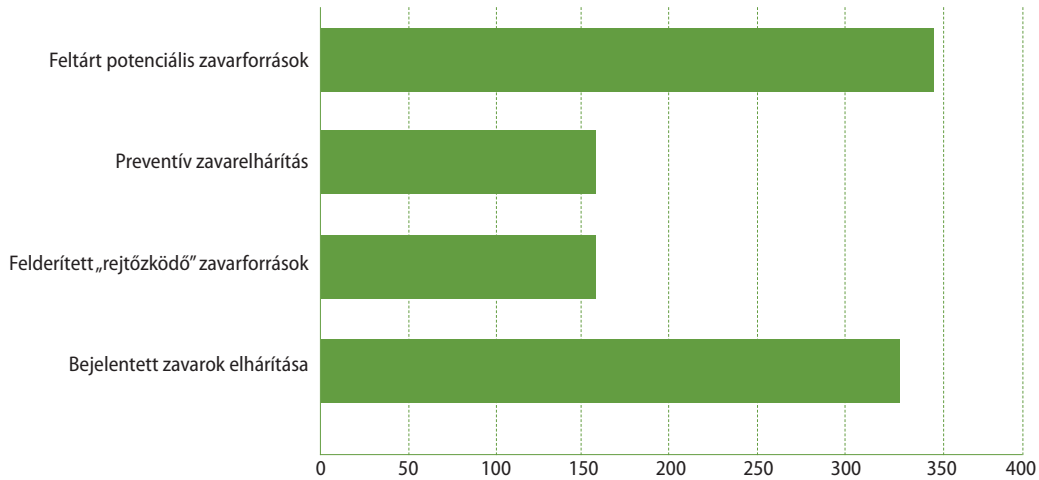

A felderített, megelőzött és elhárított rádiózavarok száma (db) **5. diagram**

Berendezésszűrés

A hatóság akkreditált mérőlaboratóriumában végzett mérésekkel ellenőrizte, hogy az alapvető követelményeknek megfelelnek-e a piacon lévő rádióberendezések, elektronikus hírközlési végberendezések és nagyfrekvenciás jelet vagy mellékhatást keltő villamos berendezések. A hatóság berendezéspiac-felügyeleti mérésekkel 303 berendezéstípus 804 mintáját vizsgálta, és a mérések alapján 84 nem megfelelő típust szűrt ki a piaci forgalomból.

Az NMHH 604 nem engedélyezett vagy nem megfelelő, illetve az engedélyezettől eltérő berendezés használatát szüntette meg a rádió-ellenőrzések, -felderítések és zavarvizsgálatok eredményeképpen.

A frekvenciasávok felügyelete, sávtisztítás

A mérőszolgálat felügyelte a frekvenciák használatának szabályszerűségét, felderítette az engedélyezett műszaki követelményektől eltérő adásokat az országos Spektrum- és Interferenciamonitoring- (SIMON) rendszer üzemeltetésével. A SIMON-rendszer alapvető feladata, hogy a központi frekvenciagazdálkodási adatbázisban szereplő adások engedélyezési paramétereit összehasonlítja a mérési eredményekkel, eltérés esetén riasztást ad, melynek alapján részletes vizsgálat indul az engedélyszerű üzemeltetés ellenőrzésére. A rendszer, mely a hatékonyság növelése és optimalizálása érdekében folyamatos fejlesztést igényel, jelenleg 36 fixen telepített távkezelt mérőállomásból áll. A korszerű technikai képesség birtokában a sávhasználat felügyelete biztosítja, hogy a nagyobb zavartatások és EMC-problémák kialakulási esélyeit időben észlelik, ezáltal képesek megelőzni, hogy a hírközlés biztonsága veszélybe kerüljön, és esetleg gazdasági károk keletkezzenek. A rendszer az értékesítendő, megnyitásra váró frekvenciasávok tisztaságát átfogó EMC-mérések végrehajtásával biztosította.

Az országos spektrummonitoring-rendszer állomásainak elhelyezkedését a következő diagram mutatja be:

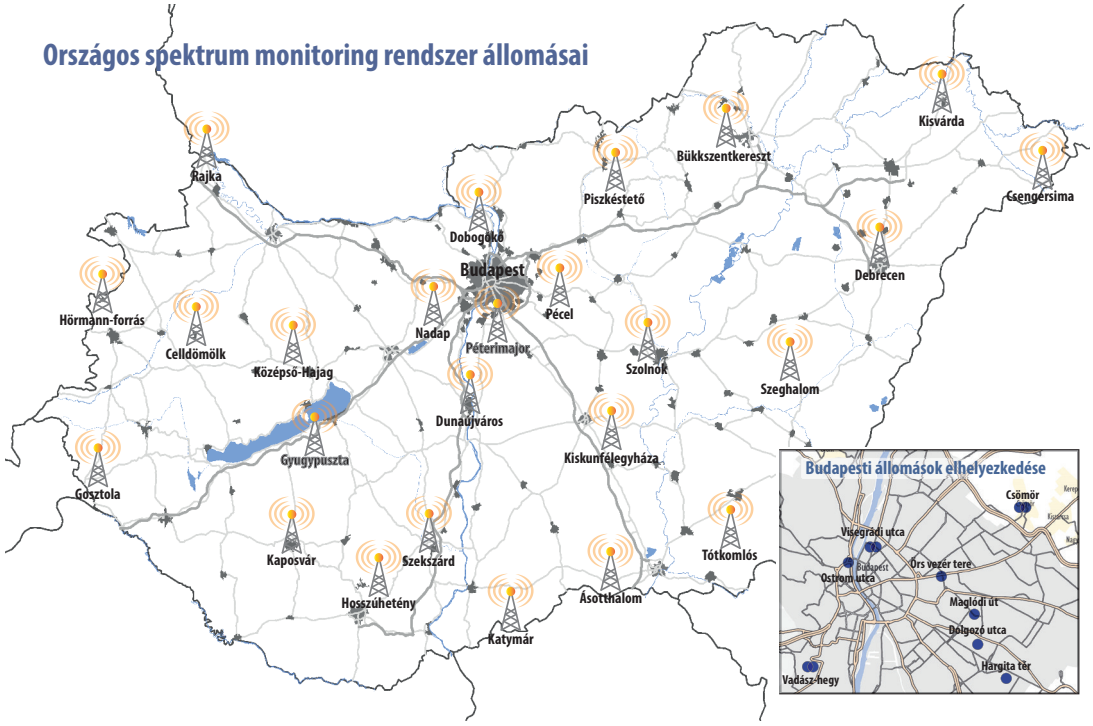

6. diagram

Szolgáltatás-ellenőrző mérések, minőségőrzés

A mérőszolgálat ellenőrizte és felmérte a rádió- és televíziószolgáltatások ellátottsági mutatóit, különös tekintettel a digitális átállás eredményes megvalósítását befolyásoló tényezőkre. Elvégezte a mobilszolgáltatások ellátottság- és minőségvizsgálatát az ország autópályáin, valamint gyorsforgalmi főútvonalain és a felhasználók által panaszolt területeken. Méréstechnológiát dolgozott ki a pénztárgépes online kapcsolat létrejöttéhez szükséges műszaki feltételrendszer ellenőrzésére, amely alapján a Nemzeti Adó- és Vámhivatal megkeresésére 89 esetben adott ki szakhatósági állásfoglalást. Feltárta az IP-szolgáltatások eseti problémáit, helyszíni méréseket végzett a vezetékes IP-szolgáltatások minőségének ellenőrzésére, és elemezte az észlelt problémákat. Átfogó

projekt részeként megkezdte a szélessávú internetszolgáltatások mérő- és publikációs rendszerének fejlesztését. A projekt célja, hogy előmozdítsa a szélessávú internetszolgáltatások széles körű elterjedését, a minőség javulását a minőségi paramétereinek monitorozásával, mérésével és a mérési eredmények publikálásával.

Tényfeltárás, tényfeltáró mérések

Az NMHH mérései a tények feltárásával az elektronikus hírközlés valós paramétereit ellenőrzik. Az eredmények a hatósági munka megalapozását és a felhasználói tudatosság előmozdítását szolgálják. A mérőszolgálat 2013-ban olyan tényadatokat szerzett a frekvenciatervezéshez, digitális átálláshoz végzett mérései révén, valamint az új megnyitású, értékesítésre váró frekvenciasávok tisztaságának ellenőrzései során, amelyekkel hozzájárult a spektrumgazdálkodás hatékonyságához. Ezenkívül feltárta a rádiós szolgáltatások tényleges ellátottsági területét, a piacon található berendezések megfelelőségi mutatóit és a szolgáltatások minőségi adatait. Az országban működő 36 távkezelt mérőállomás, valamint a Visegrádi utcai műholdas megfigyelőrendszer segítségével folyamatosan elemezte a földfelszíni, valamint a műholdas frekvenciasávok használatát. Kiemelt feladat volt, hogy feltárja a lakosságot érő elektromágneses sugárzás tényleges szintjét, és arról tájékoztassa a közvéleményt. Az év második felében elindult a „Mérőprogram az egészséges lakókörnyezetért" elnevezésű projekt, amely a lakótelepi házakat érő rádiófrekvenciás elektromágneses sugárzás mértékéről kíván hiteles tájékoztatást adni. Emellett a gyermekintézményekben is folytatódott az expozíciós értékek ellenőrzése. Összesen 231 helyszínen történt egy-két hetes időtartamú vizsgálat országszerte. Kézi műszeres méréssel 198 helyszínen került sor – a mind több helyen megjelenő – LTE mobil-bázisállomások, valamint DVB-T műsorszóró adók ellenőrzésére.

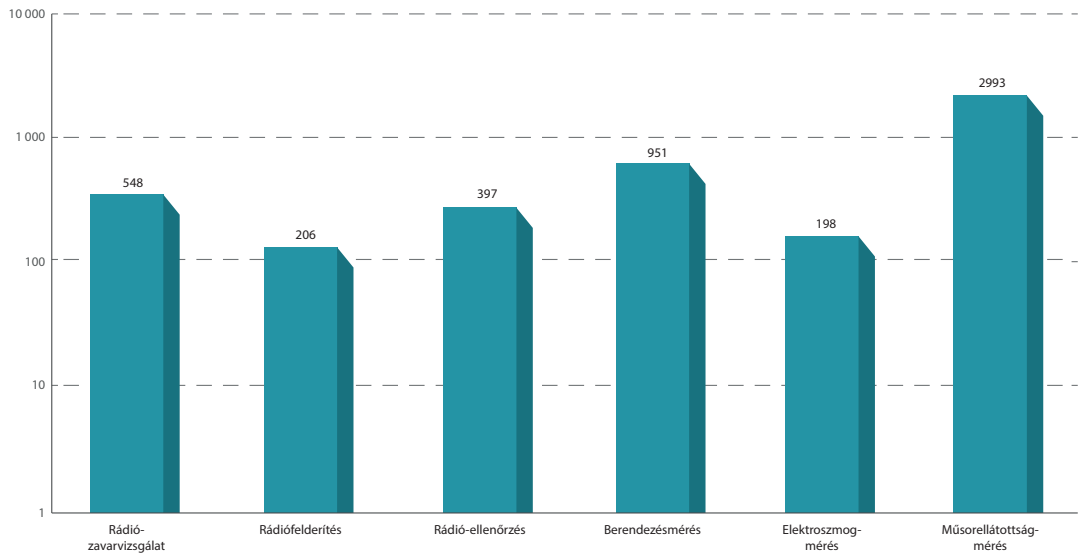

A tényfeltáró mérőszolgálati vizsgálatok száma (db) **7. diagram**

A mérőszolgálat hatékonyságát az méri, hogy milyen mértékben lehetett érvényt szerezni a jogszabályoknak és a hatósági határozatoknak, valamint hogy mennyire eredményesen mozdította elő a felhasználói tudatosságot. Tevékenységével – a kiadott határozatokkal, végzésekkel, felhívásokkal és szakhatósági nyilatkozatokkal – ugyanis hatást gyakorol a felhasználói és a szolgáltatói tudatosságra és jogkövetésre. A mérőszolgálat 2013-ban összesen 493 esetben élt ezekkel az eszközökkel. A hatósági intézkedések mellett a felhasználói tudatosság fejlesztésének hatékony eszközei voltak a szakmai bemutatók, a publikációk és előadások, melyek növelték az informáltságot és a hatóság iránti bizalmat. Az NMHH internetes oldalán a mérési eredmények közcélú publikációjával szintén ösztönzi a fogyasztói tudatosságot.

Az új technológiák és szabályozási vonzatuk vizsgálata

A technológia folyamatos fejlődése, a megjelenő innovatív szolgáltatások és az erősödő konvergencia következtében a hatóságnak egyre gyakrabban kell a jól bevált, működő szabályozói eszköztárát újabb elemekkel gazdagítania. A piac fejlődése és a szabályozási munka közötti összhangot csak úgy lehet fenntartani, ha a hatóság folyamatosan figyeli a megjelenő új technológiákat, megismeri azok műszaki alapjait, elemzi a piaci megjelenés hatásait és az ezzel együtt megjelenő szabályozási kérdéseket.

A hatóság 2013-ban több ilyen tématerületen végzett elemzéseket és tette meg a szükséges lépéseket a szabályozási kérdések, problémák azonosítására és megoldására.

Ilyen tématerület volt a gép-gép kommunikáció (Machine-to-Machine, M2M) alaptípusainak a vizsgálata annak ellenére, hogy ennek a feltörekvő technológiának és az erre ráépített alkalmazásoknak még kialakulatlan a viszonya az elektronikus hírközléssel. Különös aktualitást adott ezeknek a vizsgálatoknak, elemzéseknek az e-útdíj-rendszer bevezetése, illetve a NAV pénztárgépeket lekérdező online rendszerének fejlesztése. Bár már korábban is megjelentek – elsősorban az autóriasztók, vagyonvédelmi rendszerek körében – gép-gép kommunikáción alapuló eszközök, de tömeges elterjedésükre 2013-tól kellett számítani. Az elemzések során a hatóság elhatárolta a gép-gép kommunikáción alapuló alkalmazásokban az elektronikus hírközlési elemeket és az ettől független, a hatálya alá nem tartozó tevékenységeket. Ennek következtében nem nyilvánítja elektronikus hírközlési szolgáltatónak az e-útdíj-rendszer bevallási közreműködőit és a NAV pénztárgépeket lekérdező online rendszeréhez előfizetést nyújtó aggregátorszolgáltatókat sem.

Ugyancsak az M2M-rendszerekhez tartozik, de mégis külön kiemelendő a 2015. október elsejéig bevezetendő, a gépjárművekbe beépített végberendezésekkel működő e-segélyhívási rendszer megismerése, vizsgálata és a szolgáltatókkal közösen az Egységes Segélyhívó Rendszerhez való csatlakozás kialakítása, valamint az ehhez szükséges elektronikus hírközlési jogszabályi háttér kialakítása. 2013-ban ennek a munkának az első fázisa megtörtént.

Az M2M-rendszerek kiteljesedésének a lehetőségeit felölelő tématerület a tárgyak internetje (Internet of Things, IoT), melynek a közeli megjelenésével a hatóság szintén számol.

Ugyancsak a jövő internetjének kutatási körébe tartozik a tartalomszállító hálózatok (Content Delivery Networks, CDN) megismerése és a média területére gyakorolt hatása, aminek következtében új típusú szereplők is megjelennek a konvergálódó hírközlési és médiapiacon. Mivel mindkét technológiának szoros kapcsolata van a Magyarországon jelentős mértékben zajló jövőinternet-kutatásokhoz, így a Jövőinternetkutatás-koordinációs Központ (FIRCC) felhívására a hatóság 2013 májusában csatlakozott a Jövőinternet Nemzeti Kutatási Programhoz, majd októberben kutatási témát is megfogalmazott a szabályozási tárgykörhöz, melyet elfogadtak. A hatóság a témában ettől függetlenül is alapos műszaki és szabályozási elemzéseket végez, és emellett – az egyetemekkel kötött együttműködés keretében – a BME segítségével belső előadás-sorozaton ismertette az IoT és a CDN piaci hatását és a fellépő új szabályozási kérdéseket.

A számítási felhő (Cloud Computing) elterjedése mellett a felhőkommunikáció (Cloud Communications) is egyre inkább önálló elektronikus hírközlési szolgáltatásként kezd megjelenni. Ennek a vizsgálata, elemzése is folyamatban van, és erről az NMHH a téma mélyebb megismerését célzó tanulmányt is készített.

A hatóság vizsgálja a fix-mobil konvergencia egyre nagyobb átalakulásokat hozó eredményeit, az Over The Top (OTT) szolgáltatások és szolgáltatók megjelenését és szabályozásuk módját, valamint kiterjedten foglalkozik az LTE-mobiltechnológia új változatainak az elemzésével.

A hatóság mindezeket a tématerületeket a nemzetközi szervezetekben is műveli, álláspontját képviseli. A gép-gép kommunikáció szabványosítási munkáiban az ETSI munkacsoportján keresztül vesz részt, a tárgyak internetje ajánlásainak a kidolgozási munkáiban az ITU-T IoT GSI keretei között dolgozik. Ugyancsak részt vesz az ITU-T SG13-ban, amely az új hálózati rendszerek bevezetésével foglalkozik. A szélessávú kommunikáció technológiáit a Broadband Forum segítségével követi, míg a vészhelyzeti kommunikációval kapcsolatos munkát az ETSI EMTEL munkacsoportban látja el a hatóság.

NEMZETKÖZI SZAKMAI TEVÉKENYSÉG

A hatóság szerteágazó nemzetközi kapcsolati hálóval rendelkezik, számos nemzetközi szervezettel és intézménnyel működik együtt. A hírközlés- és a médiaszabályozás nemzetközivé válásával egyidejűleg a hatóság is egyre több bilaterális szakmai kapcsolatot épített ki az európai társhatóságokkal és az európai intézményrendszer szervezeteivel (elsősorban az Európai Bizottsággal), és részt vesz az európai hírközlés- és médiaszabályozással foglalkozó szervezetek szakmai munkájában. A médiaszabályozás területén többek között az Európai Szabályozó Hatóságok Platformja (EPRA) és az Európa Tanács, a hírközlés- és postaszabályozás területén az Európai Elektronikus Hírközlési Szabályozók Testülete (BEREC), a Nemzetközi Távközlési Egyesület (ITU), a Postai és Távközlési Igazgatások Európai Értekezlete (CEPT) és az Egyetemes Postaegyesület (UPU), illetve az OECD (Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet) munkájában működik közre.

A hatóság nemzetközi kapcsolatai körül kiemelt figyelmet érdemel a BEREC-részvétel. 2013 szeptemberéig a hatóság töltötte be a BEREC alelnöki posztját. Ez a pozíció lehetőséget biztosított a közép-európai szabályozó hatóságok közötti együttműködés erősítésére és a magyar érdekek eddigieknél is hatékonyabb képviseletére.

2013 során a BEREC szakértői munkacsoportjaiban aktívan részt vettek a hatóság szakértői, akik tevékenyen járultak hozzá a BEREC hálózatsemlegességgel, nemzetközi roamingszabályozással kapcsolatos tevékenységéhez, valamint az egységes hírközlési piac kialakításával kapcsolatos bizottsági javaslattervezet, illetve a diszkriminációmentességről és költségmodellekről szóló ajánlástervezet véleményezéséhez. A nemzetközi munka jelentős részét képezi az európai szabályozással és gyakorlattal összefüggő adatszolgáltatás teljesítése, a kérdőívek megválaszolása. Az NMHH több, az európai hírközlési keretdirektíva 7. és 7a. cikkelye szerinti eljárásban is együttműködött a társhatóságokkal, amely eljárások során a BEREC véleményt alakít ki az európai uniós hatóságok piacelemzési határozatairól.

A hatóság a BEREC keretein belül szorosan együttműködik az Európai Bizottság CONNECT főigazgatóságával, ami lehetőséget biztosít a szakmapolitikai kérdések folyamatos egyeztetésére.

Az NMHH 2013 során is részt vett az Európai Bizottság Kommunikációs Bizottságának (COCOM) munkájában, ahol a bizottság európai távközlési piac szabályozására vonatkozó javaslatait vitatták meg. A hatóság szakértői hozzájárultak az Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottság hírközléssel foglalkozó tematikus szakértői csoportjának (EKTB 16) munkájához, ahol támogatták a magyar tárgyalási álláspontok kialakítását.

A hatóság 2013 decemberében sikeres nemzetközi konferenciát rendezett Budapesten külföldi és hazai szakértők részvételével, ahol a régiós befektetésekért felelős banki szakemberek, pénzügyi tanácsadók és elemzők, a szektor szabályozói, valamint uniós tisztségviselők közösen kerestek válaszokat arra, hogyan lehet versenyképesebbé tenni a kontinens telekommunikációs szektorát (további információk: www.nmhhconference2013.com).

Szintén 2013 decemberében, a nemzetközi konferencia után tartotta meg a BEREC a 2013. évi negyedik plenáris ülését, amelynek házigazdája szintén az NMHH volt. A rendezvényen az európai szabályozó hatóságok vezetői, valamint az Európai Bizottság CONNECT főigazgatóságának magas rangú képviselői vettek részt. A résztvevők számos BEREC-dokumentum elfogadásáról döntöttek, illetve megválasztották a szervezet 2014-es tisztségviselőit (további információk: http://berec.europa.eu/eng/events/2013/34-17th-berec-plenary-meeting-in-hungary).

A KIADVÁNY A BETŰ-MIX KFT. GONDOZÁSÁBAN KÉSZÜLT.
FELELŐS VEZETŐ: HOCHREIN EDIT

NEMZETI MÉDIA- ÉS HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG

1015 BUDAPEST, OSTROM UTCA 23–25.
TELEFON: (+36 1) 457 7100 * FAX: (+36 1) 356 5520
E-MAIL: INFO@NMHH.HU * WEB: WWW.NMHH.HU
ISSN 2063-6717